

A

PREMONTREI RENDI SZENT NORBERT

GIMNÁZIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024.

TARTALOMJEGYZÉK

1. NEVELÉSI PROGRAM	6
1.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	6
1.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei	6
1.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka célja	7
1.1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai	8
1.1.4. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai	9
1.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	10
1.2.1. A személyiségfejlesztés célja	10
1.2.2. A személyiségfejlesztés feladata	10
1.3. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	12
1.3.1. Feldolgozásra javasolt témák az egészségfejlesztés során	12
1.4. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	13
1.4.1. A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő közösségi nevelési területei	14
1.4.2. Az iskolában folyó közösségfejlesztés pedagógiai feladatai	15
1.4.3. A közösségfejlesztésnél kiemelt kompetenciafejlesztési területek	15
1.4.4. A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formái	15
1.5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	15
1.5.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai.....	15
1.5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma	16
1.6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE.....	18
1.6.1. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	18
1.6.2. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek	19
1.6.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal kapcsolatos tevékenységek 20	
1.7. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	21
1.8. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLAT-TARTÁSÁNAK FORMÁI	21
1.8.1. A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formái	21
1.8.2. A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái.....	21
1.8.3. A szülők és a pedagógusok együttműködése	22
1.8.4. Az iskola egyéb kapcsolatai.....	23
1.9. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	24
1.9.1. Tanulmányok alatti vizsgák fajtái.....	24
1.9.2. A tanév rendjébe illesztett vizsgaidőszakok	25
1.9.3. A vizsgatárgyak követelményei, részei, az értékelés rendje.....	25
1.9.4. A vizsgák részei	25
1.9.5. A vizsgateljesítmény százalékos értékelése	26
1.9.6. Általános szabályok	26
1.9.7. Független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgákról.....	27
1.9.8. Szóbeli felvételi vizsga követelményei	27
1.9.9. Egyéni tanulói munkarend	27
1.10. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	29
1.10.1. Felvétel a 9. évfolyamra.....	29
1.10.2. Átvétel más iskolából	30
1.11. AZ ÉRDEMJEK TANULMÁNYI RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ RÖGZÍTÉSÉNEK szabályai	30
1.12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV 31	
1.12.1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek témakörei.....	31
2. HELYI TANTERV	33
2.1. VÁLASZTOTT KERETTANTERV	33
2.2. AZ ÓRATERVEK	33

Szabadon választható órák az egyes évfolyamokon.....	37
2.3. ALKALMAZANDÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	40
2.4. A NEMZETI ALAPTANTERV BEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	41
2.4.1. Pedagógiai feladatok.....	42
2.4.2. Pedagógiai feladatok megvalósításának szabályai.....	44
2.5. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	45
2.6. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	45
2.6.1. A 9-10. évfolyamon választható specializációk.....	45
2.6.2. A 11-12. évfolyamon választható emelt szintű érettségire felkészítő tantárgyak	45
2.6.3. Egyéb foglalkozások	46
2.7. VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK.....	47
2.8. AZ EGYES ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI TÉMAKÖREI.....	47
2.8.1. Magyar nyelv és irodalom.....	47
2.8.2. Matematika	56
2.8.3. Történelem.....	59
2.8.4. Élő idegen nyelv	64
2.8.6. Biológia	65
2.8.7. Földünk és környezetünk	71
2.8.8. Kémia	74
2.8.9. Fizika.....	78
2.8.10. Testnevelés.....	81
2.8.11. Digitális kultúra	84
2.8.12. Hittan (katolikus/evangélikus).....	88
2.8.13. Ének-zene.....	91
2.8.14. Vizuális kultúra.....	92
2.8.15. Katonai alapismeretek.....	97
2.9. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA; A DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV ÉS FEJLESZTŐ FORMA, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI	103
2.9.1. A tanulmányi munka értékelésének formái	104
2.9.2. A tanulói magatartás és szorgalom értékelése, minősítése és annak formái	106
2.10. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI AZ OSZTÁLYBA SOROLÁS RENDJE	108
2.11. NEMZETISÉGIHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A NEMZETSÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG	109
2.12. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK.....	110
2.13. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK.....	110
2.13.1. Az egészségnevelés alapelve, célja	110
2.13.2. Az egészségnevelés területei	110
2.13.3. A környezeti nevelés alapelve és célja	111
2.13.4. A környezeti nevelés területei	111
2.13.5. A környezetvédelem.....	111
2.13.6. Az egészségnevelés és környezeti nevelés színterei	112
2.13.7. Az egészségnevelést és környezeti nevelést segítő hasznos módszerek.....	113
2.13.8. Az egészségnevelés és környezeti nevelés megvalósításában résztvevők.....	113
2.14. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	113
2.15. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	115
2.16. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	115
2.16.1. Az írásbeli munka és a szóbeli számonkérés formái, valamint a számonkérés rendje.....	116
2.17. AZ OTTHONI ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI ..	116
2.17.1. A házi feladat szerepéről.....	116
2.17.2. A házi feladat kijelölésének alapelvei.....	117

2.18. ÜNNEPEINK.....	118
2.18.1. Nemzeti és államilag elrendelt ünnepeink	118
2.18.2. Egyházi ünnepeink és rendezvényeink	118
2.18.3. A tanév rendjébe illeszkedő ünnepek, programok.....	119
2.19. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA: A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ IGA ZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM.....	120
2.19.1. SNI-s tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása:	121
2.19.2. A hallássérült tanulók iskolai fejlesztése	122
2.19.3. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése	123

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Gimnáziumunk nevelésének alapja és középpontja maga Jézus. *Küldetésnyilatkozatunk, hogy a keresztény emberképből kiindulva a teljes személyt szólítsuk meg.* A teljes emberformálás csakis a *test, a szellem és a lélek* hármasának tükrében végezhető. Célunk, hogy diákjaink nagy múltú iskolánk patinás falai között megtalálják a számukra megfelelő kihívást a magas szintű oktatás, a személyes hit és elköteleződés, a közösség, a művészetek és a sport területein egyaránt. Nevelőtestületünk a személyiség javáért tevékenykedik, az embert teljes mivoltában alakítja, hogy ellássa az összes emberi érték teljességével, és így Krisztussal egységbe kapcsolja. A nevelés ilyen értelemben mindig feltételez, és magába foglal egy határozott elképzelést az emberről és az életről. Az Evangélium által ihletett nevelési programunkkal célunk, hogy megfeleljünk korunk kihívásainak, annak biztos tudatában, hogy az ember misztériuma a megtestesült Ige fényében ragyog fel.

Iskolánk pedagógiai törekvése az alapvető erkölcsi, etikai és vallási értékek közvetítése. Feladatunk a nemzeti identitás, a hazafiság kialakítása, a humanista értékekre és az emberi jogok tiszteletére való nevelés. Biztosítjuk a keresztény gondolkodás jelenlétét, a nemzeti értékek szolgálatát. Arra törekszünk, hogy tanulóink megérjenek a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen az igazi értékek iránt, megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot, és egyre jobban elkötelezzék magukat Isten és az emberek szolgálatára. Fontos számunkra, hogy diákjaink munkaszerető, kötelesség- és felelősségtudattal rendelkező keresztény értelmiséggé váljanak, akik tudnak közösséget teremteni, és akik közéleti feladatokat is képesek majd vállalni, mert van szilárd meggyőződésük és hűségesek. Kiemelt szerepet szánunk a nemzeti és egyházi hagyományoknak.

Az intézmény nemzetiségi képzéséből adódóan célunk, hogy a horvát nemzetiségű tanulóink megőrizték és erősítsék nemzetiségi identitásukat, a horvát anyanyelvet és kultúrát. Az oktatási-nevelési program része az anyaország múltjának, jelenének megismertetése, a horvát és a magyar nemzeti hagyományok, nemzeti kultúra ápolása, a nemzetiségi jogok ismerete, a kettős kultúra és a kétnyelvűség felértékelődésének tudatosítása.

Az *Alma Mater* falai között az értékek legfőbb közvetítője a pedagógus. Ő az, aki évezredek örökségét adja tovább. Erkölcsi kötelessége, tanítani és számon kérni azért, hogy a diák az igazságban növekedjen. Az *igaz, a jó, a szép, a szeretet* — mint értékek — személyes példamutatással közvetíthetők leghatásosabban. A tanári hivatás titkát éppen ezért a szaktudáson és a módszertani ismereteken túl keressük. Fontosak az évezredek pedagógiai tapasztalatok, de még fontosabb, hogy ezeket valaki hogyan integrálja személyiségébe. A *nevelői hivatást* tehát csak az töltheti be, aki reális önismerettel rendelkezik, keményen küzd hibái ellen, és soha nem fárad bele önmaga formálásába.

A szocializáció hatékonyságát a *személyesség* határozza meg. A pedagógus ad mintát diákjai számára a nyitottságra, a szellemi érdeklődésre, aktivitásra, kudarcok vállalására és feldolgozására. Ha valaki *hiteles személyiség*, ezáltal elnyeri a rábízottak bizalmát és követni fogják őt. Az autentikusságot a pedagóguspályára való alkalmasság nélkülözhetetlen feltételének tekintjük.

A tanár saját életpéldájával közvetíti leghitelesebben, hogy *életünk ajándék és küldetés egyszerre*. A legnagyobb értékek nem vásárolhatók meg, azokat csak ingyenes ajándékként kaphatjuk. Ilyen az életünk, valakinek a bizalma, ragaszkodása, hűsége, megbocsátása. Fontos tudatosítanunk diákjainkban, hogy talentumainkat nem magunkért kaptuk, hanem másokért. Feladatunk: a hit és tudás szintézisének szolgálata. „*A vallás tudomány nélkül vak, a tudomány vallás nélkül béna.*” (Albert Einstein)

Az Alapító szándéka, hogy iskolája gazdagítsa a régiót, kiemelten is Szombathely város polgárait, nevelő-oktató és kulturális tevékenysége révén.

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

1.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Katolikus iskoláink nevelésének alapja és középpontja maga Krisztus.

A Premontrei Gimnázium pedagógiája az európai keresztény humanizmus és a magyar nemzeti műveltség értékeinek tisztelésén, elsajátításán, hagyományainak ápolásán, gyarapításán és továbbadásán alapul.

Keresztény mozzanata Jézus szeretetének, tanításának, életpéldájának tehetségünkhöz mért elsajátítását és követését jelenti.

A humanizmus a személy méltóságára, a közösség erejére és az egyetemes emberi kultúra központi pedagógiai jelentőségére utal.

Az európaiság a görög világszemlélet, a latin műveltség, a keresztény hit és a modern technika történelmileg is egymásra épülő egysége.

A nemzeti kultúra a történelmünk, ezen belül évezredes államiságunk során népünk által megismert, magába olvasztott és jellegzetes magyar vonásokkal gyarapított európai keresztény humanista műveltség.

A keresztény nevelésnek abban kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjének a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a közepszerűségeken, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe, és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

Segítenünk kell abban is a ránk bízott fiatalokat, hogy a katolicizmus értékeit felismerjék, és élni tudják. Egységesülő világunkban más vallások, kultúrák értékeinek ismerete elengedhetetlen. A keresztény világnézet a párbeszéd képessége nélkül, e területen, nem lehet teljes.

„A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.” (CIC 803.)

Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát:

- Az európai kultúrát meghatározó keresztény értékrendre épít, biztosítja a keresztény gondolkodás jelenlétét,
- benne a nevelő jelleg dominál,
- a nemzeti értékeket szolgálja,
- fontos szerepet szán az egyházi és a nemzeti hagyományoknak,
- felkészít az európai kultúra nagy hagyományainak kritikai párbeszédben látására.

Különösen nagy hangsúlyt kapnak az alábbi alapelvek katolikus iskolánk egész pedagógiai működésében:

- A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. *„a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.”*¹

¹ A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 78. oldal

- A nevelésben (különösen a kezdeti periódusokban) fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak. Ezért a szoktatásnak kitüntetett figyelmet kell szentelni, az erre fordított energia sokszorosán megtérül. A társadalomban teret nyerő közömbösség ellenében külön figyelmet kell fordítani a munka- és társas-környezet megbecsülésére és védelmére.
- Lehetőleg a dicséretet helyezzük előtérbe.
- Nagy a jelentősége a tudásnak, az ismereteknek; értékkonfliktus esetén azonban az emberi morált magasabb rendű követelménynek kell tartani az ismeretnél, a személyiség harmóniáját, „belső békéjét” az érvényesülésnél.
- Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása, és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Ez a pedagógiai folyamatban részt vevő diákokra és pedagógusokra egyaránt vonatkozik.
- Az igényes követelmény meghatározása és végrehajtása következetességet tételez fel.
- Fontosnak tartjuk, hogy diákjainknál folyamatosan fejlesszük a megismerés, a megértés, és a tanulás iránti érdeklődést, nyitottságot. Ezzel képessé tehetjük tanulóinkat az élethosszig tartó tanulásra – önművelésre, amely nélkülözhetetlen felgyorsult, információkkal és változásokkal teli világunkban.

Felnőttoktatásban hagyományos nevelőmunkáról nem beszélhetünk, hiszen tanulóink többsége életkoruk folytán kialakult személyiséggel, adott társadalmi státusszal lép be az intézménybe. A heterogén élethelyzetű és életpasztautató tanulóok csupán abban egységesek, hogy önálló elhatározásból, önként válladják a tanuló státuszt – így nevelő tevékenységünk erre építhető.

- A kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködési készség kialakítása, folyamatos fejlesztése a tanár-diák interakcióban.
- Az egymás megbecsülésére épülő kulturált, udvarias viselkedés megkövetelése.
- A tanuló önértékelésének, önismeretének és önbecsülésének fejlesztése – hiszen van, akit a tanköteles korúak iskolájában ért kudarcok vezettek a felnőttoktatásba.
- Az iskolai normák, szabályok érvényesítésében felhasználjuk a tanuló heterogenitásból adódó előnyöket – az idősebbek „nevelik” a fiatalabbakat.
- A felnőttoktatás iskolánk által felvállalt funkciói:
- Pótló-rehabilitáló funkció: az iskolázottságbeli hiányok pótlása.
- Továbbképző funkció: új tudások átadása - munkavégzéshez, szakmaváltáshoz, továbbtanuláshoz szükséges ismeretek nyújtása.
- Művelő funkció: az általános műveltséget megalapozó ismeretek átadása, készségek kialakítása.

1.1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka célja

- Az általános iskolai eredményekre építve, jóváhagyott tanterv alapján, folytassa a tanuló személyiségének fejlesztését, tegye képessé őket felsőfokú tanulmányok végzésére, vagy az érettségi utáni munkavégzésre.
- A diákokat segítse abban a folyamatban, hogy a keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag (szépre, jóra fogékony) személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.
- Az iskolahasználók elégedettségére való törekvés, ezen belül: a hitéletbeli fejlődés, a tudás, a fegyelem, a továbbtanulásra való felkészítés fontossága.

- A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényének megalapozása.
- A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen. Tevékenységünk fókuszába a kompetencia alapú fejlesztést helyezzük.
- Megalapozott, érvényes és személyes értékrendet alakítson ki, illetve azt segítse elő.
- A kudarc- és sikertűrés készségeit fejlessze.
- Az önálló, felelős állásfoglalás, cselekvés alapjait és (életkornak, fejlettségi foknak, saját személyiségjegyeknek megfelelő) készségeit kimunkálja.
- Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességét, készségét és a kreativitást.
- A tanulók rendelkezzenek azokkal a kompetenciákkal, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához, a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú a kulcskompetenciák fejlesztése.
- A liturgiába való aktív bekapcsolódásra ösztönözze tanítványainkat. Tudatosítanunk kell, hogy a keresztény felnőttiség kritériuma, hogy felelősséget tudok vállalni az egyházi közösség Eukarisztiájáért.
- Nagy művészek, tudósok hithez, egyházhoz való viszonya, a gondolkodásra, a szellem fejlődésére gyakorolt hatása álljon példaként diákjaink előtt.
- Magyarságunk gyökereinek megismertetése (nyelv, történelem, magyarságtudat)
- Hagyományaink, ünnepeink megismertetése, átörökítése, élővé tétele (néptánc, népdalkörök, kézműves foglalkozások, stb.).
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása.
- Az esélyegyenlőség megvalósulását segítse.

1.1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

A katolikus iskolának kötelessége vállalni a tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „*ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom e téren nem teszi meg, ami rajta áll.*”²

Fentiek értelmében a **Premontrei Gimnázium feladata** olyan nevelési folyamat, eszköz- illetve feltételrendszer biztosítása, melynek révén az imént részletezett célok megvalósulnak, azaz a gimnázium diákjainak lehetőségük nyílik hitéletük elmélyítésére, az európai és a magyar kultúra művelődési anyagának rendszeres és kritikus középszintű elsajátítására, valamint személyiségük és közösségi életük teljességének szabad kibontakoztatására. Az iskola diákjai csakis így válhatnak éretté; a továbbtanulásra és sorsuk önálló irányítására képes ifjú felnőtté; egyben a Haza felelős polgáraivá.

Segítse elő az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló (lelkigyakorlat, zárandoklat, stb.) programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: szakkörök, kirándulások, stb. Fontosnak tartjuk, hogy iskolánk egészében „mikroközösségek” jöjjenek létre a nevelő-szaktanár és a diákok aktív részvételével. Így kívánjuk megteremteni azt az élménytér, mely a személy növekedését szolgálja – az individuum elszigetelődésével és önzésével szemben.

Fejlessze a tanulók problémamegoldó gondolkodását, az összefüggések felismerését, a morális kérdések megítélését osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.

- Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogassa az egyéni képességek kibontakozását.

² A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 45. oldal

- Teremtsen a diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket.
- Mutassa fel szentek, ismert egyházi és elismert személyiségek által követésre méltó példákat. Különösen is előtérbe helyezzük a közéleti felelősségvállalás hiteles tanúinak bemutatását.
- Segítse elő a személyes meggyőződés, keresztyén világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmi-szellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
- Hozzon létre konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó (kis) közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Törekedjen azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a tanulók szocio-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

Felnőttoktatásunk legfőbb feladata a belépők hozott tudásához igazodó, az egyén élethelyzetének megfelelő, a felsőoktatásba bekerülés feltételéül szolgáló, érettségit adó, átjárható, differenciált oktatási rendszer kialakítása, működtetése.

A rendszer mindenkor specifikuma a diákok heterogén előképzettségéből, nagyon különböző motiváltságából, eltérő szociokulturális helyzetéből, meglévő – az iskolai munkát segítő vagy akadályozó – élettapasztalatából, különböző élethelyzetéből fakad. Ezen tényezők figyelembevételével kívánjuk működtetni iskolánkat.

A feladatunk olyan rugalmas, nagy hatékonyságú formák kialakítása, amelyek biztosítják:

- a nem tanköteles korú tanulók felkészítését az érettségi vizsgára,
- az esti oktatás rendszerének működtetését,
- a munkaerő-piaci esélyek növelését.

Iskolánk az **élethosszig tartó tanulás** feltételét teremti meg azzal, hogy lehetőséget biztosít a tankötelezettségen túli korosztályok számára az érettségi vizsgára való felkészülésre az esti oktatás munkarendje szerint folytatott felnőttoktatás megszervezésével.

1.1.4. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Nevelő-oktató munkánk eljárásainak, eszközeinek igazodnia kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja. Kiemelten kezeljük az iskola értékelési rendszerét, a dicséretet, osztályzást, jutalmazást, stb. Fontosnak tartjuk, hogy az értékelés a közösség egésze előtt megjelenjen. Mi, nevelők, tudatosan vállaljuk felelősségünket a személyes példamutatásban. A gyermekek értékelése csak akkor lesz hiteles, ha látják rajtunk, hogy mi is az iskola életét és munkánkat szabályozó törvényekhez igazodunk. Feladatunk és felelősségünk észrevétlen is „megláttatni”, hogy a személy teljesítménye csak akkor értékelhető teljességében, ha azzal szolgálja a közösség rendezett életét.

Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk. Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:

- A meggyőzés módszerei (az oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.).

- A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás, stb.).
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret stb.).
- A jutalmazás formái (szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalomkönyv, tárgyi jutalom, táborozás, ösztöndíj, tanulmányút, stb.).
- A büntetés formái (szóbeli figyelmeztetés (észrevétel, dorgálás, feddés, határozott rendreutasítás), osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, rovás, igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás, nevelőtestület elé idézés, szigorú megrovás, párhuzamos osztályba való áthelyezés, stb.).
- A nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek (felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás, tilalom, stb.).

Fontosnak tartjuk az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatását. A *tanulásmódszertan* nem a hagyományos értelemben vett iskolai tantárgy, hanem inkább intenzív képességfejlesztő tréning. Célkitűzései a tanulás tanítása, képességfejlesztés, a tanuláshoz való viszony formálása, hatékony tanulási szokások kialakítása.

1.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Személyiség: Az ember testi, lelki alkatának, ill. szellemi képességeinek és tevékenységének megismételhetetlenül konkrét, szerves, egzisztenciális egysége.

1.2.1. A személyiségfejlesztés célja

A személyiségfejlesztés célja az egyes diákok testi, lelki alkatának, valamint szellemi képességeinek és tevékenységének teljes, harmonikus kibontakoztatása.

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármassága: ***szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat.*** Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentre, az igazra, a jóra és a szépre. Funkcionálisan a megismerő értelem az igazra, a szabad akarat a jóra, ízlésünk a szépre, hitünk az Isten szeretetére rendeltetett, mely szellemi értékek egyúttal cselekedeteink legfőbb indítékai és mércéi. Hitünk szerint az ember Isten teremtménye és hasonmása, ezért valamennyi társunkban barátunkat, testvérünket, egyben Krisztus személyiségének vonásait is fel kell fedoznünk.

Fiatalaink számára igazi útravaló a küldetéstudat kialakulása:

"Ti vagytok a világ világossága."
(Mt 5,14)

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek, és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust, az őt követő szenteket és a ma körülöttünk élő szent életű embereket kell állítanunk. Be kell mutatnunk, hogy a nyolc boldogság, a szeretet himnusz, a sarkalatos erények hogyan lehetnek életük részévé, hogyan szólhatnak az ő nyelvükön is.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek. A nevelőhöz való viszony is sokat alakul a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az egyenrangú baráti kapcsolatig.

1.2.2. A személyiségfejlesztés feladata

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

Az **értelmi nevelés** területén elvégzendő feladatok:

- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- A megismerés képességének fejlesztése.
- Az önismeret, a céltudatosság kialakítása.

A tanulók **erkölcsi nevelése** területén elvégzendő feladatok:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.

Az **érzelmi nevelés** területén elvégzendő feladatok:

- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása, közösség iránt érzett felelősség.
- A helyes arány kialakítása az érzelmek kimutatásában.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink továbbá:

- A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.
- Kiemelt feladatunk a társadalmi közömbösség mintái ellenében pozitív, keresztény alternatívát mutatnunk.

Pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Nevelési programunk összeállításánál ezért elsődlegesek az alábbi feladatok:

- A színes, sokoldalú iskolai élet, hitélet, tanulás, játék, munka.
- A fenti lehetőségek a tanulók önismeretét, keresztényi gondolkodás képességét, együttműködési készségét fejlesztik, eddéz akaratukat.
- Járuljanak hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Kialakítandó személyiségjegyek:

- helyes önértékelés,
- az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük,
- józan, megfontolt ítélőképesség,
- mások felé való nyitottság, befogadóképesség,
- saját akaratunkról való lemondás mások érdekében,
- szelídség, alázat, türelem,
- alaposság kialakítása,
- mértékletesség,
- bűnbánatra való készség,
- belső csendre, elmélyülésre való igény,
- hűség Istenhez és embertársainkhoz,
- felelősség magunk, mások és a teremtet világ iránt,
- kreativitás, az események és értékek sokoldalú megközelítésének képessége és készsége.
- A „személy a közösségben” ideálja: a hiteles személyiség mindig *pro-* és *co-*egzisztencia (másokért és másokkal való lét).

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- Részvétel a vallásunknak megfelelő egyházi programokban.
- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt.

- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása.
- Alapos, rendszeres és pontos munka.
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
- Kiemelten is a házirend felelős betartása.

Felnőttoktatásban fontos, hogy a diákok nagyobb hányada középiskolai végzettséggel hagyja el a közoktatást. A tanulók rendelkezzenek Digitális kultúrai ismeretekkel, ismereteik, képességeik továbbfejlesztéséhez tegyenek szert tanulási képességre. A kommunikációs készség, a gyors problémafelismerő és döntési képesség, a konfliktusok kezelése és az elviselésükhöz szükséges képességek, a kritikai gondolkodás, az együttműködési képesség, a megbízhatóság, a minőségért érzett felelősség birtoklása elengedhetetlen a magasabb kvalifikáció eléréséhez.

Célunk a tanuláshoz szükséges motiváció megteremtése, az alapkészségek és képességek fejlesztése, a tanulók élettervezésének elősegítése, sikerélményhez juttatása a tanulásban.

A célok megvalósítása a nevelés előtérbe helyezését igényli, alapvető fontosságú, hogy a képességek fejlesztése, az általános műveltség ismeretanyagának elsajátíttatása egymással összehangoltan történjen. A kerettantervek alapján meghatározott tananyagok elsősorban a továbbtanuláshoz, a munkatevékenységhez szükséges tudás megszerzését, képességek és készségek fejlesztését szolgálják, ezért a tananyag feldolgozása nem a tananyag „leadását”, hanem a tanulók cselekvő részvételét igényli.

1.3. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Mi az egészség? Az alapszó (az egész) jelentése: „ép”, „teljes”, „sértetlen”. Akkor vagyunk egészségesek, ha zavartalan az életműködésünk, ami a testi és a szellemi-lelki épségre és harmóniára egyaránt vonatkozik.

Az egészségfejlesztés, az egészség-megőrzés fő célja, hogy képessé tegye a diákokat arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek egészségükkel és rendelkezzenek az emberi szervezet működésével, a betegségek megelőzésével, az életvezetéssel kapcsolatos ismeretekkel.

Az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere az iskola, ahová a diákok több éven keresztül járnak és személyiségfejlődésük még olyan fejlődési periódusban van, hogy eredményt lehet elérni a megfelelő életvitel kialakításában. Ha változást akarunk elérni a diákok egészségi állapotában, akkor még az ártalmakkal való találkozás előtt kell segítséget nyújtanunk, ez a könnyebb ún. felvilágosító munka, másrészt olyan képességeket és készségeket kell kialakítani, amelyek megkönnyítik kritikus helyzetekben a választást, a döntéshozatalt.

Ezekre a tevékenységekre több órán is lehetőség nyílik. Biológia órán a tanulók megismerik testük felépítését, szervezetük működését, s számtalan esetben irányíthatjuk figyelmüket az egészség megőrzésére. Elsősorban osztályfőnöki órákon kell megismertetni diákjainkat az alkohol, a dohányzás és a drogok egészséget romboló, káros hatásaival.

Az osztályfőnöki órák egészségfejlesztési tartalmának tanítása nem kíván semmilyen speciális szaktárgyi tudást, de a valóban hatékony tanítás megfelelő tanártovábbképzésen való részvételt tesz szükségessé. Elsősorban megfelelő népegészségügyi és oktatástechnológiai hangsúlyú képzések ajánlhatók.

1.3.1. Feldolgozásra javasolt témák az egészségfejlesztés során

- Felfogások az egészségről, az életmódról
- Kortársaink
- Kapcsolatok és megjelenés
- A biztonság megőrzése

- Kockázatok és veszélyek
- Mit üzen a média?
- A család szerepe
- Társadalmi elvárások – devianciák
- Meg akarok felelni?
- A társadalmi együttélés szabályai
- A társadalmi normaalkotás folyamata (norma, szabály, szokás)
- Eltérés a normáktól: alkohol, drog, táplálkozás, párkapcsolati minták...
- Önismeret, kommunikáció, pályaválasztás
- Döntések életmódban, hatásai
- Közösségért érzett felelősség (a környezet)
- Helyem a világban

Az osztályfőnököket ebben a munkában segíti a védőnő illetve meghívott orvos előadók az ANTSZ munkatársai, akik a fertőző betegségek ismertetésével, nemi felvilágosítással járulnak hozzá az egészségfejlesztéshez. Az osztályfőnöki órák keretén belül évfolyamonként 10 órát fordítunk az Egészségfejlesztés témakörre.

Programunk:

- Helyes napirend, szabadidő hasznos eltöltése
- Az emberi test felépítése és működése
- Az egészséges ember
- A beteg ember
- Az egészséges életmód
- Káros szenvedélyek
- Fertőző betegségek
- Szexuális kultúránk, családtervezés
- AIDS
- A család
- Pszichikai egészség, depresszió
- Környezetszennyezés, környezetvédelem. Környezeti ártalmak

Testnevelés órákon a mozgás örömeinek, egyes sportágak mozgásanyagának megtanításával lehetőséget kínálunk a szabadidő hasznos eltöltésére, egészséges életmód kialakítására ösztönözve a diákokat.

1.4. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

„Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.”³ A szeretetelvű, személyiségközpontú nevelés a család, és az iskola közös felelőssége. Szem előtt kell azonban tartanunk a kortárs csoport erős befolyását. Törekednünk kell tehát egy, az iskola közösségét átható szolidaritás, jó hangulat, kölcsönös megértés és elfogadás légkörének megteremtésére.

Az Európai Unió különböző fórumain fogalmazódtak meg azok az elvek, ismeretek, képességek, amelyeket az iskoláknak valamennyi tanuló számára közvetíteni kell ahhoz, hogy az „Egységes Európa” eszméje megvalósulhasson.

³ A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 34. oldal

- Tudatosítani kell a tanulóknál, mint európai polgároknál a felelősségüket az olyan értékekért, mint a kultúrák közötti különbség, a demokrácia, a szolidaritás és a tolerancia.
- Fontos, hogy az iskolából kikerülő tanulók közep, esetleg felsőfokon tudjanak kommunikálni a sajátjukon kívül legalább egy másik nyelven is.
- Fel kell lépni a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és a másság gyűlöletének valamennyi megnyilvánulási formája ellen.

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A tanuló-közösség fejlesztése elengedhetetlen nevelői önképzésünk és önművelésünk nélkül. Iskolánkban ezért, mi, nevelők kiemelt értéknek tartjuk a keresztény, kollegiális beszédmodort és tágabb kommunikációt, a kolléga, mint személy tiszteletét. Az értékek ún. „nonverbális” kommunikációjára tudatosan figyelünk: milyennek látnak bennünket munkavégzésünkben és emberi helyzeteinkben, konfliktusaink kezelésében és ünnepi együttléteinkben diákjaink.

1.4.1. A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő közösségi nevelés területei

- Tanórak: hittanórak, szaktárgyi órak, osztályfőnöki órak.
- Tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: szakkörök, sportkörök, lelkigyakorlatok, zárándoklatok, osztálykirándulások, tanulmányi kirándulások.
- Diák önkormányzati munka.
- Iskolai ünnepélyek.

1.4.1.1. A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerkölc erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).
- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, projektmunka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

1.4.1.2. A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A lelkigyakorlatok, zárándoklatok mélyítsék el a katolikus vallás és hit megélését.
- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások (zenei, tánc, képzőművészeti, kézműves, stb.) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások, a projektnapok mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget.

1.4.1.3. A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglévő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.
- A diákönkormányzat feladata építő, alkotó szolgálat az iskolaközösség érdekében. Növendékeink tudatosan többek akarnak lenni a világnál: az egyéni jogok elválaszthatatlan és átfogó kontextusa a közösség szolgálata.

1.4.1.4. A pedagógus közösségfejlesztő feladatai a szabadidős tevékenység során:

- Építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, egyházi személyiségekkel, külső szakemberekkel.
- Fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, az önfegyelmet, az együttműködést, az empátiakészséget.
- Segítse olyan csoportok kialakítását, amelyek az emberi kapcsolatok hitbeli, pozitív irányú elmélyítésével hatnak az egész személyiség fejlesztésére.
- Tisztában vagyunk vele, hogy a fentiekhez „tanúkra” van szükség. A pedagógust ilyen hiteles tanúnak tekintjük, aki példát mutat a diákoktól elvárt erényekben. Hisszük, hogy a nevelőtestületben önmagunk elé kitűzött kommunikáció minősége „látható” diákjaink számára. Ezért törekszünk elvárt értékeinket napról-napra művelni Krisztusban, soha nem belefáradva az újrakezdés feladatába.

1.4.2. Az iskolában folyó közösségfejlesztés pedagógiai feladatai

- Az egyén szintjén alapvetően két egymással szemben álló gondolkodásmód létezik: az individuális és a kollektív gondolkodásmód. Az iskola egyik fontos feladata, hogy a család mellett az iskolai szinten is megtanulják a gyerekek a kollektív gondolkodásmódot.

1.4.3. A közösségfejlesztésnél kiemelt kompetenciafejlesztési területek

- Szociális és állampolgári kompetenciák:
 - Közjó iránti elkötelezettség, konfliktuskezelés, együttműködő magatartás
 - Környezet és az emberi közösségek harmonikus viszonyáért felelősségvállalás,
- Anyanyelvi kommunikáció.
Saját és közérdek képviseléséhez szükséges szóbeli és írásbeli, nyelvi kifejezőkészség

1.4.4. A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formái

Lásd 1.8 fejezet

1.5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

Iskolánkban a pedagógusok helyi intézményi feladatainak meghatározása a **2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 62. §-ra**, valamint a fenntartó által meghatározott munkaköri – szaktanári, osztályfőnöki - leírásokra épül.

1.5.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy nevelő és oktató tevékenysége keretében gondoskodik a gyermek, tanuló testi épségének megővéséről, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről, továbbá az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse.
- A tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződik; ha észleli, hogy a gyermek, illetve a tanuló balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megteszi.
- A nevelési, illetve pedagógiai program alapján a megtanítandó ismereteket, a tananyagot a legjobb tudása szerint a legoptimálisabb nevelési és tanítás módszerekkel a tanulóknak átadja.
- Tanév elején a követelmények, és az előző év mérési eredményei alapján tanmenetet készít, melynek alapján felkészülten, szakszerűen és pontosan megtartja a tanítási és foglalkozási órákat. A tanórák rendszeres pontos kezdését a munkáltató kiemelten várja el a dolgozótól, mely a nevelés fontos eleme.
- A helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével választja ki az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket.
- Irányítja, ellenőrzi, értékeli a tanulók órai munkáit, házi feladatait, a tananyag elsajátításának minőségét.
- Évente kétszer – a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban - osztályzattal minősíti a tanulók teljesítményét.
- Részt vesz a nevelőtestület értekezletein, a fogadó órákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken, lelki napokon.
- A nevelőtestület tagjaként részt vesz az iskola nevelési, illetve pedagógiai programjának tervezésében, elkészítésében és értékelésében.
- Szakmai ismereteit, tudását szervezett továbbképzéseken való részvételével gyarapítja. Minden pedagógus hét évenként legalább egy alkalommal – jogszabályban meghatározottak szerint – továbbképzésben vesz részt.
- A pedagógus az óráközi szünetben a féléves ügyeleti beosztás szerint a folyosókon ügyeletesi feladatot lát el.
- Elvégzi a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait.
- Tanulmányi versenyeken, ill. érettségik idején – külön megbízás alapján – felügyelő tanári feladatokat lát el.
- A vezetők utasítására helyettesít, felügyel, megbízása alapján ellát különböző díjazott feladatokat (pl. osztályfőnökség, munkaközösség vezetés), és felelősi tevékenységeket (pályaválasztási felelős, ifjúsággyongozó stb.)

1.5.2. Az osztályfőnöki munka tartalma

Az osztályfőnök igyekszik példamutató keresztény életet élni, alapvető nyitottságban a szentségi élet gyakorlására és a hitben való növekedésre. Irányítja, szervezi a felelősségére bízott tanulóközösség életét, jelentős nevelői hatást fejt ki, érdemben foglalkozik a rábízott fiatalok egyéni gondjaival. Az egységes keresztény pedagógiai értékrend megvalósítása érdekében koordinálja a pedagógusok fejlesztő-nevelő munkáját, ellenőrzi az osztályban folyó pedagógiai tevékenységet.

Iskolánkban a hagyományos osztályfőnöki munka három fő területet ölel fel. Az osztályfőnök teendőinek, kötelezettségeinek egy része adminisztrációs jellegű munka. Ilyenek az elektronikus naplóval, törzslapokkal, bizonyítványokkal kapcsolatos munkák.

Az osztályfőnöki munka másik része irányító, vezető jellegű feladat. Az osztályfőnök saját hatáskörében jutalmaz, vagy büntet, illetve ezeket az eljárásokat kezdeményezi. Felelős az osztálya viselkedéséért az iskolában és iskolán kívüli közös programokon. A teljes gimnáziumi

vertikumra megtervezi, tanévekre lebontja és határozott pedagógiai céllal megtartja az osztályfőnöki órákat, tehát irányítja az osztályközösség nevelését.

Az osztályfőnöki munka harmadik része szervező, összehangoló funkció. Kapcsolatot tart az osztályba járó tanulók szüleivel, az osztályban tanító tanárokkal, a kollégista tanulók nevelőtanáraival az iskola egészségügyi szolgálatával, a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel, képviseli az osztályba járó diákok érdekeit, figyelemmel van a tanulók szociális helyzetére, egészségügyi állapotára stb.

A feladatkörök a következő területeken határozzák meg az osztályfőnök tevékenységét:

1. A tanuló személyiségének fejlesztésére, érték közvetítésre irányuló nevelő munka,
2. Az osztályközösség fejlesztését szolgáló feladatok,
3. Az osztályfőnöki órák megtartása,
4. A kapcsolattartás különböző formáiban végzett teendők.

1.5.2.1. Osztályfőnöki feladatokat

- A család és az iskola kapcsolattartásának legfontosabb személye az osztályfőnök.
- Erkölcsi és pedagógia felelősséget vállal a rábízott tanulók biztonságáért; kulturált viselkedéséért; személyiségük fejlesztéséért.
- Munkájáról félévenként írásban beszámol az intézményvezető szempontjai alapján.
- Fontos szerepe van az osztály közösségé formálásában, a közösségi élet kialakulásának elősegítésében.
- Az egységes keresztény pedagógiai értékrend megvalósítása érdekében a pedagógusok fejlesztő-nevelő hatását koordinálja, az osztályban folyó pedagógiai tevékenységet ellenőrzi.
- Ellátja az osztállyal kapcsolatos adminisztrációt, kezeli a mulasztásokat.
- Rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, tájékoztatja őket gyermekük iskolai előmeneteléről, tantárgyi követelményekről, gyermekük fejlődéséről, magatartásáról, az észlelt problémákról, aktuális iskolai ügyekről.
- Évente legalább kétszer – ha szükséges, akár többször is – szülői értekezletet tart.
- Rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, a szülői munkaközösséggel.
- A tanulókat tájékoztatja az iskolai ügyekről, tudnivalókról.
- Igyekszik minél jobban megismerni a tanulók egyéni problémáit.
- Alakítja, formálja az osztály tanulóinak személyiségét.
- Rendszeresen konzultál az osztályban tanító tanárokkal.
- Ellenőrzi az osztályban a hetesi feladatok végrehajtását, mellyel biztosítja az osztályterem és osztályhoz tartozó folyosószakasz berendezési tárgyainak, esztétikai állapotának megőrzését, a rendet, tisztaságot; biztosítja az osztályterem külső megjelenésének keresztény ethoszát.
- Kapcsolatot tart az ifjúságvédelmi felelőssel és a védőnővel.
- Segíti az iskola tankönyvfelelősét a tanulók névre szóló tankönyvrendelésének lebonyolításában.
- Hetente egyszer a tanítási idő alatt fogadó órát biztosít a szülők részére.
- Felkészíti a tanulókat az intézmény hagyományos rendezvényeire; ünnepségeire; segíti a különféle szabadidős programok, kirándulások, klubfoglalkozások szervezését.
- Lelkileg felkészül az iskolai rendezvényekre, azonosul a rendezvénnyel, és példát mutat a gyermekeknek az aktív részvételre és befogadásra.
- Irányítja minden rendezvényen az udvarias és kulturált viselkedést; a fegyelmezett munkát, a rend és tisztaság fenntartását; a környezet védelmét; a harmonikus társas kapcsolatokat.

1.6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

A kiemelt figyelmet igénylő tanulók:

1. a különleges bánásmódot igénylő tanulók (SNI, BTM, kiemelten tehetséges tanuló)
2. a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

Sajátos nevelési igényű tanuló (SNI)

Ebbe a körbe tartoznak azok a tanulók, akik különleges bánásmódot igényelnek, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékkal, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdenek.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló (BTM)

Az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

1.6.1. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Tanulóink előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős – a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő – különbségek, hanem a szocializáció fokában, viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, személyi higiénia terén, a katolikus vallás szertartásainak, a vallásgyakorlás külső formáinak ismeretében.

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése fontos feladatunk, amely speciális felzárkóztató programokkal, személyes törődéssel, beszélgetésekkel történhet. Kiváltképpen megkülönböztetett törődésben kell részesítenünk az érzelemszegény gyermekeket, akiket csak önmagunk, szeretetünk folyamatos ajándékozásával zárkóztathatunk fel.

Célunk, hogy tanulóink esetleges hátrányos szociális körülményei a lehető legkisebb mértékben befolyásolják tanulóink eredményes tanulmányi munkáját és a közösségben elfoglalt helyüket. A tanulók megismerése során a családok szociális helyzetét is felmérjük. Ebben a munkában a tanulókkal való személyes kapcsolaton kívül az osztályfőnök a tanulóközösség segítségét is igénybe veheti. A tanulókat az iskola tájékoztatja a különböző támogatási lehetőségekről (pályázatok, alapítványi támogatások, étkezési díjkedvezmény, stb.).

A *felzárkóztatás* egy komplex, nagy körütekintést, lelkiismeretességet és áldozatosságot kívánó pedagógiai tevékenység. Jelenti a lemaradás fokának és okainak feltárását, a tanuló helyes önismeretre és küzdőképességre való nevelését, a tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások és a tanórai differenciált foglalkoztatás megtervezését, szervezését és kivitelezését.

Arra törekszünk, hogy a tanulócsoport egységesen magasabb tudásszintje, a korábban lemaradó tanulók erőfeszítésének példája, valamint a folytonos kétirányú differenciálásra való törekvés a tanári munkában számukra is meghozza a kívánt eredményt. E feladatnak fontos részét képezi minden iskolai szinten a *korrepetálás*, illetve a kezdő gimnáziumi osztályoknál a *szintre hozás*.

A pszichésen iskolaérett gyermekekre mindenekelőtt az akaratlagos folyamatok dominanciája jellemző. Az ismeretlen tananyag elsajátítása is akaratlagos figyelmet és emlékezetet igényel. A szándékos emlékezet az egész személyiségfejlődést alapjaiban befolyásolja. A felzárkóztató programok elsődleges feladata az érdeklődés, a gondolkodás, a beszéd megfelelő fejlesztése.

A **felnőttoktatás** tanterveiben önálló tantervi egységet jelent a felzárkóztatás (pl. tanulásmódszertan stb.). A felzárkóztató tevékenység a tantárgyi korrepetálásokkal, konzultációkkal bővíthet.

1.6.1.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység:

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók nem képesek egyéni és különleges bánásmód nélkül teljesíteni az iskola követelményeit.

A nehezen nevelhetőséget kiváltó okok sokfélék, nagyon összetettek a problémák megoldásához széleskörű társadalmi összefogásra több személy és intézmény összehangolt együttműködésére van szükség. A tennivalók zöme két alapvető fogalom köré csoportosítható:

- **Prevenció:**
Ami azt szolgálja, hogy a várható problémák kialakulása előtt az arra illetékes személyek, szervek közbelépjenek és megakadályozzák a gyermekek személyiségfejlődésének bármiféle torzulását.
- **Korrekción:**
Ez tartozik főleg az iskola feladatai közé. Ez már a meglévő problémák szakszerű, azaz pszichológiai, pedagógiai hozzáértéssel történő kezelése a viselkedés pozitív irányú átépítése.

Nagyon fontosnak tartjuk a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat. Olyan pedagógiai tevékenységre van szükség, ahol a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, az osztályfőnök, az iskolaorvos és a védőnő összehangolt munkája hozzásegíti tanítványainkat a hátrányok leküzdéséhez. Bizonyos esetekben az atyák is segítenek a lelki eredetű problémák megoldásában.

Az újonnan beiskolázott 9. évfolyamos tanulók esetén a problémák esetleg halmozottabban is jelentkezhetnek, hiszen a tanuló számára új a környezet, az iskola, az iskola elvárásai, a felsőbb évesek magatartásformái, a kollégium, stb. Az ekkor fellépő kudarcok következtében magatartási zavarok jelentkezhetnek náluk.

Iskolánk feladata:

- A tanuló személyiségének és környezetének megismerése, a problémák gyökerének feltárása.
- A fejlesztő módszerek megbeszélése, egyeztetése a családdal.
- A megfelelő beilleszkedés hatékony segítése.
- A szülők segítése a családi, a nevelési konfliktusok megoldásában.
- Együttműködés egyéb intézményekkel (Gyermejjóléti Szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat stb...)

Ennek érdekében fejleszteni szükséges a gyermek önismeretét, önbizalmát, együttműködési, kapcsolatépítési képességét, szerepelni tudását, konfliktuskezelői képességét. A fejlesztés színterei az iskolai, az osztályközösségi, a hitéleti programok. Az elérendő cél a tanulók felelősségtudatának, önfegyelmének, kezdeményezőkézségének, csoportmunkára való alkalmasságának kialakítása.

1.6.2. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséges fiatalok gondozása Istentől ránk szabott feladat. Ezért kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése. Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést tételezi fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel. Szeretnénk, ha iskolánkban minden gyermek képességének megfelelően teljesítene.

A frontális munka mellett differenciált, kiscsoportos és egyéni foglalkozások alkalmával, a korszerű tevékenységformák bevezetésével lehetőség nyílik az egyéni képességek megismerésére és kibontakoztatására. Az önismeret fejlesztésével a tehetséges tanulókat ösztönözzük képességeik kibontakoztatásában. Személyesen példát mutatunk, hogy a folyamatos fejlődés, a többre való törekvés követendő mintaként álljon tanulóink előtt. A kiemelkedő képességű tanulókat ösztönözzük a felsőoktatásban, felsőfokú szakképzésben való továbbtanulásra. A jó tanulmányi eredmények mellett támogatjuk az eredményesen sportoló tanulókat is.

1.6.2.1. A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Bizonyos tantárgyak emelt szintű oktatása
- Differenciált tanórai munka
- Csoportbontás
- Tehetséggondozó szakkörök
- Felkészítés versenyekre (OKTV), pályázatokon való részvételre
- Felkészítés felsőfokú tanulmányokra
- Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről
- Iskolai sportfoglalkozások megszervezése, ill. sportegyesületbe irányítás
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

1.6.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal kapcsolatos tevékenységek

Életünk kedvezőtlen alakulásában a leginkább kiszolgáltatott helyzetbe a gyermekek kerültek. A nevelés három színterén - család, iskola, társadalom - a családok nagy többsége nem tudja, vagy nem akarja elsődleges szerepét e folyamatban betölteni. Az iskola kénytelen ezzel a helyzettel megküzdeni, de képtelen a családi és társadalmi nevelés hiányát pótolni. Szám szerint is emelkedik a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók száma. Alapvető a lelkiismeretes, a tanulókra egyénenként is odafigyelő osztályfőnök tevékenysége.

A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket. Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz. Megvédi őket az alkoholizmus, a kábítószer, és egyéb erkölcsi veszélytől.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók száma emelkedik. Ezért is indokolt, hogy a gyermek és ifjúságvédelem átfogja az iskolai élet egészét, biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő és óvó intézkedéseket tegyen a rászorulókat érdekében.

Iskolánk számára fontos, hogy segítse tanulói személyes fejlődését. Ennek érdekében igyekszik minden veszélyt elhárítani, ami a zavartalan fejlődést akadályozza. Legnehezebb a segítségadás azokban az esetekben, amelyekben a család a gyermek számára nem biztosít megfelelő erkölcsi hátteret, a szülő(k) életvitele negatív példa a gyerek előtt. Ezekre a hiányosságokra sok esetben későn derül fény, amit csak a tanuló rendhagyó magatartása, megnyilatkozásai jeleznek. Az ilyen nehéz esetekben vállalni kell a fokozott törődést a tanulóval.

1.7. A TANULÓNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét a fentieken túl:

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben,
- ki kell kérni.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót – ha a jogszabály másképp nem rendelkezik – a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

1.8. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLAT-TARTÁSÁNAK FORMÁI

1.8.1. A szülő, a tanuló és a pedagógus együttműködésének formái

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség együttműködése.

Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

1.8.2. A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az iskola igazgatója legalább évente egyszer összevont osztályfőnöki órán, a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- A diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül,
- Az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik (osztályonként 3 fő) útján közölhetik az iskola igazgatójával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkel.
- A tanulót fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

1.8.3. A szülők és a pedagógusok együttműködése

Az iskolában a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében szülői munkaközösség működik. Az osztályba járó tanulók szülei alkotják az osztály szülői munkaközösségét, amelyet a maguk közül választott három tisztségviselő az osztályfőnökkel együttműködve irányít. Az iskolai szülői munkaközösség az egyes osztályok szülői munkaközösségéből áll. Az osztályok SZM elnökei és tagjai választják az iskolai szülői szervezetének vezetőit: az elnököt és a tisztségviselőket.

1.8.3.1. A szülői munkaközösség főbb tevékenységi területei

- Szervezi a szülők tájékoztatását az intézmény céljairól, közvetíti a szülők véleményét az iskola igazgatójának.
- Aktivizálja a szülőket a nevelő- és oktatómunka és a diákélet támogatása érdekében.
- Aktívan részt vesz az iskolai rendezvényeken.
- Ötleteket nyújt az előadások (hitéleti, nevelési, stb.) témáihoz.
- Összinte véleményt nyilvánít.
- Érdeklődő, segítő hozzáállást, együttműködő magatartást tanúsít.
- A nevelési problémák megbeszélésénél ösztönöz, a közös megoldásra való törekvést támogatja.
- Segíti a tanórán kívüli nevelőmunkát.
- Lehetőségeihez mérten részt vállal a tanulók jutalmazásában, segítkezésében, az iskolai eszközállomány fejlesztésében, az iskolai munka körülményeinek javításában szponzori segítségnyújtást biztosít.

1.8.3.2. A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái

- Szülői értekezlet
- Fogadó óra
- Családlátogatás (egyedi esetekben)
- Nyílt tanítási nap
- Írásbeli tájékoztató
- Előadások szervezése
- Szülők és a pedagógusok közös bálja
- Karácsonyi műsor
- Pályaválasztási tanácsadás

1.8.3.3. A szülők részéről elvárhatjuk

- Mindenekelőtt a hiteles példamutatást gyermekeik részére. Ennek keretében megkívánjuk, hogy azonosuljanak az iskola nevelési céljaival, ismerjék meg azokat, hogy közös nevelésünk eredményes lehessen.
- Az iskoláért való felelősség (anyagi és szellemi értelemben) növelését gyermekeikben,
- Részvételt az iskolai rendezvényeken.
- Ötletnyújtást az előadások (hitéleti, nevelési, stb.) témáihoz.
- Őszinte véleménynyilvánítást,
- Együttműködő magatartást,
- Nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést,
- Érdeklődő, segítő hozzáállást,
- Szponzori segítségnyújtást.

1.8.4. Az iskola egyéb kapcsolatai

- az iskolafenntartóval;
- a mindenkori szombathelyi polgármesterrel;
- a családokkal, képviselőtüket ellátó szervezeteikkel;
- az iskola tanulóit befogadó kollégiummal;
- a lakóterület intézményeivel (oktatás-közművelődés);
- a Premontrei Diákszövetséggel;
- a Premontrei Gimnáziumért Alapítvány kuratóriumával;
- a Szent Norbert Alapítvánnyal;
- a Nyugat-magyarországi Egyetem, Savaria Egyetemi Központtal;
- Vas Népe vallási- és kulturális rovatával;
- Savaria Fórum- városi programfüzet szerkesztőségével;
- A szombathelyi megyéspüspökkel, főplébániával; egyházmegye papságával;
- A szombathelyi Keresztény Értelmiségiek Szövetségével;
- A Hunyadi János Cserkészcsapattal;
- KPSZTI-vel;
- A város, városkörnyék általános iskoláival, és középiskoláival;
- A szombathelyi Brenner János Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiummal és a beiskolázási körzet katolikus iskoláival;
- A szombathelyi református, evangélikus felekezetekkel;
- Nemzetközi kapcsolatok és partneriskolai kapcsolat:

Iskolánk partneriskolai kapcsolatot ápol a németországi Kaufbeuren város Marien Gymnasiumával. A két egyházi iskola együttműködésével támogatni szeretnénk a német nyelv oktatását, a nyelv minél magasabb szintű elsajátítását. A közös programok lehetőséget nyújtanak a két ország saját kultúrájának, szokásainak bemutatására.

Tartalmukat tekintve, kapcsolatainkban megjelennek azok a kölcsönös igények, az iskolát támogató szellemi és anyagi erők, amelyeket az iskola pedagógiai programjának megvalósítását segítik. Kapcsolatainkat úgy építjük, hogy az messzemenően megőrizze az iskola vallási és kulturális autonómiáját. Partneri rendszer kialakítására és folyamatos ápolására törekszünk.

- Az iskola megállapodás keretében meghatározza a működését tartósan és kedvezően befolyásoló kapcsolatok és a viszonzás formáit.
- Az iskola valamennyi tevékenységének tervezése és azok megválasztása során tudatosan „figyel” arra, hogy egy-egy eseménye, illetve nevelési-oktatási munkájának általános hatása hogyan jelenik meg a szűkebb társadalmi közegben, a városban, illetve a megyében. Értékelése a tanévekhez kötődően történik.
- Figyelemmel követjük, hogy a város középiskolái milyen irányú, tartalmú szellemi erőt képviselnek, melyek gazdagítják a gyakorlatunkat.

- Az iskolát a nyilvánosság irányában tanúsított magatartását a nyíltság, az időszerűség, a tárgyszerűség, az értékek bemutatási szándéka vezeti.

A Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium újraindulásától a legszorosabb kapcsolatban van a Brenner János Kollégiummal. Fontos a rendszeres egyeztetés, kapcsolattartás. Ez meg kell, hogy jelenjen intézményi (beiskolázási tájékoztatás, kollégiumi tagságban történő változás), kollégiumi nevelő és osztályfőnök (esetenként szülő), valamint intézményvezetői szinten (tájékoztatás, elvárások).

A szombathelyi Brenner János Általános Iskolával kiemelt feladat egy „iskolaszövetség” kialakítása, hogy jó illetve kiváló képességű tanulói minél nagyobb számban jelentkezzenek gimnáziumunkba. A régió katolikus iskoláival folyamatos kapcsolattartásra és együttműködésre törekszünk. Kiemelt célunk, hogy az elkötelezett családok gyermekei, ahol életforma a kereszténység, egyházi iskolánkba minél nagyobb arányban nyerjenek felvételt, megfelelő tanulmányi szint esetén.

Partneri kapcsolatainkon belül kidolgoztuk a folyamatos kapcsolattartás módjait – akár személyes szinten is - leendő diákjainkkal, ill. családjaikkal (Premóka nyári tábor, Premóka felkészítő). Végeredményben partneri kapcsolatainknak segíteniük kell a tudatos iskolaválasztás kultúráját a szülőtársadalom felé.

1.9. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A tanuló tevékenységének, munkájának pedagógiai értékelésével kapcsolatos szabályait a 20/2012. (VIII. 31) EMMI rendelet 64-78. §-a tartalmazza, többek között itt található meg a *tanulmányok alatti vizsgák eljárási szabályai* is.

A vizsga a tudás szintjéről való tájékozódás egyik módja. A tanulmányok alatti vizsgák funkciójuk szerint szummatívák, tehát lezáró, minősítő értékelésnek tekinthetők. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

1.9.1. Tanulmányok alatti vizsgák fajtái

1.9.1.1. Osztályozó vizsga:

A tanulónak a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához osztályozó vizsgát kell tennie, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- a jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- egy adott tantárgyból az éves mulasztása a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen,
- engedélyezték számára, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni (2014-től csak idegen nyelvből és informatikából), és a tantárgy tanítása a helyi tanterv szerint csak magasabb évfolyamon fejeződik be.

1.9.1.2. Különbözeti vizsga:

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az intézmény a különbözeti vizsga letételét.

- A 10-13 évfolyamra belépő tanulók esetében, ha a helyi tantervünkben szereplő, a beiratkozást megelőző tanév végéig tanult tantárgyak éves óraszám kevesebb, mint az

iskolánk helyi tantervében szereplő óraszám, a belépő tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie.

- Különbözeti vizsgát kell tenni az előző iskolában a nem tanult tantárgyakból is.

A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának, időpontjának meghatározása során mindig **egyéni** elbírálás alapján kell az intézmény vezetőjének **határozatot** hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

1.9.1.3. Javítóvizsga:

A tanulónak javítóvizsgán kell számot adni tudásáról, ha

- tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára *felróható okból* (igazolatlanul) távol marad, vagy engedély nélkül távozik, illetve az előírt időpontig nem tette le,
- az osztályozó vagy különbözeti vizsgán elégtelen osztályzatot kapott.

A javítóvizsga témaköreit tantárgyanként az iskola honlapján június 15-ig közzétesszük.

1.9.1.4. Pótló vizsga:

Amennyiben a tanuló az osztályozó, különbözeti vagy javítóvizsgáról *fel nem róható okból* (igazoltan) távol marad, illetve az elkezdett vizsgáról engedéllyel távozik mielőtt a választást befejezné, pótló vizsgát tehet. A pótló vizsgát lehetőleg ugyanabban a vizsgaidőszakban kell letenni. Pótló vizsgát csak az elmaradt vizsgarészekből kell tenni.

Tanulmányok alatti vizsgát *független vizsgabizottság* előtt is lehet tenni.

1.9.2. A tanév rendjébe illesztett vizsgaidőszakok

A tanulmányok alatti vizsgát az igazgató által meghatározott időszakokban, időben lehet teljesíteni. Osztályozó, különbözeti és pótló vizsga a tanítási év **szorgalmi idejében** az alábbi időszakokban szervezhető:

- *Őszi*: szeptember első két tanítási hete
- *Félévi*: a félévi osztályozó értekezlet napja előtti két tanítási hét,
- *Tavaszi*: az aktuális tanév rendjében szereplő május-júniusi érettségi vizsgaidőszak első vizsganapját két héttel megelőző tíz tanítási nap,
- *Év végi*: az év végi osztályozó értekezlet előtti két tanítási hét,
- *Nyári*: augusztus 15-31 közötti **javítóvizsga időszak**.

A vizsgák időpontjáról a vizsgázót írásban kell tájékoztatni.

1.9.3. A vizsgatárgyak követelményei, részei, az értékelés rendje

*A tanulmányok alatti vizsgák tartalmi követelményei megegyeznek a **Helyi tanterv** adott tantárgyra, képzési formára és **évfolyamra** vonatkozó követelményeivel.*

A szakmai munkaközösségek készítik el a vizsgatárgyak írásbeli feladatlapjait, továbbá a feladatok megoldásához szükséges segédanyagokat és a javítási, értékelési útmutatókat, valamint a szóbeli vizsga tételeit, kérdéssorait.

1.9.4. A vizsgák részei

Magyar nyelvtan	írásbeli és szóbeli
Irodalom	írásbeli és szóbeli
Matematika	írásbeli és szóbeli

Történelem	írásbeli és szóbeli
Idegen nyelv	írásbeli és szóbeli
Biológia	írásbeli és szóbeli
Földrajz	írásbeli és szóbeli
Kémia	írásbeli és szóbeli
Fizika	írásbeli és szóbeli
Természettudomány	írásbeli és szóbeli
Katolikus hittan	szóbeli és írásbeli
Digitális kultúra	gyakorlati és szóbeli
Testnevelés	gyakorlati
Vizuális kultúra	gyakorlati és szóbeli
Művészetek	írásbeli és szóbeli
Dráma és színház	írásbeli és szóbeli
Állampolgári ismeretek	írásbeli és szóbeli
Ének-zene	írásbeli és szóbeli
Ikonfestés	gyakorlati és szóbeli
Honvédelmi alapismeret	gyakorlati, írásbeli és szóbeli

1.9.5. A vizsgateljesítmény százalékos értékelése

0% - 24%	elégtelen
25% - 45%	elégséges
46% - 65%	közepes
66% - 85%	jó
86% - 100%	jeles

1.9.6. Általános szabályok

- A vizsgát háromtagú (elnök, tagok) vizsgabizottság előtt kell letenni, a vizsgabizottság az iskola pedagógusaiból áll.
- Az írásbeli vizsgán csak a vizsgát szervező iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon lehet dolgozni.
- A vizsgázó mindegyik feladatlapon feltünteteti a nevét, osztályát, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését.
- A vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatárgyanként 60 perc.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három írásbeli vizsgát tehet. A vizsgák között 30 perc a pihenőidő.
- Egy vizsgázó egy napon legfeljebb három vizsgatárgyból tehet szóbeli vizsgát.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot.
- Tantárgyanként 30 perc a felkészülési idő (kivéve az idegen nyelvek – ott nincs felkészülési idő), a feleltetés időtartama legfeljebb 15 perc.

- Ha vizsgázó a felelet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő tételhúzás előtt legalább 15 perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.
- A vizsga 8:00 óra előtt nem kezdhető, és legfeljebb 17:00 óráig tarthat.

1.9.7. Független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgákról

- A tanuló a félévi, illetőleg az év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt is tehet vizsgát. A vizsgát a Kormányhivatal által kijelölt intézmény szervezi.
- A tanuló- kiskorú esetén szülői aláírással – a félév, vagy a tanév utolsó napját megelőző 30. napig jelentheti be, hogy független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. Javítóvizsga esetén a bizonyítvány átvételét követő 15 napon belül kérheti a független vizsgabizottság előtti vizsga letételét.
- A tanulmányok alatti független vizsgáért a 2012/2013.-as tanévtől térítési díjat kell a tanulónak fizetnie.

Jelen szabályozás hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akinek különbözei vizsga kötelezettsége keletkezik,
- akit a nevelőtestület határozata javítóvizsgára utasít,
- aki pótló vizsga lehetőséget kapott.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

1.9.8. Szóbeli felvételi vizsga követelményei

A szóbeli felvételi vizsga követelményei az alábbi témakörök köré csoportosulnak:

Témakörök:

- Az ember és a természet
- Irodalom
- Történelem
- Szabadidő, egészség, sport

1.9.9 Egyéni tanulói munkarend

A 2019. szeptember 1. napjától a korábbi magántanulói jogviszonyként ismert jogintézményt felváltotta az egyéni munkarend intézménye: Ha **a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös**, a tankötelezettség teljesítése céljából **határozott időre** egyéni munkarend kérelmezhető. **Az egyéni munkarenddel rendelkezőt - az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével - az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.** Azonban **valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni**, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem.

Ezen időszak alatt:

- a tanuló mentesül a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel alól;

felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel;

- a sajátos nevelési igényére (SNI) tekintettel egyéni munkarendű tanuló, vagy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM), erre tekintettel egyéni munkarendű tanuló iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az iskolaköteles gondoskodni;

- a tartós betegségre tekintettel egyéni munkarendben tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról az iskolaköteles gondoskodni;
- a tanuló az iskola igazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon;
- az iskolában az egyéni munkarendben tanuló magatartását és szorgalmát nem kell értékelni, de félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához az iskolában osztályozó vizsgát kell tennie **valamennyi tantárgyból** az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint;
- a külföldi tartózkodásra tekintettel egyéni munkarendben tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

Az egyéni munkarend engedélyezésével kapcsolatos kérelmek elbírálása 2019. szeptember 1. napjától az Oktatási Hivatal joga és kötelessége.

1.10. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

A közép fokú iskolába jelentkezés rendjét és a felvételi eljárás szabályait a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 26-45. §-i határozzák meg.

A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik.

1.10.1. Felvétel a 9. évfolyamra

A kilencedik évfolyamra az általános iskola 8. osztályát végző tanulói az általános iskola útján, az erre a célra rendszeresített jelentkezési lapok benyújtásával jelentkeznek a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontig.

A központi felvételi tartásáról a nevelőtestület dönt a tanév elején, mely alapján:

1. Az intézményfenntartó Csornai Premontrei Prépostság egyetértésével a gimnázium igazgatója kötelezővé teszi az iskolába jelentkezők számára a *központi írásbeli vizsgát*. Az írásbeli vizsga tárgyai magyar nyelv és matematika. Ebben az esetben a felvételi rangsor összeállítása az általános iskolai tanulmányi, a központi írásbeli felvételi eredmények és a szóbeli felvételi beszélgetés alapján történik.

Vagy

2. Nem tart felvételi vizsgát, ebben az esetben felvételi rangsor a tanulmányi eredmények (7. osztály bizonyítványában és a 8. osztály félévi értesítőjében szereplő osztályzat) alapján készül el.

Pontazonosság esetén **előnyben részesül** az a jelentkező, aki:

1./ Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló.

2./ Az intézmény által szabályozott *SAJÁTOS HELYZET*

- akinek testvére iskolánk diákja,
- aki rendelkezik plébánosi ajánlással,
- aki eredményesen részt vett valamilyen, a gimnázium által meghirdetett és megrendezésre kerülő versenyen (Edelmann, Kárpáti Kelemen, Német szépkiejtési verseny),
- akinek általános iskolai matematika osztályzata jobb,
- akinek általános iskolai idegen nyelvi osztályzata jobb.

Amennyiben a jelentkező a felvételi követelményeket nem teljesíti, felvételi kérelme elutasításra kerül. Az iskola minden tanulót írásban értesít a felvételével kapcsolatos döntésről, a döntést megalapozó indoklással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással és a jogorvoslati lehetőségről.

A tanulói jogviszony a beiratkozás napján jön létre. Az iskolába a tanulónak személyesen kell beiratkoznia.

1.10.2. Átvétel más iskolából

A tanuló átvételére a tanítási év során, rendkívüli indokolt esetben bármikor lehetőség van, férőhely megléte esetén. Kiskorú tanuló átvételét szülő és tanuló együtt kérheti írásban.

A tanuló átvételéről a gimnázium igazgatója dönt. Az átvételnél a tanulmányi eredményt, magatartást, hitoktatásban való részvételét, hitéletét (plébánosi ajánlás), nyitottságát a keresztény, katolikus értékrend iránt, az idegen nyelv oktatásának megoldhatóságát vesszük figyelembe, a tanuló és a családja életkörülményeit, életsorsát mérlegelhetjük.

A tantárgyi rendszerek, tananyagok összevetése után az igazgató különbözeti vizsgát, vizsgákat írhat elő, melyet az általa megjelölt határidőig vizsgabizottság előtt teljesítenie kell a tanulónak.

Az iskolába történő átvételi kérelem elbírálásáról a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt is, továbbá tanköteles tanuló esetén az előző iskola igazgatóját értesíteni kell.

Az átvételt az igazgató helyhiány miatt, vagy ha a jelentkező nem felel meg a felvételi követelményeknek, azonnal megtagadhatja.

1.11. AZ ÉRDEMJEKGYEK TANULMÁNYI RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ RÖGZÍTÉSÉNEK szabályai

A tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel kell értékelni. A félévi és év végi osztályzatokat az érdemjegyek alapján kell megállapítani.

Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét a tanulmányi rendszerben történő rögzítéssel folyamatosan tájékoztatni kell.

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésének határideje 15 nap.

1.12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

Az elsősegélynyújtás célja

Az elsősegélynyújtásról Magyarországon az 1997. évi CLIV. tv az egészségügyről 5. §.e. törvény rendelkezik. A baleset a világon a harmadik leggyakoribb halálozási ok.

Az elsősegélynyújtás célja, hogy amíg a szakszerű segítség meg nem érkezik, megakadályozzuk a beteg állapotának további romlását, az életveszélyes helyzetet elhárítsuk, csökkentjük a további rosszullétet, megnyugtassuk a beteget. Az elsősegélynyújtónak tudnia kell, hogyan biztosítjuk a légutakat, hogyan csillapítjuk a vérzést, hogyan biztosítjuk a törött testrész mozdulatlanságát, végezzük a nem lélegző sérült újraélesztését, helyezzük megfelelő fekvő helyzetbe a sérültet stb.

Az utóbbi időben leegyszerűsödtek, szakszerűbbé váltak a beavatkozások. Ezen újabb ismeretek és a tudás folyamatos szinten tartása miatt is fontos, hogy az elsősegélynyújtás tanterv szerves része legyen. Fontos kialakítani az elsősegélynyújtó attitűdöt, hogy a szándék, a tudás és a cselekvés egységben legyen.

1.12.1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek témakörei

A **biológia órák** keretében az alábbi témákat járjuk körül:

Elsősegély a mindennapokban:

- Sürgős segélykérés
 - Sürgősségi lista
- Szájból szájba lélegeztetés
 - Nagyobb gyermek vagy felnőtt lélegeztetése
 - Csecsemő és kisgyermek lélegeztetése
- Mentési testhelyzet
- Vízbefúlt ember mentése
- Félrenyelés okozta fulladás
 - Félrenyelés ellátása felnőtt és 9 év feletti gyermek esetén
- Vérzés
 - Súlyos vérzés – artériás nyomókötés készítése
 - Belső vérzés
 - Orrvérzés
- Eszméletlenség
- Sokk
- Áramütés
- Égési sérülések
- Mérgezés
 - Vegyszermérgezés
 - Gyógyszerek, alkohol, növények, bogyók okozta mérgezés
- Hőguta
- Lehűlés (hypothermia)
- Fagyás

Kémia órákon a mérgezésekre, vegyszerek okozta sérülésekre, égési sérülésekre vonatkozó elméleti tudást, fizika órán az égési sérülések ellátására vonatkozó gyakorlati tudást lehet átadni. Tanórán kívüli alkalom: egy túrázás során fellépő lehetséges balesetek és ellátásuk megismertetése; szakkörök. A diákok a helyi Vöröskereszt szervezésében is elsajátíthatják ismereteiket. Az összevont osztályfőnöki órák, testnevelés órák pedig lehetőséget teremtenek akár egy város által szervezett elsősegély-nyújtási gyakorlati órára.

Biológia óra keretében megbeszélés tárgyát képezik még a következő témák:

- Egészséges életmód – rizikófaktorok, civilizációs ártalmak
 - magas koleszterinszint
 - magas vérnyomás
 - cukorbetegség
 - mozgásszegény életmód
 - stressz
 - dohányzás
- Környezethigiéné
- Lelki egészség
- Utódvállalás, családtervezés, genetikai tanácsadás

Az elsősegélynyújtás ismeretének átadásában az oktatási intézményeknek is részt kell vállalni, hogy a magyarországi közúti balesetek során történő elsősegélynyújtás aránya a tudásra épülve 10%-ról minél magasabbra emelkedjen.

2. HELYI TANTERV

2.1. VÁLASZTOTT KERETTANTERV

Gimnáziumunk helyi tanterve az oktatásért felelős miniszter által kiadott, a 2020-as NAT-hoz igazodó kerettanterve épül. (Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára)

A kerettanterv elérhető az alábbi linken:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_evf

2.2 AZ ÓRATERVEK

A 2020-as NAT-nak és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tartalmi szabályozóknak megfelelő óraterveinket 2020 szeptemberétől, a 9. évfolyamon, felmenő rendszerben vezettük be. A 2023/2024-es tanévtől kezdve minden évfolyamon ezeknek az óraterveknek megfelelően szervezzük meg az oktatást.

TANTÁRGY/ TAGOZAT	Nyelvi előké- szítő	Nyelvi tagozat (első id.ny. angol, német)			
	9/Ny; 9/N	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	2	3	4	4	4
1. idegen nyelv	14	4+ 1	4+1	5*	5*
2. idegen nyelv	4	3	3	4*	4*
Matematika	2	3	3	5*	5*
Történelem		2	2	3	3
Állampolgári ismeretek					1
Biológia		3	2		
Fizika		2	3		
Kémia		1	2		
Földrajz		2	1		
Ének-zene		1	1		
Vizuális kultúra		1	1		

Digitális „Z” osztály				Biológia / egészségügyi tagozat			
9.	10.	11.	12.	9	10.	11.	12.
3	4	4	4	3	4	4	4
4	4	5*	5*	4	4	5*	5*
3	3	4*	4*	3	3	4*	4*
3	3	5*	5*	3	3	5*	5*
2	2	3	3	2	2	3	3
			1				1
3	2			3+ 1	2+1		
2	3			2	3		
1	2			1	2		
2	1			2	1		
1	1			1	1		
1	1			1	1		

	Emelt óraszámú digitális kultúra			
	9.	10.	11.	12.
	3	4	4	4
	4	4	5*	5*
	3	3	4*	4*
	3	3	5*	5*
	2	2	3	3
				1
	3	2		
	2	3		
	1	2		
	2	1		
	1	1		
	1	1		

Alap óraterv központi előírás szerinti minimum			
9.	10.	11.	12.
3	4	4	4
3	3	4	4
3	3	3	3
3	3	3	3
2	2	3	3
			1
3	2		
2	3		
1	2		
2	1		
1	1		
1	1		

TANTÁRGY/ TAGOZAT	Nyelvi előké- szítő	Idegen nyelvi tagozat (első id.ny. angol, német)				Digitális „Z” osztály				Biológia / egészségügyi tagozat				Emelt óraszámú digitális kultúra				Alap óraterv központi előírás szerinti minimum			
	9/Ny	9.	10.	11.	12.	9.	10.	11.	12.	9.	10.	11.	12.	9.	10.	11.	12.	9.	10.	11.	12.
Dráma és színház** (A)					1				1				1				1				1
Művészetek***				1				1				1				1				1	
Digitális kultúra	3	2	1	2		2	1	2		2	1	2		2+1	1+1	2		2	1	2	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötött célú órakeret*																				4*	4*
Kötelező alapóraszám (9- 10.év. szabad kerettel +2 óra)	31	32 +2	32+2	30	29	32+ 2	32+2	30	29	32 +2	32+2	30	29	32+ 2	32+ 2	30	29	32	32	30	29
szabadon tervezhető órakeret 9. és 10. évf.: első id.nyelv+tagozat		2	2			2	2			2	2			2	2			2	2		
szabadon tervezhető órakeret EMELT SZINTŰ képzés				4	5			4	5			4	5			4	5			4	5
Maximális órakeret	31	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34
HITTAN/Ikon(9/Ny)	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Maximális órakeret hittannal	32	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36
Kötött célú órakeret* első id.ny(1 ó)+ 2.id.ny(1 ó)+ mt.(2 ó)		0	0	4*	4*	0	0	4*	4*	0	0	4*	4*	0	0	4*	4*	0	0	4*	4*
Természettudo- mány****				2				2				2				2				2	

szabad órakeret heti 2-2 óra 9. és 10. évfolyamon	A 9. és 10. évfolyamon a szabad órakeret felhasználása tantestületi egyetértéssel a következő: heti 1 órát az első idegen nyelv kap, további heti 1 órát az iskolai tagozatok számára biztosítunk. Ennek megfelelően a következő tantárgyak heti óraszámja emelkedik: angol, német, biológia, digitális kultúra
* Kötött célú órakeret 11. és 12. évfolyamon 4-4 óra.	A 11-12. évfolyamokon 4-4 órát az érettségire történő felkészítésre kell fordítani. Gimnáziumunkban az első és második idegen nyelv heti óraszámát 1-1 órával, a matematika óraszámát heti 2 órával megemeltük. (A matematika emelt szintű oktatása a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 7. §. (3) és (4) bek. értelmében biztosított.)
** Dráma és színház	A 12. évfolyamon kötelezően „Dráma és színház” e. tantárgyat oktatunk. „A dráma és színház tantárgy szervezése megvalósulhat projektnapok, témahét vagy tematikus hét keretében, továbbá tömbösítve is. A dráma és színház tantárgy órakeretben történő oktatását csak szakirányú végzettséggel rendelkező személy végezheti. A dráma és színház <i>(vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret)</i> tantárgy a 12. évfolyamon kötelezően választandó.
*** Művészetek	„A művészetre tervezett heti 1 óra a 11. évfolyamon megvalósulhat a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal is.” Gimnáziumunkban hagyományosan a vizuális kultúra tantárgyon belül a mozaikozás technikájával foglalkoznak a diákok.
**** Természettudo- mány	„A 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak emelt óraszámúban vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktatott, a természettudományos műveltséget bővítő integrált természettudomány tantárgyat vagy a fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyak <u>egyikét kell tanulniuk heti két óra időkeretben.</u> A választott tantárgyak ismeretanyaga nem képezi részét e tárgyak középszintű érettségi követelményeinek, ugyanakkor az érettségi vizsga letételéhez az itt megszerzett tudás és készségek segítséget jelentenek.”
9/Ny Új NAT	3.§.(2) bek. (7) A nyelvi előkészítő évfolyamon a) a heti tanórai foglalkozások száma legalább harminc, legfeljebb harminckettő lehet, b) idegen nyelv tantárgy esetében heti tizennyolc, a digitális kultúra tantárgy esetében heti három, a testnevelés tantárgy esetében heti öt tanórai foglalkozást kell biztosítani, továbbá heti négy-hat tanórát képességfejlesztésre kell fordítani.” Gimnáziumunkban a fenti óraszámok részletezését az óratervi táblázat tartalmazza.

Szabadon választható órák az egyes évfolyamokon

9/Ny;	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
	<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Történelem</i> <i>Matematika</i> <i>Idegen nyelvek</i> (angol, német, olasz, spanyol, latin) <i>Digitális kultúra</i> <i>Művészetek (ikonfestés, textil és üvegfestés)</i>		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Történelem</i> <i>Matematika</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Hittan</i> <i>Digitális kultúra</i> <i>Földrajz</i> <i>Biológia</i> <i>Fizika</i> <i>Kémia</i> <i>Ének zene</i> <i>Vizuális kultúra</i> <i>Testnevelés</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Történelem</i> <i>Matematika</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Hittan</i> <i>Digitális kultúra</i> <i>Földrajz</i> <i>Biológia</i> <i>Fizika</i> <i>Kémia</i> <i>Ének zene</i> <i>Vizuális kultúra</i> <i>Testnevelés</i>

A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ OSZTÁLY

- Angol nyelvi előkészítő
- Német nyelvi előkészítő
- Horvát nyelvi előkészítő

Idegen nyelvek (angol vagy német vagy horvát)	Testnevelés	Digitális kultúra	Képesség-fejlesztés (magyar és matematika)	Osztályfőnöki	Szabad órakeret (képességfejlesztés és osztályfőnöki)	heti óraszám
18 I.id.ny: 14 II.id.ny: 4	5	2	2 +2	1	(3)	30

Hittan: NAT (110/2012. Korm.r.9.§(1)) alapján **heti 1 óra csoportbontásban (ikonfestés elmélete és gyakorlata+ bevezetés a katolikus hittanba)**

MŰVÉSZETEK* OKTATÁSA:

11-12. évfolyamon:

Heti 1-1 óra / **projektoktatás**

komplex művészeti oktatás

A **projektoktatás** során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület tantárgyai közül (ének-zene, dráma és tánc, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy az adott órakeretből mely tantárgyakat és milyen arányban fogja tanítani.

11-12. évfolyamon az iskola a rendelkezésre álló két művészeti órából egyet projektoktatás keretében használ föl. Az éves 36 - 30 órás keretben tanítani kívánt tantárgyak arányait az **éves munkatervben rögzítjük**, mindig az adott év aktualitásának (ünnepek, évfordulók, koncertek, kiállítások, stb) megfelelően. Az egyes témaegységek feldolgozása esetén az egyes tantárgyak egymás mellett, párhuzamosan is szerepelhetnek, hiszen a projektoktatás lényegéhez tartozik probléma szerteágazó, többoldalú megválaszolása: képen, hangban, szövegben, táncban...

„A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja”. (Pedagógiai lexikon)

A projektoktatás sajátos tanulási egység és technika, ahol a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi. A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb összefüggését és kapcsolódási pontját fedik fel. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, viselkedésformák kipróbálására, és újak kialakítása törekszenek. A projektmódszer fő értéke a munkafolyamat: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

ÉRTÉKELÉS

- A tanórai foglalkozásokon nyújtott teljesítmény (50%)
- A projektoktatás keretében nyújtott lehetőségek (színház, film, kiállítás, múzeum, művészeti stílusok...stb.) közül félévente 1-1 projekt téma egyéni feldolgozása. (50 %)
- A félévenkénti 1-1 projektdolgozat beadása kötelező, azok elmulasztása esetén a tanuló félévi illetve év végi teljesítménye elégtelen.
- A projektmunka elkészítéséhez a szaktanár előzetesen szempontokat ad ki a tanulóknak.

Tanítási időhöz való viszonya alapján epochális oktatási formát választottunk, az egyes témaegységeket 6-8 órában meghatározva.

	Helyszín - Témaegység	Problémafelvetés/ összefüggések	Tevékenységek	Művészeti tárgy
1	Weöres Sándor Színház			Dráma és tánc/Vizuális kultúra
2	Szombathelyi Médiaközpont Nonprofit Kft (Szombathelyi TV)			Mozgóképkultúra és médiaismeret
3	Savaria Múzeum			Dráma és tánc
4	Szombathelyi Képtár			Vizuális kultúra Ének-zene
5	Székesegyház			Vizuális kultúra
6	Püspöki Palota			Vizuális kultúra
7	Egyházmegyei Könyvtár			Dráma és tánc/Vizuális kultúra
8	Szombathelyi Szimfonikus Zenekar			Ének-zene
9	Az antik Savaria (Romkert, Iseum)			Vizuális kultúra
10	Stílusok Szombathely utcáin			Vizuális kultúra
11	Agora/ Művészetek Háza			Dráma és tánc/Vizuális kultúra

2.3. ALKALMAZANDÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Ezek tekintetében a Pedagógiai Programban szereplő feladatok meghatározók. A kerettanterv bevezetése és követelményrendszere nem kívánja a gimnázium eszközállományának cseréjét. A korábbi tantervekhez használt eszközök (kísérleti- és mérőeszközök, modellek, tanári demonstrációs eszközök, szoftverek, internetes kapcsolat és más oktatási segédletek) továbbra is használhatók. Az iskola tárgyi felszereltsége sokat javult ugyan, de a folyamatos fejlesztés feladatként továbbra is jelentkezik. Szaktantermeink jelen pillanatban megfelelően felszereltek, de folyamatosan bővítést igényelnek eszközkészleteink.

A működés biztonságos feltételeiről való gondoskodás jegyében az állam és fenntartó részéről biztosított költségvetést iskolatámogatási céllal évente igényelni kell. Mindezeket meg kell előznie a fenntartóval történő egyeztetés, a Pedagógiai Programban integrálódó tanévi óraterv és tantárgyfelosztás elkészítése és ezek költségvonzatának pontos kimunkálása. A bevételek és kiadások egyensúlyát biztosítani kell. Fontosnak kell tekinteni a takarékos gazdálkodást, a pedagógiai területek egyensúlyának biztosítását, a kiemelt és súlypontnak tekintett tennivalók szükséges mértékű pénzügyi támogatását. Mindezeknél a központi és a belső szabályozásunk meghatározó.

A Pedagógiai Program közvetlenül tanulókat érintő egyik vonzata a tankönyvek és a tanuláshoz szükséges tanulói eszközök meghatározása és beszerzése. Általános elvként röviden a következőket követjük gyakorlatunkban. Lehetőség szerint a szaktárgyak tanításához felmenő rendszerben ugyanazt a tankönyvcsaládot használjuk. A tankönyvválasztásban fontos szempont, hogy a könyv tanítható-tanulható, tanulásra ösztönző, esztétikus legyen. Kiemelten fontos, hogy az adott tankönyv, oktatási anyag intézményünk elveinek, céljainak leginkább megfelelő szellemiségű legyen, lehetőleg a tanulók számára elérhető áron. Fontos szempontnak tartjuk, hogy a tanulóink által használt tankönyvek, ill. segédanyagok lehetőség szerint elmélyült tudást adjanak. Igyekszünk olyan munkákat választani, melyek lehetőséget adnak az adott területen megszerezhető plusz tudás elsajátítására, egyben a tanulókat összefüggésekben és rendszerben való gondolkodásra nevelik.

A tankönyvválasztást tervezni kell, melyről a szülők tájékoztatása a tanévek megkezdése előtt megtörténik. Azonban továbbra is érvényben tartjuk a tanári tankönyvválasztás szabadságát. A gimnázium oktatói a tankönyvek kiválasztásakor a következőket veszik figyelembe:

- Helyi tantervekhez való igazodás
- Megfelelés a NAT-nak és a kerettantervi elvárásoknak
- Életkori sajátosságok
- Tankönyv nyelvezete, fogalomhasználata, tetszetőssége
A fogalmakat ne csak megismertesse a tanulókkal, hanem a gondolkodás és megértés örömeit biztosítva számukra „megalkossa” azokat.
- Az önálló ismeretszerzést segítő, a diákok tanulási metodikájának megfelelő legyen.
- Feleljen meg az egyes szaktárgyak tudományos elvárásainak (szakmailag korrekt legyen).
- Fejlessze az érettségien elvárt kompetenciákat.
- Biztosítsa az évfolyamok között az egymásra épültséget, összehangoltságot (egy tankönyvcsaládból tanuljon a diák tanulmányai alatt).
- Elérhető és elfogadható ár

- Többszöri felhasználhatóság
- Hosszabb távra alkalmazható (ne évenkénti csere) legyen, - könyvtári, kölcsönözhető állomány kialakítását tegye lehetővé.

Tilos indokolatlanul drága taneszközt a tanulókkal beszereztetni!

A tankönyvek és segédletek tantárgyakhoz kötődő részletes leírását, illetve a hozzá tartozó megjegyzéseket a mellékletben szereplő helyi tantervek tartalmazzák.

2.4. A NEMZETI ALAPTANTERV BEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

A köznevelés feladatai alapvetően:

- a nemzeti műveltség átadása,
- a hazai nemzetiségek kultúrájának átadása, megőrzése,
- az egyetemes kultúra közvetítése,
- az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése
- a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése,
- az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése,
- a közjóra való törekvés megalapozása,
- a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

A gimnáziumunkban az általános műveltséget kiterjesztő és elmélyítő, a magasabb műveltség megszerzését megalapozó nevelő-oktató tevékenység folyik. Alapfeladatunk az érettségi vizsgára, a felsőfokú tanulmányok megkezdésére, néhány esetben a munkába állásra való felkészítés.

A gimnáziumunkban folyó nevelés-oktatás tantárgyi és tantárgyközi tartalmak és tevékenységek révén elsajátítható tudást közvetít, továbbfejleszti a kommunikációs és a tanulási képességeket. Folyamatosan neveljük tanulóinkat az anyanyelv igényes használatára, a természeti és az épített környezet védelmére, az egészséges életmód értékeinek elfogadására a kötelező és a szabadon tervezhető órákon. A tantárgyi képzésben előnyben részesítjük a képességfejlesztést, ezért törekszünk az elméleti ismeretek és a pragmatikus, alkalmazott tudás összekapcsolására. A rendelkezésre álló időben a diszciplináris tudás közvetítése összekapcsolódik az alkalmazás lehetőségeinek megismertetésével. Szaktanáraink munkájuk során figyelembe kell, hogy vegyék a tantárgyak metszéspontjában elhelyezkedő közös tartalmakat és fejlesztési feladatokat.

Az óraterv elkészítésekor fő szempontunk volt, hogy gimnáziumunk a maga arculatával, egész programjával, helyi sajátosságaival (pl.: hitélet, nyelv, matematika, katonai alapismeretek, horvát nemzetiségi nyelv), a tanulás szervezésének változatos módjaival biztosítsa, hogy diákjaink érdeklődésüknek, képességeiknek, eredményeiknek, pályaválasztási szándékuknak megfelelően tanulhassanak (pl.: 9/Ny és 9 - 12. évfolyamokon szabadon választható tantárgyak széles skálája).

Az iskola tehát arra vállalkozik, hogy a fentiek alapján határozza meg a nevelés-oktatás tartalmát, szervezi működését és biztosítja a személyi-dologi feltételeket.

2.4.1. Pedagógiai feladatok

1. *Erkölcsei nevelés* (legyen életszerű)

- erkölcsi érzék fejlesztése,
- felelősségtudat elmélyítése,
- igazságérzet kibontakoztatása,
- önálló, felelős életvitelre felkészítés,
- értékkonfliktus kezelésére felkészítés,
- munka megbecsülése,
- mértéktartás, együttérzés, segítőkészség, tisztelet és tisztesség, türelem, megértés és elfogadás
- önfegyelem kialakítása,
- kötelességtudat.

2. *Nemzeti öntudat, hazafias nevelés*

- nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományainak megismerése
- magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságának megismerése,
- otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerése,
- hazaszeretet, a haza védelme minden állampolgár kötelessége,
- Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét,

3. *Állampolgárságra, demokráciára nevelés*

- cselekvő állampolgári magatartás kialakítása,
- állampolgári jogok és kötelezettségek megismerése,
- részvétel a közügyekben.

4. *Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése*

- énképük gazdagítása,
- egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani,
- kulturált egyéni és közösségi élet fontossága.

5. *A családi életre nevelés*

- a család kiemelkedő jelentősége,
- harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése,
- felkészítés a családi életre, a felelős párkapcsolatok kialakítására,
- a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésére felkészítés.

6. *A testi és lelki egészségre nevelés*

- egészséges életmódra nevelés
- helyes táplálkozás, a rendszeres testmozgás, a stresszkezelés módszereinek megismerése,
- káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése.

7. *Felelősségvállalás másokért, önkéntesség*

- a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása,

- saját élményű tanuláson keresztül ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét.

8. Fenntarthatóság, környezettudatosság

- az erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes használata,
- fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás kialakítása,
- környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok megismerése és gyakorlása.

9. Pályaorientáció

- képességeik megismerése és kipróbálása,
- elmélyüljenek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálják hivatásukat, kiválasszák a nekik megfelelő foglalkozást és pályát,
- ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

10. Gazdasági és pénzügyi nevelés

- a világgazdasággal kapcsolatos ismeretek átadása,
- a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézmények és folyamatok megismerése,
- biztosítani a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

11. Médiatudatosságra nevelés

- értelmező, kritikai beállítódás kialakítása,
- a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására legyen képes,
- a média működésének, hatásmechanizmusainak, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolat megismerése.

12. A tanulás tanítása

- felkelteni az érdeklődést, és útbaigazítást adni tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban,
- megtanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek,
- a tanulás eredményességének, a testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

KIEMELT FELADAT: Kompetenciafejlesztés, műveltségkövetítés, tudásépítés.

Az iskolai műveltség tartalmát a társadalmi műveltségről alkotott közfelfogás, a gazdaság, a versenyképesség és a globalizáció kihívásai is alakítják. Az Európai Unió országaiban a **kulcskompetenciák** fogalmi hálójába rendezték be azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teheti az unió valamennyi polgárát egyrészt a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt, modern világhoz, másrészt aktív

szerepvállalásra e változások irányának és a tartalmának a befolyásolásához. Ezért lett az iskolai műveltség tartalmának irányadó kánonja a kulcskompetenciák meghatározott rendszere.

Az oktatásnak – mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt – alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Mindegyik egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban. Felértékelődik az egyén tanulási kompetenciájának fejlesztése, mert az emberi cselekvőképesség az **élethosszig tartó tanulás** folyamatában formálódik.

A NAT az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthető kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

2.4.2. Pedagógiai feladatok megvalósításának szabályai

- Különböző általános iskolákból érkező tanulók között tapasztalható egyéni eltérések, ismeretek szintjének, különbségeiknek pedagógiai kezelése.
- A gimnáziumban megfogalmazott teljesítményelvárások szerint kívánatos tanítási-tanulási folyamatok, belső motivációk, teljesítménynövelés lehetőségének kialakítása.
- A változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben a kulcskompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása.
- Nagy hangsúlyt fektetni a pályaválasztásra, pályaaorientációra.
- Mintákat adni az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, segíteni a tanulók egyéni tanulási módszereinek kialakítását. Tanulási stratégiák kialakítása személyre szólóan
- Értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával.
- Az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egyenletes terhelése.
- Személyre szóló, fejlesztő értékelés.
- Együttműködés értékeinek tudatosítása.
- Közösségi szolgálat kereteinek, tevékenységi területeinek biztosítása.

2.5. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A heti öt testnevelés óra közül 3 óra délelőtt, kettő délután iskolai sportkörü kereteken belül kerül megvalósításra. A délelőtti 3 órából kettő hagyományos testnevelés óra, lehetőség szerint fiú - lány csoportbontással. Egy óra tánc (9. és 12. évfolyamon társas-, 10., 11. évfolyamon néptánc) csoportbontás nélkül.

A délutáni órákat a tanulók az iskolai sportkör sportcsoportjaiban való sportolással váltják ki. E két óra esetén lehetőség van arra, hogy minden olyan egyéb mozgásformát oktassunk, ami helyi sajátosságainkhoz igazodik. További lehetőség is adott a heti két tanítási óra kiváltására, azok számára, akik sportegyesületben versenyszerűen sportolnak vagy amatőr sportolói szerződés alapján járnak edzésre. Ha a tanuló ennek a kritériumnak megfelel, a heti két óra testnevelés óra ilyen foglalkozással kiváltható. Ezt a tanulók egyrészt szülői kérelemre, illetve a sportegyesület vagy a táncstúdió igazolásával tehetik meg.

Az iskolai sportkörökbe való jelentkezés, illetve elosztás szeptember első hetében megtörténik. Változtatás tanév közben csak indokolt esetben, a szülő és a tanuló együttes kérésére, egyedi elbírálás alapján lehetséges, igazgatói engedély alapján.

A tárgyi feltételek biztosítása érdekében az iskola együttműködési megállapodást kötött Szombathely város sportlétesítményeinek üzemeltetőivel (Uzoda, Városligeti sportpálya).

2.6. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

2.6.1. A 9-10. évfolyamon választható specializációk

- Francia nyelv
- Német nyelv
- Angol nyelv
- Matematika
- Magyar nyelv és irodalom
- Művészetek (ikonfestés, üvegfestés, ólomüvegezés)
- Latin nyelv (Biológia tagozaton 9. évfolyamon)

Tanár választás fő szabálya: lehetőleg ne az alapórát tartó tanár tartsa a specializációs órákat.

A diák számára nem adott a tanárválasztás lehetősége.

2.6.2. A 11-12. évfolyamon választható emelt szintű érettségire felkészítő tantárgyak

A továbbtanulás irányának megfelelően minden tanulónak lehetősége van **kettő tantárgyat** választani az alábbi három csoportból, oly módon hogy egy csoportból csak egy tantárgyat lehet megjelölni.

1. csoport (E1) választható tantárgyai:	Magyar
Matematika
Földrajz
Angol nyelv
2. csoport (E2) választható tantárgyai:	Történelem

Fizika
Kémia
Digitális kultúra
Német nyelv

3. csoport (E3) választható tantárgyai:

Biológia
Hittan
Vizuális kultúra
Testnevelés

Tanár választás fő szabálya: lehetőleg az alapórát tartó tanár tartsa az órákat, illetve ha a diáknak már nincs alapórája a pedagógusok arányos terhelésére törekedve történik a szaktanárok kiválasztása, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével.

2.6.3. Egyéb foglalkozások

Mindennapos testnevelés:

Diákjaink a 4. és 5. testnevelés órájukat az iskola délutáni sportköreire teljesíthetik. Az iskolai sportkör kínálatából az alábbi lehetőségek közül választhatnak:

- kosárlabda,
- fiú-leány labdarúgás,
- úszás,
- röplabda,
- aerobik,
- gerinctorna-gyógytestnevelés,
- néptánc
- társastánc.

Tanórán kívüli lehetőségek

1. Kamarakórus

2. Szakkörök (tehetséggondozó, felzárkóztató)

Tantárgyi és kulturális területen indítunk szakköröket, a tanulók érdeklődése és igénye alapján. Ezek a foglalkozások az egyéni képességek fejlesztésének kiváló színterei. Tanévenként, szeptember 15-ig kerülnek meghirdetésre.

Szakkört az iskola pedagógusa irányítja, esetenként külsős óraadó, igazgatói felkérés alapján vezeti.

Lehetőségek:

- Angol-zene szakkör
- Ikonfestő szakkör
- Latin szakkör
- Színjátész szakkör
- Matematika felzárkóztató
- Nyelvvizsgára felkészítő szakkör

Pedagógusválasztás szabálya az egyéb foglalkozások esetében:

- Munkaközösség-vezetők javaslatának figyelembevétele
- Pedagógusok arányos terhelésére való törekvés
- Tanár-diák érdeklődési körének figyelembevétele

2.7. VÁLASZTHATÓ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK

(A 100/1997. (VI.13.) Korm. Rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzata alapján.)

Az érettségi vizsga kötelező és választható vizsgatárgyakból áll. A vizsgázó - függetlenül attól, hogy a középiskolában milyen szintű vizsgára készült fel - dönt abban a kérdésben, hogy középszinten vagy emelt szinten tesz érettségi vizsgát az egyes vizsgatárgyakból.

Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt - négy kötelező és legalább egy általa választott (kötelezően választott) - vizsgatárgyból kell - legalább középszinten - vizsgát tennie. A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatárgy mellett további vizsgatárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatárgyak).

A kötelező vizsgatárgyak az általános és a részletes vizsgakövetelményekre épülnek (központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgy). Az általános vizsgakövetelmények határozzák meg, hogy a vizsgatárgy milyen vizsgarészekből áll. A vizsgarészek a következők: szóbeli, írásbeli, gyakorlati.

Ha az érettségi vizsgaszabályzat másképp nem rendelkezik, az érettségi vizsgán a következő vizsgatárgyból **kötelező** vizsgát tenni:

- **magyar nyelv és irodalom,**
- anyanyelv (nemzetiségi nyelv/horvát) és irodalom a nemzetiségi oktatásban résztvevőknek az idegen nyelv helyett,
- **történelem,**
- **matematika,**
- idegen nyelv

Iskolánkban a kötelezően és szabadon választható vizsgatárgy lehet:

A központi vizsgakövetelményekre épülő, a kötelező vizsgatárgyak közé nem tartozó vizsgatárgy, beleértve a második idegen nyelvet, amely iskolánk helyi tantervében szerepel. (Angol nyelv, német nyelv, francia nyelv, horvát nyelv, katolikus és evangélikus hittan, biológia, fizika, kémia, földrajz, ének-zene, Vizualis kultúra, Digitális kultúra, katonai alapismeret, belügyi rendészet, testnevelés.)

A 11-12. évfolyamon választható emelt szintű érettségire felkészítő tantárgyak (heti 2 óra)

lásd a 2.6. Választható tantárgyak, foglalkozások fejezetben.

Érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében abból a vizsgatárgyból tehető, amelynek a helyi tantervben meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja.

Az egyes tantárgyak követelményeit lásd a helyi tantervekben.

2.8. AZ EGYES ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI TÉMAKÖREI

2.8.1. Magyar nyelv és irodalom

A 40/2002. (V.24.) OM rendelet alapján (hatályos: 2017.01.01-től)

Magyar nyelv

TÉMAKÖR	TARTALMAK
Kommunikáció	• A kommunikációs folyamat tényezőinek, céljának, funkcióinak, valamint ezek összefüggésének megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással. • A nyelv szerepe a kommunikációban • A sikeres nyelvhasználat gyakorlata: a nyelvhasználat, a társalgás összetevői, beszédaktusok, az együttműködés elve, udvariassági formák. • Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend). • A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség. • A szövegfajták tartalmi és formai jellemzőinek kapcsolata a kommunikációs folyamattal. • Példák a különböző közlésmódok kommunikációs funkcióira (párbeszéd, történetmondás, levél, üzenet, feljegyzés; köszönés, megszólításformák). • Kommunikációs zavar, manipuláció, elvárás, megfelelés. • A különféle kommunikációs helyzetekben elhangzó üzenetek céljának dekódolása, az üzenetek szándékának felismerése. • Tény és vélemény, tájékoztatás és véleményközlés megkülönböztetése a tömegkommunikációban • A kommunikáció típusainak, jellemzőinek megismerése: személyes, csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció. • A tömegkommunikáció jellemzői, funkciói, megjelenési formái, nyelvi és képi kifejezési formái. • A reklámok, internetes felületek. • Néhány tömegkommunikációs műfaj.
A magyar nyelv története	• Változás és állandóság a nyelvben. • Nyelvi változások felismerése a jelenkorban és múltban, példák alapján. • A magyar nyelv eredete, finnugor rokonságának bemutatása • A magyar nyelv történetének fő korszakai. • A nyelvtörténet forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek (pl. A

	<i>tihami apátság alapítólevele, Halotti beszéd és könyörgés, Ómagyar Mária-siralom).</i> • A nyelvújítás lényege és jelentősége példák alapján. • A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségszók, idegen szavak. • A mai magyar nyelvművelés néhány kérdése.
Ember és nyelvhasználat	• A nyelv mint a gondolkodás része. • A nyelv mint jelrendszer. • A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben. • A nyelvváltozatok rendszere, a nyelv vízszintes és függőleges tagolódása. • A köznyelv jellemzői, használati területe. • A nyelv társadalmi tagolódása szerinti csoportnyelvek, azok jellemző használati köre, szókincse. • Csoportnyelvek, szaknyelvek, rétegnyelvek, hobbinyelvek. A szleng és az argó. • Egynyelvű szótárak. • Hazánkban élő nemzetiségek nyelvhasználat. • Nyelvünk helyzete a határon túl. • Nyelvi identitás. • Nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia, nyelvi diszkrimináció. • A tömegkommunikáció, valamint az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra. • Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a nyelvi érintkezésre (pl. szövegszerkesztés számítógéppel, kommunikáció az interneten, elektronikus levelezés). • Az új „szóbeliség” (skype, chat) jelenségei és jellemzői.
A nyelvi szintek	• A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere. • A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggése.

	• A magyar helyesírás rendszerszerűsége. • Helyesírási szótár, elektronikus szótárak az iskolai és hétköznapi szövegalkotásban. • A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában. • Az alapszófajok, a viszonzyszók és a mondat szók. • A szó szerkezet fogalma, a szintagmák típusai, szerepük a mondat felépítésében, mondatbeli viszonyaik. • A mondatrészek fogalma, fajtái, felismerésük mondatban, helyes használatuk a mondatok felépítésében (állítmány, alany, tárgy, határozó, jelző). • A mondat fogalma, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai. • Az egyszerű és összetett mondatok felismerése, egyszerű mondatok elemzése. • A helyes mondat szerkesztés a gyakorlatban.
A szöveg	• Szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet. • Szövegek jellemzőinek megfigyelése. • A címzett szerepe a szöveg megalkotottságában. • A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra. • A szóbeli és írott szövegek szerepe, eltérő jegyei. • Szövegek alkotása a tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák néhány egyszerűbb műfajában. • A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek értelmes, kifejező alkalmazása. • A szövegfonetika helyes használata (hangsúly, hanglejtés, hangerő, szünet, beszédtempó). • A szöveg és a mondat viszonya. • A különféle szövegek felépítése, egységei. • Szöveg méret, megjelenés. • A szövegkohézió, a témaháló és a cím.

	• Bekezdés, tömb, szakasz. • A szövegértés, szövegfeldolgozás technikája, olvasási típusok és stratégiák. • A téma értelmezése mindennapi, ismeretterjesztő és szépirodalmi szövegekben. • A szövegköziség, intertextualitás jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben. • Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szintek szerint. • A legjellegzetesebb közlésmódok: a beszélt nyelvi társalgási és az írott monologikus szövegek • Nyelvhasználati szintek szerinti szövegtípusok: mindennapi, közéleti és hivatalos, tudományos, sajtó és média, szépirodalmi. • A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok: különböző típusú önéletrajzok, motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény, beadvány; hozzászólás, felszólalás, vitaindító, rövid ünnepi beszéd; ajánlás, méltatás; szórólap szövege. • Az internetes szövegek jellemzői, az írott és internetes szövegek összehasonlítása, az eltérő és azonos jegyek megfigyelése, megnevezése. • Az internetes adatkeresés, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdései. • A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, megvitatása, kritikai következtetés levonása. A pontos és etikus hivatkozás. • Az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új közlésmódjai (pl. honlap, blog, internet), az új közlésmódok társadalmi hatása.
A retorika alapjai	• A retorika mint a meggyőzés művelete a gondolatközlésben. • A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig. • A hivatalos felszólalás, hozzászólás különböző helyzetekben, a nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumai. • A kulturált véleménynyilvánítás és vita gyakorlata.

	• Az érvelés műfajai: a tétel, a bizonyítás, a cáfolat, az érv és az ellenérv. • Az érv felépítése. Az érvelés logikája, technikája; az érvek elrendezése. A releváns és a hibás érv megkülönböztetése. • A kiselőadás és a vizsgafelelet felépítése. • Az állásinterjú. • A hatásos előadásmód eszközei. • Az összefoglalás funkciója és típusai (pl. vázlat, tartalmi kivonat, tömörítés).
Stílus és jelentés	• Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban, a szaknyelvben és a szépirodalomban. • A jellegzetes stílustípusok (stílusárnyalatok) megismerése (pl. bizalmas, közömbös, választékos), felismerése, hatásának elemzése. • Egyszerű stílusjelenségek felismerése, magyarázata. • Stílusérték (alkalmi és állandó). • Stílushatás. • A nyelvi szintek alkalmi és állandó stílusértékének megfigyelése, felismerésük, valamint alkalmazásuk a szövegalkotásban. • A szavak jelentésének szerkezete, jelentéselemek. • Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés. • Egynyelvű szótárak használata (pl. Magyar szinonimaszótár, Magyar értelmező kéziszótár), valamint kétnyelvű szótárak ismerete. • A helyzetnek, kommunikációs célnak megfelelő stíluszeszközök tudatos használata a szövegalkotásban. • Az egyszerűbb szóképek köznyelvi és szépirodalmi szövegekben: hasonlat, metafora, metonímia. • Metaforikus jelentés. • Az egyszerűbb alakzatok: felsorolás, ismétlődés, ellentét, gondolatritmus. • A leggyakoribb stílusrétegek jellemzőinek megismerése, felismerése, elemzése, összefüggésben a szövegtani jellemzőkkel.

	• A társalgási stílus ismérvei, minősége. • A közélet színterei, a közéleti és a hivatalos stílus kritériumai, stíláriis kötöttségei. • A publicisztikai stílus főbb jellemzői, tipikus szóhasználat, a megjelenítés közlésértéke (pl. <i>tipográfia, képi világ</i>).
--	--

Irodalom

Művek a magyar irodalomból I. (Kötelező szerzők)	• Ady Endre • Arany János • Babits Mihály • József Attila • Kosztolányi Dezső • Petőfi Sándor
Művek a magyar irodalomból II. (Választható szerzők)	• Balassi Bálint • Berzsenyi Dániel • Csokonai Vitéz Mihály • Illyés Gyula • Jókai Mór • Karinthy Frigyes • Kassák Lajos • Kertész Imre • Kölcsey Ferenc • Krúdy Gyula A fenti lista bővíthető legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerzővel, vagy egy szerzővel a közelmúlt vagy a jelenkor irodalmából.
Művek a magyar irodalomból III. (Kortárs szerzők)	• Kortárs műalkotás: a mindenkori vizsga előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás.
Művek a világirodalomból	• Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia (pl. <i>műfajok, témák, motívumok, hőstípusok</i>). • További választható korszakok: a romantika, a realizmus, a századfordulós modernség a szimbolizmustól az avantgárdig, a 20.

	század. • A korszak jellemzőinek és egy-két kiemelkedő alkotásának bemutatása. • A világlátás és a kifejezőmód sajátosságainak bemutatása egy-két mű lényegre törő értelmezésével. • Műrészletek értelmezése. • A művekben felvetett kérdések néhány etikai, történeti, gondolati, filozófiai vonatkozása.
Színház és dráma	• Szophoklész egy műve • Shakespeare egy műve • Molière egy műve • Katona József: <i>Bánk bán</i> • Madách Imre: <i>Az ember tragédiája</i> • Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov • Örkény István egy drámája • Egy 20. századi magyar dráma
Az irodalom határterületei	• A népköltészet. • Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció (<i>pl. irodalom filmen, rajzfilmen, rádióban, televízióban, digitális közlésben</i>). • A gyermek- és ifjúsági irodalom. • A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei (<i>pl. sematizált hőstípusok, élethelyzetek, értékvilág, kalandosság, csattanó, szójáték</i>). • Egy-két tipikus műfaj jellemzőinek bemutatása (<i>pl. útirajz, detektívregény, kalandregény, képregény, tudományos fantasztikus irodalom, humoros és erotikus irodalom, dalszöveg, sanzon, vicc, reklámvers</i>). • A virtuális tér műfajai: fanfiction, komment, blog stb. • Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában (<i>pl. A Gyűrűk Ura, Bridget Jones naplója</i>).
Regionális kultúra,	• Az adott régió, a tájegység, a település múltbeli és jelenkori kulturális, irodalmi hagyományainak bemutatása (<i>pl. nemzetiségi, etnikai kisebbségek irodalma, alkotások a kisebbségekről; folklór,</i>

interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom (Csak középszinten: Regionális jelenségek, valamint a határon túli irodalom)	<i>művelődéstörténeti vonatkozások; múzeum, színház, civil társaságok).</i> • A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók, társadalmi problémák irodalmi alkotásokban való megjelenítése. • Szerzők, művek a határon túli magyar irodalomból.
--	--

2.8.2. Matematika

1. A valós számkör felépítése

A műveletek értelmezése, műveleti tulajdonságok. Közelítő értékek.
Permanencia elv Számok abszolút értéke.

2. Halmazok, halmazműveletek

Halmazműveletek: unió, metszet, két halmaz különbsége. Részhalmaz fogalma.
Számhalmazok, ponthalmazok, véges és végtelen halmazok, az intervallum fogalma.

3. Nevezetes azonosságok

Az azonosságok alkalmazása egyszerű algebrai törtekkel végzett műveletekben
Változók fizikai, kémiai képletekben

4. A hatványozás értelmezése pozitív egész, 0, negatív egész és racionális kitevőkre

A hatványozás azonosságai, normálalak. Permanencia elv

5. Oszthatóság

Prímszám, összetett szám, oszthatósági szabályok, a számelmélet alaptétele
Számrendszerek. Relatív prímelek, a legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörös meghatározása

6. Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, alkalmazások

Az egyenes és a fordított arányosság, százalékszámítás
Egyenletek megoldásának módszerei (algebrai, grafikus)
Kétismeretlenes egyenletrendszerek megoldása
Egyenletrendszerre vezető szöveges feladatok, százalékszámítás, kamatszámítás.
Egyenlőtlenségek megoldása
Abszolút értékű egyenletek

7. Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek

Másodfokú és másodfokúra visszavezethető egyenletek, egyenletrendszerek,
egyenlőtlenségek.
Viète-formulák
Négyzetgyökös egyenletek

8. Függvények

Elsőfokú, másodfokú, négyzetgyök-, abszolútérték-, elsőfokú törtfüggvény
Függvénytulajdonságok
A függvénytranszformáció elemei
A számtani és a mértani sorozat, kamatos kamat kiszámítása

9. A logaritmus

A logaritmus fogalma és azonosságai
Logaritmikus és exponenciális egyenletek
Logaritmusfüggvények, exponenciális függvények

10. Geometriai alapfogalmak, nevezetes ponthalmazok

Felezőmerőleges, kör, a kör érintője, háromszögekkel, négyszögekkel, sokszögekkel kapcsolatos alapvető ismeretek

A körrel kapcsolatos ismeretek (középponti szög, körív hossza, körcikk kerülete, területe). A forgásszög fogalma, ívmérték.

11. A háromszög nevezetes vonalai, pontjai, beírt köre, körülírt köre.

Háromszögek és sokszögek területképletei.

12. Thalész tétele és megfordítása, körrel kapcsolatos ismeretek

Látószög. Kerületi és középponti szögek. A kör és érintői. Két kör közös érintői. Érintő- és húrnégyszögek.

13. Pitagorasz tétele és megfordítása

14. Egybevágósági transzformációk:

A tengelyes és középpontos tükrözés, az eltolás, pont körüli elforgatás
Alakzatok egybevágósága

15. Középpontos hasonlóság, hasonlósági transzformáció

A párhuzamos szelők tétele és megfordítása - szögfelezőtétel.
Síkido­mok hasonlósága.
A háromszögek hasonlóságának alapesetei, sokszögek hasonlósága
A hasonlóság alkalmazásai: háromszög súlyvonalai, súlypontja
Tételek a derékszögű háromszögben (magasságtétel, befogótétel)
Hasonló síkidomok területének aránya, hasonló testek térfogatának aránya.
Körrel kapcsolatos további tételek (érintő- és szelőszakaszok tétele)

16. Vektorok, vektorműveletek

Vektorműveletek koordinátákkal. Két pont távolsága, szakasz hossza, szakasz osztópontja. A háromszög súlypontja.

17. Hegyesszögek szögfüggvényeinek értelmezése, a szögfüggvények közötti összefüggések

Derékszögű háromszög hiányzó adatainak kiszámítása.

18. A szögfüggvényfogalom kiterjesztése

Trigonometrikus függvények és tulajdonságaik
Trigonometrikus azonosságok
Trigonometrikus egyenletek
A sinus- és a cosinustétel

19. Az egyenes koordinátageometriája

20. A kör és a parabola koordinátageometriája

21. Kombinatorika, gráfok

Permutációk, variációk, kombinációk
Binomiális együtthatók.
Skatulya elv, logikai szita
Gráfelméleti alapfogalmak, alkalmazásuk. Feladatok megoldása gráfokkal.

22. Statisztika

Statisztikai adatok és ábrázolásuk (kör­diagram, oszlopdiagram stb.)
Statisztikai mutatók (számtani közép, medián, módusz; szórás)

Statisztikai és mintavételi adatok vizsgálata (közvélemény-kutatás, minőség-ellenőrzés).

23. Valószínűség

A klasszikus valószínűségi modell, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűségi kísérletek

Néhány konkrét eloszlás vizsgálata.

Műveletek eseményekkel

A valószínűség meghatározása geometriai mérték segítségével.

Statisztikai mintavétel

24. A térgeometria elemei, kerület-, terület- és felszínszámítás

25. Térfogatszámítás

2.8.3. Történelem

A/ Kompetenciák

1. *Források használata és értékelése*

- Történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.) információk gyűjtése, következtetések megfogalmazása
- Különböző típusú forrásokból származó információk összevetése
- Képi források (*pl. fényképek, karikatúrák, plakátok*) megadott szempont szerinti értelmezése
- A történelmi térképek felhasználása ismeretszerzéshez
- Információk gyűjtése és következtetések levonása egyszerű statisztikai táblázatokból, diagramokból, grafikonokból, kronológiákból
- A tények és feltételezések megkülönböztetése
- Társadalmi viszonyok, kormányzati struktúrák vázlatos ábrázolása
- Annak bemutatása, hogy a vizsgált forrásban miként tükröződik a szerző személyes helyzete
- A részletek iránti érzékenység a források feldolgozása és elemzése során
- Néhány konkrét példán keresztül annak értelmezése, hogy egyes történelmi események és személyek megítélése a különböző történelmi korokban eltérő lehet
- Érvekkel alátámasztott vélemény kialakítása az ellentmondásosan értékelhető eseményekről és személyekről

2. *A szaknyelv alkalmazása*

- Történelmi fogalmak azonosítása, helyes használata
- A történelmi fogalmak jelentésváltozásainak ismerete

3. *Tájékozódás térben és időben*

- Történelmi helyszínek azonosítása különböző térképeken
- A földrajzi környezet szerepe az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában
- Egyszerű történelmi térképvázlatok készítése
- A történelmi tér változásainak ismerete
- Konkrét történelmi események térben és időben való elhelyezése
- A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek ismerete
- Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között
- Európa történetének (az ókortól napjainkig) több szempontú korszakolása

4. *Eseményeket alakító tényezők feltárása*

- A tanultak okok és következmények szerinti rendezése
- Annak bizonyítása, hogy a történelmi eseményeknek általában több oka és következménye van
- Különböző típusú okok és következmények megkülönböztetése, azok eltérő jelentőségének felismerése
- A lényeges és kevésbé lényeges szempontok, tényezők megkülönböztetése, mérlegelése

- Példákkal való alátámasztása, hogy nehéz történelmi szituációkban az egyes emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja
- Önálló kérdések megfogalmazása, felvetése történelmi események okairól és következményeiről
- A változás és fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon
- A különböző történelmi régiók eltérő fejlődésének bemutatása
- Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása
- Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése
- Szabadon választott példa segítségével hosszabb időtávú történelmi változások bemutatása
- A magyar történelem sorsfordító eseményeinek több szempontú bemutatása
- Személyek, pártok, csoportok szerepének fölismerése egy-egy történelmi esemény alakulásában
- Annak megállapítása, hogy miként függhetnek össze a történelmi események okai, következményei és a benne résztvevők szándékai

5. Történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása

- Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra, pénzügyi és gazdasági ismeretek
- Népeség, település, életmód
- Egyén, közösség, társadalom, munkaügyi ismeretek
- Politikai berendezkedések a modern korban
- Politikai intézmények, eszmék, ideológiák
- Nemzetközi konfliktusok és együttműködés
- Szabad témakör

B/ Témakörök

1. Az ókor és kultúrája

- 1.1. Poliszok az ókori Hellaszban
 - Az athéni demokrácia működése a Kr.e. 5. században.
- 1.2. Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában
 - Julius Caesar egyeduralkodó kísérlete.
- 1.3. Az európai kultúra alapjai
 - A görög-római hitvilág.
 - Az antikvitás kiemelkedő kulturális emlékei.
 - A zsidó vallás fő jellemzői.
 - A kereszténység kialakulása és főbb tanításai.

2. A középkor

- 2.1. Nyugat-Európa a kora középkorban
 - A hűbériség és a jobbágyság jellemzői.
 - Az uradalom és a mezőgazdasági technika
- 2.2. A középkori egyház
 - A nyugati és a keleti kereszténység főbb jellemzői.
 - Hitélet és vallások (pl. keresztény, zsidó) – együttműködés és konfliktusok.
- 2.3. Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában
 - A középkori város és a céhes ipar.

2.4. Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom

- Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai.

2.5 A középkor kultúrája

- A román és gótikus építészet; a reneszánsz kultúra.

3. A középkori magyar állam megeremtése és virágkora

3.1. A magyar nép története az államalapításig

- A magyar nép eredete, vándorlása és a honfoglalás.

3.2. Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora

- Géza fejedelemsége és I. (Szent) István államszervező tevékenysége.
- A tatárjárás és az ország újjáépítése IV. Béla idején.

3.3. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora

- A középkori magyar állam megerősödése I. Károly idején.

3.4. A Hunyadiak

- Hunyadi Mátyás reformjai és külpolitikája.

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)

4.1. A földrajzi felfedezések és következményei

- A földrajzi felfedezések és a kapitalista gazdaság jellemzői.

4.2. Reformáció és katolikus megújulás

- A lutheri és kálvini reformáció.
- A katolikus megújulás.
- A barokk stílus jellemzői.

4.3. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században

- Az alkotmányos monarchia jellemzői Angliában.

4.4. A felvilágosodás kora

- A felvilágosodás eszmerendszere és főbb képviselői források alapján.

4.5. Nagyhatalmi konfliktusok a 17-18. században

5. Magyarország a kora újkorban (1490-1790)

5.1. Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése

- A mohácsi vész és az ország három részre szakadása.
- A várháborúk (1541-1568).

5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora

- Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete.
- A hazai reformáció és a barokk kulturális hatásai.

5.3. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc

- A Rákóczi-szabadságharc okai, főbb eseményei és eredményei.

5.4. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban

- Demográfiai és etnikai változások a 18. században. Mária Terézia és II. József reformjai.

5.5. Művelődés, egyházak, iskolák

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)

6.1. A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk

- Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatának alapkérdései.

6.2. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában

- A korszak főbb eszmeáramlatainak (liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus és szocializmus) jellemzői.

6.3. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért

- A szövetségi rendszerek kialakulása.

6.4. Az ipari forradalom hullámai és hatásai

- Az ipari forradalmak legjelentősebb területei (könnyűipar, nehézipar, közlekedés), néhány találmánya és a gyáripár kezdetei.

7. *A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)*

7.1. A reformkor

- A reformkor fő kérdései, Széchenyi és Kossuth reformprogramja.

7.2. Forradalom és szabadságharc

- A pesti forradalom eseményei, az áprilisi törvények.
- A szabadságharc főbb katonai és politikai eseményei.

7.3. A kiegyezés és a dualizmus

- A kiegyezéshez vezető út.
- A kiegyezés tartalma és értékelése.

7.4. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában

- Gazdasági változások a dualizmus korában.
- A magyar polgárosodás társadalmi, gazdasági jellegzetességei, sajátosságai.
- Népek, nemzetiségek (pl.: zsidók, németek) szerepe a modernizációban.
- Etnikai viszonyok és a nemzetiségi kérdés a dualizmus korában.

8. *A világháborúk kora (1914-1945)*

8.1. Az első világháború és következményei

- Az első világháború (hadviselők, frontok, a háború jellege).
- Az első világháborút lezáró békerendszer.

8.2. Gazdaság, társadalom és életmód

8.3. A fasizmus és a nemzetiszocializmus

- A náci Németország legfőbb jellemzői.

8.4. A kommunista diktatúra

- A kommunista ideológia és a sztálini diktatúra a Szovjetunióban.

8.5. A második világháború

- A világháború előzményei, kitörése és jellemzői.
- A holokauszt.

9. *Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)*

9.1. Az első világháború és következményei Magyarországon

- A trianoni békediktátum és következményei.

9.2. A Horthy-korszak

- Az ellenforradalmi rendszer konszolidációjának legfontosabb lépései.
- A magyar külpolitika a két világháború között.
- A politikai rendszer főbb jellemzői.
- Társadalmi, gazdasági, ideológiai kérdések

9.3. Művelődési viszonyok és társadalom

- Társadalmi rétegződés és életmód a húszas-harmincas években.
- Az antiszemitizmus megjelenési formái és a „zsidókérdés” Magyarországon

9.4. Magyarország a második világháborúban

- Magyarország háborúba lépése és részvétele a Szovjetunió elleni harcokban.
- Magyarország német megszállása és a nyilas hatalomátvétel.
- A holokauszt Magyarországon.

10. A jelenkor (1945-től napjainkig)

10.1. A kétpólusú világ kialakulása

- A keleti és a nyugati blokk főbb politikai, gazdasági, társadalmi jellemzői, a hidegháborús szembenállás jellemzői.
- Az ENSZ létrejötte, működése.

10.2. A „harmadik világ”

10.3. A kétpólusú világrend megszűnése

- A kétpólusú világrend megszűnése; a Szovjetunió és Jugoszlávia szétesése; Németország újraegyesítése.

10.4. Az európai integráció

- Az Európai Unió alapelvei, intézményei és működése

10.5. A globális világ sajátosságai

- A globális világ gazdaság ellentmondásai.

11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

11.1. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak

- Az egypárti diktatúra működése, a gazdasági élet és a mindennapok jellegzetességei a Rákosi-korban.

11.2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

- Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének okai és főbb eseményei; a megtorlás.

11.3. A Kádár-korszak

- A rendszer jellemzői a Kádár-korszakban, életmód és mindennapok

11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés

- A rendszerváltozás főbb eseményei.
- A piacgazdaságra való áttérés és következményei.

11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság

- A határon túli magyarság 1945-től.

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

12.1. Társadalmi tagozódás és felelősségvállalás

- A magyarországi romák története és helyzetének főbb jellemzői napjainkban.
- A szociális ellátórendszer fő elemei.

12.2. Az aktív és felelős állampolgárság alapjai

- Az emberi jogok ismerete és a jogegyenlőség elvének bemutatása, az állampolgári jogok, kötelességek.
- A politikai intézményrendszer fő elemei (országgyűlés, kormány, köztársasági elnök, alkotmánybíróság, ombudsman, helyi önkormányzatok, az Alaptörvény).
- A választási rendszer fő elemei.

12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek

- A háztartás pénzügyei (adók és járulékok, pénzkezelési technikák, banki ügyletek).
- A munkaviszonyhoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek, a munkaviszony megszűnése.

2.8.4 Élő idegen nyelv

A vizsga mindkét szinten írásbeli és szóbeli részből áll, és a négy nyelvi alapkészséget méri: olvasott szöveg értése, hallott szöveg értése, beszédkészség és íráskészség. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért a nyelvtani és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérjük. A vizsga egynyelvű, azaz közvetítési készséget nem mér.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje a **B1** szintnek felel meg: A vizsgázó megérti a fontosabb információkat olyan egyszerű, hétköznapi szövegekben, amelyek gyakori élethelyzetekhez kapcsolódnak (pl. iskola, szabadidő, munka). Képes külföldiekkel kommunikálni mindennapi helyzetekben. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak. Be tud számolni eseményekről, élményeiről, érzelmeiről és törekvéseiről. Rövid magyarázatot tud fűzni eseményekhez, jelenségekhez, indokolni tud különböző álláspontokat és terveket.

1. Személyes vonatkozások, család

A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
Családi élet, családi kapcsolatok
A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
Személyes tervek

2. Ember és társadalom

A másik ember külső és belső jellemzése
Baráti kör
A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
Női és férfi szerepek
Ünnepek, családi ünnepek
Öltözködés, divat
Vásárlás, szolgáltatások (posta)
Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. Környezetünk

Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
A városi és a vidéki élet összehasonlítása
Növények és állatok a környezetünkben
Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért
Időjárás

4. Az iskola

Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka

A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága
Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

5. A munka világa

Diákmunka, nyári munkavállalás
Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

6. Életmód

Napirend, időbeosztás
Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
Étkezési szokások a családban
Ételek, kedvenc ételek
Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
Gyakori betegségek, sérülések, baleset
Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)

7. Szabadidő, művelődés, szórakozás

Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, Internet
Kulturális események

8. Utazás, turizmus

A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
Nyaralás itthon, illetve külföldön
Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai

9. Tudomány és technika

Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

10. Gazdaság

Családi gazdálkodás
A pénz szerepe a mindennapokban
Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank)

2.8.6. Biológia

A/KOMPETENCIÁK

- induktív következtetés (egyedi tényekből az általános törvényszerűségekre),
- deduktív következtetés (az általános törvényszerűségekből az egyedi esetre),
- analógiás gondolkodás (egy már ismert helyzet vagy jelenség és az adott új, ismeretlen helyzet közötti hasonlóság felismerése),
- sorképzés (relációk kezelése),
- osztályozás (jellemzők alapján hierarchikus csoportokba sorolás),
- kombinatív képesség (megadott elemekből, adott feltételek mellett kombinációk létrehozása és vizsgálata),

- valószínűségi és korrelatív gondolkodás (a múltbeli események alapján a jövőbeli események valószínűségére következtetés, kockázatbecslés, rizikófaktorok ismerete,
- arányossági gondolkodás (két mennyiség együttes változásának vizsgálata: egyenes és fordított arányosság, telítési görbék),
- különböző adatmegjelenítési formák átalakítása egymásba (adatokat táblázattá, táblázatokat grafikonokká),
- az adatok felhasználása bizonyítéknak, érveknek,
- kritikai gondolkodás (értékelés, döntések megalapozása, magyarázatok megalkotása bizonyítékok, érvek, ellenérvek alapján),
- változók vizsgálata (függő és független változók felismerése, elkülönítése, a változók közötti kapcsolatok szisztematikus vizsgálata, kontrollja),
- integrált gondolkodás (az egyik szaktudomány tartalmi elemeinek átvitele és alkalmazása egy másik szaktudomány területén)
- modellekben való gondolkodás, modellek értelmezése, az analógiák azonosítása,
- problémafelismerési és problémamegoldó képesség (a célhoz vezető nem ismert megoldási út megtalálása valós, életszerű helyzetekben),
- a szaknyelv használata, a fogalmak definiálásának képessége (a követelményrendszer szerint),
- lényegkiemelés (a vizsgálat szempontjából fontos jellemzők felismerése, megfigyelése, rögzítése),
- struktúrák és funkciók összekapcsolása (következtetés mintázatból annak szerepére),
- etikai érzékenység (döntések lehetséges következményeinek mérlegelése)
- legyen képes alkalmazni alapvető matematikai ismereteit,
- megfigyelések, leírások (dokumentáció), összehasonlítások,
- egyszerű kísérletek, mérések tervezése, végrehajtása és eredményeik értelmezése (a kísérlet jellemzőinek ismerete, kontrollok szerepe),
- adatok, ábrák kiegészítése, adatsorok, ábrák (köztük diagramok, grafikonok) elemzése, felhasználása,
- hipotézisek, elméletek, modellek, törvények megfogalmazása, vizsgálata; téves információk azonosítása,
- ismerje a természettudományos érvelés alapelveit (feltevés megfogalmazása, információk forrásainak felkutatása, jelölése, megbízhatóságuk értékelése, érvek és ellenérvek felsorakoztatása, bizonyítékok elemzése, következtetés levonása).

B/TÉMAKÖRÖK

1. A biológia tudománya
 - a. vizsgálati szempontok: faj fogalma, rendszerezés
 - b. vizsgáló módszerek: mikroszkóp használata
2. Az élet jellemzői
 - a. Szerveződési szintek
3. Fizikai, kémiai alapismeretek:
 - a. diffúzió, ozmózis (kísérletek), orvosi szén felületi megkötő képessége, aktiválási energia, katalizátor, enzim, enzimbetegségek
4. Szervetlen és szerves alkotóelemek

- a. Elemek, ionok (C, H, O, N, S, P, H^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} , Fe^{2+3+} , Na^+ , K^+ , Cl^- , HCO_3^- , CO_3^{2-} , NO_3^-)
 - b. Szervetlen molekulák (víz, szén-dioxid, ammónia) – kísérlet: szén-dioxid kimutatása meszes vízzel
 - c. Lipidek – kísérlet epével
 - d. Szénhidrátok – kísérlet: keményítő kimutatása; keményítőszemcsék mikroszkópban
 - e. Fehérjék – kísérlet: fehérjék kicsapódása
 - f. Nukleinsavak, nukleotidok
5. Az anyagcsere folyamatai
- a. Felépítés és lebontás kapcsolata
 - b. Felépítő folyamatok: fotoszintézis fény- és sötétszakaszának fő történései
 - c. Lebontó folyamatok: biológiai oxidáció, erjedés
6. Sejtalkotók az eukarióta sejtben
- a. növényi és állati sejt – mikroszkópban: sejtfal, színtest, sejtmag, zárvány
 - b. biológiai hártványok szerepe – endocitózis, exocitózis
 - c. mozgás
 - d. anyagcsere
 - e. osztódás (számartó, számfelező osztódás)
 - f. sejtműködések vezérlése
7. Vírusok
8. Baktériumok és jelentőségük
9. Egysejtű eukarióták (óriás amőba, papucsállatka, zöld szemes ostoros - mikroszkóp)
10. Többsejtűség
- a. sejtfonalak (peronoszpóra, fejespenész, ecsetpenész, emberi megbetegedéseket okozó gombák)
 - b. teleptest és álszövet (vörös-, barna-, zöldmoszat, kalapos gombák, mohák, szivacsok, zuzmók – mikroszkópos megfigyelések)
 - c. harasztok, nyitvatermők, zárvatermők és evolúciós újításai
 - d. szivacsok, laposférgek, gyűrűsférgek, rovarok, csigák, gerincesek életműködései és a környezet kapcsolata
11. Növényi szövetek: osztódó szövetek, differenciálódott szövetek – mikroszkópos vizsgálatuk
12. Gyökér, szár levél, virág, termés
13. Állati szövetek: hámszövet, izomszövet, kötőszövet, idegszövet – mikroszkópos vizsgálatuk
14. Öröklött és tanult magatartásformák
- a. feltétlen reflex, irányított mozgás, öröklött mozgásmintázat

- b. bevéődés, érzékenyítés, megszokás, feltételes reflex, operáns és belátásos tanulás)

15. Homeosztázis

16. Kültakaró

- a. a bőr és védelme, anyajegy, szemölcs, mitesszer, pattanás, vízhólyag, vérhólyag, égési sérülés

17. Mozgás

- a. vázrendszer, izomrendszer, szabályozásuk, egészségtanuk

18. Táplálkozás

- a. táplálkozás, emésztés, felszívódás, szabályozásuk, egészségtanuk – kísérlet hasnyájjal, gyomornedvvel;
- b. étrend

19. Légzés

- a. légcsere, gázcsere – légzésszám, hangképzés – gége, szabályozás, egészségtan

20. Anyagszállítás

- a. testfolyadékok (vér, szövetnedv, nyirok), szöveti keringés
- b. a szív és az erek – pulzus és vérnyomás mérés
- c. szabályozás
- d. elsősegélynyújtás

21. Kiválasztás

- a. vizeletkiválasztó rendszer, szabályozása, egészségtana

22. Szabályozás: idegrendszer

- a. sejtszintű folyamatok
- b. szinapszis
- c. gerincvelő
- d. agy
- e. testérző rendszerek
- f. látás – kísérlet: pupillareflex
- g. hallás és egyensúlyérzés – kísérlet: hangirány érzékelése
- h. kémiai érzékelés
- i. testmozgató rendszerek
- j. vegetatív érző és mozgató rendszerek
- k. Emberi magatartás: öröklött, tanult elemek, emlékezés, pszichés fejlődés
- l. idegrendszer egészségtana
- m. drogok

23. Hormonrendszer

- a. hormontermelés és szabályozása
- b. belső elválasztású mirigyek, hormonok és hatásuk (inzulin, adrenalin, tiroxin, tesztoszteron, oxitocin)
- c. női nemi ciklus
- d. hormonrendszer egészségtana

24. Immunrendszer

- a. immunitás, antitest, antigén
- b. vércsoportok
- c. az immunrendszer egészségtana

25. Szaporodás és egyedfejlődés

- a. szaporítószervek
- b. egyedfejlődés
- c. családtervezés
- d. terhesség, meddőség
- e. nemi úton terjedő betegségek (szifilisz, AIDS, gombás betegségek)

26. Populáció

- a. egyedszám, korfa
- b. környezeti kölcsönhatások, tűrőképesség
- c. viselkedésbeli kölcsönhatások
- d. ökológiai kölcsönhatások

27. Életközösségek

- a. színtezettség
- b. hazai életközösségek
- c. fajok, életközösségek jellemzése a Növényismeret és Állatismeret könyv alapján, ökológiai mutatók
- d. szukcesszió

28. Bioszféra

- a. globális problémák

29. Ökoszisztéma

- a. anyagforgalom

30. Környezet- és természetvédelem

- a. lakóhelyhez legközelebbi nemzeti park ismertetése
- b. levegő, víz, energia, sugárzás, talaj, hulladék

31. Molekuláris genetika

- a. alapfogalmak: gén, allél, genetikai kód, kromoszóma, rekombináció, kromatinfonal, homológ kromoszóma

- b. mutáció
 - c. génműködés szabályozása
- 32. Mendeli genetika
 - a. minőségi jellegek
 - b. mennyiségi jellegek
- 33. Populációgenetika
 - a. ideális és reális populáció
 - b. adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok
- 34. Biotechnológia
- 35. Bioetika
 - a. Humán Genom Program
- 36. A bioszféra evolúciója
 - a. az ember evolúciója

2.8.7. Földünk és környezetünk

A/KOMPETENCIÁK

- földrajzi-környezeti ismeretek alkalmazása a mindennapokban tapasztalható természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségek, folyamatok magyarázatában, értelmezésében;
- különböző fajtájú térképeken közölt információk olvasása, értelmezése;
- kontúrtérképes feladatok megoldása;
- egyszerű gyakorlati és alapvető számítási feladatok elvégzése, az eredmények értelmezése;
- földrajzi-környezeti tartalmú információkkal kapcsolatos egyszerű vázlatrajzok, folyamatábrák, keresztmetszeti rajzok és térképvázlatok készítése;
- szövegalkotás és szövegértés földrajzi tartalmú témákhoz kapcsolódóan;
- az ismeretanyag belső összefüggéseinek felismerése, több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő, összetett feladatok megoldása;
- földrajzi-környezeti tartalmú információhordozók használata, információk feldolgozása, értelmezése és etikus felhasználása;
- földrajzi-környezeti szemlélet és gondolkodásmód alkalmazása feladatmegoldások, szóbeli és írásbeli témakifejtések során.

B/TÉMAKÖRÖK

- I. Térképi ismeretek
 1. A térkép
 2. Tájékozódás a térképen és a térképpel
 3. Távérzékelés és térDigitális kultúra
- II. Kozmikus környezetünk
 1. A csillagászati ismeretek fejlődése. A világegyetem
 2. A Nap és kísérői
 3. A Föld és mozgásai
 - a. tengely körüli forgás
 - b. Nap körüli keringés
 4. Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében
- III. A geoszférák földrajza
 1. A kőzetburok
 2. Földtörténet
 3. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői
 4. A kőzetlemezek és mozgásaik következményei
 5. A hegységképződés
 6. A kőzetburok építőkövei, ásványkincsek (kősó, mészkő, dolomit, homok, homokkő, lösz, kőszénfajták, kőolaj, agyag, bauxit, gránit, andezit, bazalt, riolit, vulkáni tufák, márvány, palás kőzetek)
 7. A Föld nagyszerkezeti egységei
 - a. ösföldek
 - b. röghegységek
 - c. gyűrthegységek
 - d. süllyedékterületek, síkságok
 8. A Földfelszín formálódása
 9. A talaj
 10. A levegőburok

- a. a légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
- b. a levegő felmelegedése
- c. a levegő mozgása
- d. felhő és csapadékképződés
- e. az időjárás és az éghajlat
- f. a szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége
- g. a légszennyezés következményei

11. A vízburok földrajza

- a. a vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai
- b. a felszíni vizek és felszínalakító hatásaik (tavak, folyók)
- c. felszín alatti vizek
- d. a víz és a jég felszínformáló munkája
- e. a karsztosodás
- f. a vízburok, mint gazdasági erőforrás
- g. a geoszférák kölcsönhatásai

IV. Földrajzi övezetesség

- 1. szoláris éghajlati övezetek, valódi éghajlati övezetek
- 2. vízszintes földrajzi övezetesség
- 3. a forró övezet
 - a. egyenlítői öv
 - b. átmeneti öv
 - c. térítői öv
 - d. monszun vidék
- 4. mérsékelt övvezet
 - a. meleg-mérsékelt öv (mediterrán, szubtrópusi monszun éghajlat)
 - b. valódi mérsékelt öv (óceáni, mérsékeltén szárazföldi, szárazföldi, szélsőségesen szárazföldi terület)
 - c. hideg-mérsékelt öv
- 5. hideg övezet
 - a. sarkköri öv
 - b. sarkvidéki öv
- 6. függőleges övezetesség

V. Társadalmi folyamatok a 21. század elején

- 1. a népesség földrajzi jellemzői, demográfiai folyamatok
- 2. a népesség területi eloszlása
- 3. településtípusok, urbanizáció

VI. A világgazdaság jellemző folyamatai

- 1. a nemzetgazdaságok és a világgazdaság
- 2. integrációs folyamatok
- 3. a globalizáció
- 4. a monetáris világ

VII. Magyarország

- 1. a Kárpát-medence természet- és társadalomföldrajzi sajátosságai
- 2. Magyarország természeti adottságai
- 3. Magyarország társadalmi jellemzői
- 4. a hazai gazdasági fejlődés jellemzői
- 5. hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
- 6. a magyarországi régiók földrajzi jellemzői
- 7. természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
- 8. Magyarország környezeti állapota

9. az országhatárokon átívelő kapcsolatok
- VIII. Európa földrajza
 1. Európa általános természetföldrajzi képe
 2. Európa általános társadalomföldrajzi képe
 3. az Európai Unió
 4. Egyesült Királyság (?)
 5. Franciaország
 6. Benelux államok
 7. Németország
 8. Ausztria
 9. Svájc
 10. Olaszország
 11. Spanyolország
 12. Görögország
 13. Lengyelország
 14. Csehország
 15. Szlovákia
 16. Románia
 17. Szlovénia
 18. Horvátország
 19. Szerbia
 20. Oroszország
 21. Ukrajna
- IX. Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
 1. a kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
 2. Ázsia általános földrajzi jellemzői
 3. Kína
 4. Japán
 5. India
 6. Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai
 7. Délnyugat-Ázsia
 8. Ausztrália és Óceánia
 9. a Sarkvidék földrajza
 10. Afrika általános földrajzi jellemzői
 11. Afrika regionális földrajza
 12. Amerika általános földrajza
 13. Amerikai Egyesült Államok
 14. Kanada
 15. Latin-Amerika
 16. Mexikó
 17. Brazília
 18. „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok
- X. Globális kihívások
 1. a globálissá váló környezetszennyezés és következményei
 2. a demográfiai és urbanizációs válság
 3. élelmezési válság
 4. a mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
 5. a környezet- és a természetvédelem feladatai

2.8.8. Kémia

1. Az atomok szerkezete. Atomok, ionok, molekulák. Az elsőrendű kémiai kötések. Tájékozódás a periódusos rendszerben, kémiai tulajdonságok megfogalmazása annak adataiból.
2. Halmazok. Ezek állapotát meghatározó másodlagos és elsődleges kémiai kötések. Halmazsajátságok. Oldatok.
3. Termokémiai alapfogalmak: Reakcióhő, képződéshő, exoterm és endoterm reakciók, égéshő, Hess tétele.
4. Reakciósebesség és kémiai egyensúly. Aktiválási energia, katalizátor-funkció. A kémiai egyensúly eltolása ill. irányításának lehetőségei. A tömeghatás törvénye, a menekülés a kényszer elől elve.
5. A reakciók csoportosítása különböző szempontok szerint: Egyensúlyra vezető, gyakorlatilag egyirányúak, részecske átmenettel járók. Szubsztitúciók, addíciók, eliminációk, kondenzációk, polimerizációk.
6. A víz halmazsajátságai, kémiai tulajdonságai. Sav-bázis reakciók. A kémhatás értelmezése, a jellemzésére szolgáló pH-adat jelentése. A pH-skála.
7. Oxidáció, redukció. Oxidáló- és redukálószer. Az oxidációs szám.
8. A galvánelemek. A standard elektród potenciál fogalma, az adat használata az anyagok kémiai viselkedésének magyarázatára. A galvánelem-jelenség hasznosítása a gyakorlatban. (korrózió, az ez elleni védelem, akkumulátorok)
9. Az elektrolízis. Az elektrolízis gyakorlati felhasználása. A Faraday-törvények.
10. A szén szerepe a szerves vegyületek nagy változatosságában. A szén egészséges körforgalma a bioszférában. Fosszilis energiahordozók. A kőolaj és földgáz keletkezése, összetétele.
11. A szénhidrogének. Csoportosításuk. Előállításuk kőolajból és földgázból. Telített és telítetlen szénhidrogének. (alkánok, alkének, alkadiének, alkinek, aromások). Homológok, izomerek, izomeria-típusok. Konformáció, konstitúció, konfiguráció. Elnevezési szabályok. Halmazsajátságaik, jellemző kémiai reakcióik. Benzinek, diesel-olaj, oktán-szám, cetán-szám, a katalizátor szerepe az autóban. Alternatív üzemanyagok.
12. Alkének. Etén-sorozat. Fontos polimerizációs műanyagok.
13. Alkadiének. Izoprén, kaucsuk, vulkanizálás, természetes alapú gumi. Butadién.
14. Alkinek. A robbanékony acetilén. Acetilén-bázisú vegyipar. PVC-gyártás.
15. A veszélyes aromás szénhidrogének. A benzol és homológjai, felhasználásuk.
16. A természetidegen halogénezett szénhidrogének, mint a vegyipar jellegzetes köztes termékei. Oldószer-tulajdonságaik.
17. Az alkoholok. Csoportosításuk. Halmazsajátságaik, reakcióik, természetes és mesterséges eredetű előállításuk. Felhasználásuk, esetleges veszélyességük.
18. Fenolok. Tulajdonságaik összehasonlítása az alkoholokéval. Széleskörű felhasználásuk okai, és veszélyei.

19. Oxovegyületek: Aldehydekek, ketonok. Származtatásuk az alkoholokból. Tulajdonságaik, reakcióik. Előfordulásuk a természetes anyagokban, a kipufogógázban.
20. Karbonsavak és sóik. Természetben való gyakoriságuk oka. Származásuk alkoholokból. Homológ sorozatuk. Egyéb, biológiai szempontból fontos karbonsavak.
21. Az észterek. A szerves és szervetlen savak észterei. Észterkötés a zsírokban, aromákban, nukleinsavakban, mosószerekben. Az etilacetát képződése és hidrolízise. A zsírok és olajok, a margarin kémiai- és halmazsajátosságai. Szappanfőzés zsiradékból.
22. A szénhidrátok. Csoportosításuk. Poliszacharidok képződése a természetben a fotoszintézis végtermékéből a glükózból. A glükóz lebomlása ill. átalakulása oxidációval ill. erjedéssel. Raktározott ill. vázalkotó szénhidrátok. Papír-, alkohol-, sörgyártás.
23. Aminok. Amidok. Aminosavak: Amfotériájuk, kapcsolódásuk fehérjékké.
24. A fehérjék óriásmolekula-jellege. Kolloid állapotuk, jellegzetes (specifikus) felépítésük.
25. Nukleinsavak. Nukleotidok. A DNS kettős spirál szerkezete. A mutáció kémiai magyarázata. Mutagén hatások.
26. Biológiailag aktív, nitrogén tartalmú szerves vegyületek.(Drogok vegyületei, nikotin, tein, koffein)
27. Az anyagok előállításának, felhasználásának, hulladékuk sorsának környezetkémiai vonatkozásai. Az elfogyasztott táplálékok, a felhasznált trágyák élőlényekre gyakorolt hatása, ennek kémiai vonatkozásai. A talaj, a vizek, a levegő összetételének, hőmérsékletének megváltozása, ennek kémiai eredetű okai. A hulladékok feldolgozásának estleges kémiai veszélyei ill. lehetőségei.
28. A szervetlen kémia tárgya. A szervetlen elemek és vegyületek jellemzésének szempontrendszer. Elemek gyakorisága a Földön és a világegyetemben.
29. Hidrogén.
30. . Nemesgázok. Nemesgáz-elektronszerkezet, kis reakciókészség. Gyenge diszperziós kölcsönhatás, alacsony forráspont, kis sűrűség, rossz vízoldhatóság. Előfordulás. Felhasználás.
31. Halogének. (F, Cl, Br,). Hidrogén-halogenidek és egyéb vegyületeik. Hidrogén-klorid, Nátrium-klorid
32. Oxigén. *Ózon*.
33. Víz. Poláris molekulái között hidrogénkötések, magas olvadáspont és forráspont, nagy fajhő és felületi feszültség (Eötvös Loránd), a sűrűség függése a hőmérséklettől. Poláris anyagoknak jó oldószere. Redoxi- és sav-bázis reakciókban betöltött szerepe. *Hidrogén-peroxid*. Az oxigén oxidációs száma nem stabilis (-1), bomlékony, oxidálószer és redukálószer is lehet. Felhasználás.
34. *Kén .Hidrogén-szulfid és sói. Kén-dioxid, kénessav és sói. A kén oxidációs száma (+4), redukálószer, mérgezők. Vízrel kénessav, sói: szulfitok. Kén-trioxid, kénsav és sói.*

35. *Nitrogén. Ammónia és sói. A nitrogén oxidjai.* NO és NO₂: párosítatlan elektronok miatt nagy reakciókészség, NO a levegőn önként oxidálódik mérgező NO₂-dá, amelyből oxigénnel és vízzel salétromsav gyártható. N₂O: bódító hatás. Felhasználás. *Salétromossav, salétromsav, sóik.*
36. *Foszfor és vegyületei.* Felhasználás a háztartás-ban és a mezőgazdaságban. A foszforvegyületek szerepe a fogak és a csontok felépítésében.
37. *Szén.* A gyémánt atomrácsa, a grafit rétegrácsa és következményeik. *Szén-monoxid.* Életveszélyes, mérgező. *Szén-dioxid, szénsav és sói.*
38. *Szilícium és vegyületei.*
39. *Alkáli-fémek és vegyületeik.*
40. *Alkáli-földfémek és vegyületeik.*
41. *Alumínium.* Stabilis oxidációs száma (+3), jó redukálószer, de védő oxidréteggel passzíválódik. Könnyűfém. Előfordulás. Előállítás. Felhasználás.
42. Ón és ólom
43. *Vas-csoport, króm és mangán.* Fe: nehézfém, nedves levegőn laza szerkezetű rozsdá. Vas- és acélgyártás, edzett acél, ötvöztetőanyagok, rozsdamentes acél. Újrahasznosítás, szelektív gyűjtés, korrózióvédelem. Cr és Mn: vegyületeikben változatos oxidációs állapot (különbféle szín), magas oxidációs szám esetén erős oxidálószer.
44. *Félnemes és nemesfémek.* Jó elektromos és hővezetés, jó megmunkálhatóság, tetszetős megjelenés, kis reakciókészség. Viselkedésük levegőn, oldódásuk (hiánya) savakban. Felhasználás. *Vegyületeik.* Rézion: nyomelem, de nagyobb mennyiségben mérgező. Ezüst-ion: mérgező, illetve fertőtlenítő hatású. Felhasználás.
45. *Cink, kadmium, higany.* Fémek tulajdonságok, a higany szobahőmérsékleten folyadék. A cink híg savakkal reagál. Felhasználás: Zn, Cd, Hg, ZnO. Élettani hatás. Szelektív gyűjtés

A feladat témakörei

Általános kémia

1. Atomszerkezet
2. A periódusos rendszer
3. Kémiai kötések
4. Molekulák, összetett ionok
5. Anyagi halmazok
6. Egykomponensű anyagi rendszerek
7. Többkomponensű rendszerek
8. Kémiai átalakulások
9. Termokémia
10. Reakciókinetika
11. Egyensúly
12. A kémiai reakciók típusai
13. Elektrokémia

Szervetlen kémia

1. Hidrogén
2. Nemesgázok

3. Halogénelemek és vegyületeik
4. Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
5. A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
6. A szénsoport elemei és vegyületeik
7. Fémek és vegyületeik

Szerves kémia

1. A szerves vegyületek általános jellemzői
2. Szénhidrogének
3. Halogéntartalmú szénhidrogének
4. Oxigéntartalmú szerves vegyületek
5. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
6. Szénhidrátok
7. Fehérjék
8. Nukleinsavak
9. Műanyagok
10. Energiagazdálkodás

2.8.9. Fizika

A vizsgázónak az alábbi kompetenciák meglétét kell bizonyítania:

- ismeretei összekapcsolása a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel, a modern kor technikai eszközeinek működésével és azok hétköznapi használatával;
- az alapvető természettudományos megismerési módszerek ismerete, alkalmazása;
- alapmennyiségek mérése;
- egyszerű számítások elvégzése;
- egyszerűen lefolytatható fizikai kísérletek elvégzése, a kísérleti tapasztalatok kiértékelése;
- grafikonok, ábrák és folyamatábrák készítése, értékelése, elemzése;
- mértékegységek, mértékrendszerek használata;
- a vizsga szintjének megfelelő szakkifejezések szabatos használata szóban és írásban;
- induktív és deduktív következtetés;
- analógiás következtetés;
- adatok, ábrák kiegészítése, adatsorok, ábrák elemzése, felhasználása;
- tudományos és áltudományos információk elkülönítése; téves információk azonosítása;
- a napjainkban felmerülő, fizikai ismereteket is igénylő problémák lényegének megértése;
- a mindennapi életben használt eszközök működésének megértése;
- időbeli tájékozódás a fizikatörténet legfontosabb eseményeiben;
- a környezetvédelemmel összefüggő problémák felismerése és megértése;
- a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő problémák megértése és a lehetséges megoldási lehetőségek ismerete.

1. *Newton törvények*

Kölcsönhatás, mozgásállapotváltozás, tehetetlenség, tömeg, inerciarendszer fogalma. Newton törvények alkalmazása, támadáspont, hatásvonal, lendület fogalma. Kényszererők felismerése, lendület-megmaradás törvénye.

2. *Pontszerű és merev test egyensúlya*

Forgatónyomaték, erőpár, tömegközéppont értelmezése; egyszerű gépek (emelő, csiga) ismerete.

3. *Egyenes vonalú mozgások*

Az egyenes vonalú egyenletes mozgás, az egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás. A szabadesés, vízszintes és függőleges hajítások. Anyagi pont, pálya, út, elmozdulás fogalma. Sebesség: átlagsebesség és pillanatnyi sebesség megkülönböztetése; gyorsulás fogalma. Négyzetes úttörvény, nehézségi gyorsulás.

4. *Egyenletes körmozgás leírása*

Periódusidő, fordulatszám, kerületi sebesség, szögelfordulás, szögsebesség, centripetális erő és centripetális gyorsulás.

5. *Mechanikai rezgések*

A rezgőmozgás leírása kitérés, sebesség, gyorsulás, amplitúdó, rezgésidő, frekvencia. A harmonikus rezgőmozgás dinamikai feltétele. Csillapított rezgés, kényszerrezgés, rezonancia. A matematikai inga.

6. Mechanikai hullámok

Longitudinális és transzverzális hullám. Tulajdonságok: hullámhossz, terjedési sebesség, frekvencia. Hullámjelenségek: visszaverődés, törés, polarizáció, interferencia, elhajlás, állóhullám. A hang, mint hullám. Hangerősség, hangmagasság, hangszín.

7. Munka és energia

Munkavégzés fajtái: gyorsítási, emelési, súrlódási munka. Mechanikai energiák: mozgási, rugalmassági, helyzeti energia. Energiamegmaradás törvénye. Teljesítmény és hatásfok fogalma.

8. Hőtágulás

Szilárd anyag lineáris, térfogati hőtágulása. Folyadékok hőtágulása.

9. Gázok állapotváltozásai

Állapotjelzők: hőmérséklet, nyomás, térfogat. Gay-Lussac I. és II. törvénye, Boyle-Mariotte törvénye; egyesített gáztörvény és állapotegyenlet. Izobár, izochor és izoterm állapotváltozások. Nyomás és hőmérséklet értelmezése a kinetikus gázelmélet alapján.

10. A hőtan főtételei

Munka és hő; a termodinamika I. főtétele; ideális gázok speciális állapotváltozásai, adiabatikus állapotváltozás; a hőtan II. főtétele, reverzibilis és irreverzibilis folyamatok, hőerőgépek.

11. Halmazállapot változások

Olvasás és fagyás. Párolgás és lecsapódás. Forrás. E folyamatok energetikai vizsgálata, jellemzőik. A víz különleges fizikai tulajdonságai; a csapadékképződés.

12. Az időben állandó elektromos mező

Elektrosztatikai alapjelenségek, vezetők és szigetelők, elektromos megosztás. Coulomb törvénye, töltésmegmaradás törvénye, az elektromos mező jellemzése: térerősség, erővonalak, fluxus, feszültség és potenciál.

13. Vezetők az elektrosztatikus mezőben

Földelés, árnyékolás, csúcshatás gyakorlati jelentősége. Kondenzátorok, kapacitás.

14. Egyenáram

Ohm törvénye; ellenállás, áramerősség és feszültség. Fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása; az eredő ellenállás. Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye. Galvánelemek és az akkumulátor. Félvezető eszközök jelentősége.

15. Az időben állandó mágneses mező

A mágneses indukcióvektor, a mágneses mező jellemzése: indukcióvonalak, indukciófluxus. Áramvezetők mágneses tere, a Lorentz-erő.

16. Az időben változó mágneses mező

Mozgási és nyugalmi elektromágneses indukció jelensége, Lenz törvénye; önindukció. Tekercs mágneses energiája.

17. A váltakozó áram

Pillanatnyi, maximális és effektív feszültség és áramerősség. Generátor, motor, dinamó. A váltakozó áram teljesítménye és munkája.

18. Elektromágneses hullámok

Teljes elektromágneses spektrum: rádióhullámok, infravörös sugarak, látható fény, ultraibolya, röntgen-, és gammasugárzás. Rezgőkör, rezonancia; szabad elektromágneses hullámok létrehozása.

19. A fény mint elektromágneses hullám

Terjedési tulajdonságok, hullámjelenségek (visszaverődés, törés, interferencia, teljes visszaverődés, polarizáció). Snellius-Descartes törvény, geometriai optika, tükrök és lencsék képalkotása, leképezési törvény. A szem és a látás.

20. Atomfizika

Az atom felépítése, elektronburok, atommodellek: Thomson-modell, Rutherford-modell, Bohr-modell. Kvantumfizika alapjai, Planck-formula. Fényelektromos jelenség magyarázata, fotocella működése. Vonalas szinkép keletkezése, energiaszintek, gerjesztett állapot. A fény kettős természete; tömeg-energia ekvivalencia, az elektron hullámtermészete.

21. Magfizika

Az atommag összetétele, izotópok, a magerő tulajdonságai, kötési energia, tömeghiány. Radioaktivitás, felezési idő, bomlási törvény, aktivitás. Mesterséges radioaktivitás: atomerőmű és atombomba működése. Magfúzió jelensége: a Nap energiája és a hidrogénbomba. Sugárterhelés, háttérsugárzás.

22. A gravitációs mező

Általános tömegvonzás törvénye; Kepler-törvények. Súly és súlytalanság. Kozmikus sebességek értelmezése.

23. Csillagászat

Naprendszer, a Nap, a Hold, üstökösök, meteoritok, csillagok, galaxisok, a Tejútrendszer. Az űsrobbanás és a táguló Univerzum elmélete.

24. A fizikatörténet fontosabb személyiségei, felfedezések, találmányok és elméletek

Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampere, Faraday, Jedlik Ányos, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő. Geocentrikus és heliocentrikus világkép, a fény természetének problémája, elektromágnesesség. Különböző találmányok és azok gyakorlati hasznosítása; az űrhajózás története.

25. Folyadékok és gázok mechanikája

A légnyomás fogalma, mérése. Pascal törvénye, a hidrosztatikai nyomás és a felhajtóerő. Felületi feszültség és közegeellenállás jelenségének ismerete. Bernoulli törvénye.

26. Kalorimetria

Fajhő, hőkapacitás és termikus egyensúly fogalmának ismerete és alkalmazása egyszerű problémákban.

2.8.10. Testnevelés

1. Olimpiatörténet. Magyar sportsikerek.

Legalább 5 magyar olimpiai bajnok megnevezése sportágával együtt. Egy, a választott helyi tantervben szereplő sportágban, az adott év hazai legfontosabb eredményeinek ismerete.

2. A harmonikus testi fejlődés

A testi fejlődés rövid jellemzése általános és középiskolás korban (magasság, testsúly, iskolaérettség mozgásos cselekvések).

3. Az egészséges életmód

Tájékozottság bizonyítása az egészséges életmód kialakításához szükséges alapvető ismeretekben. Az egészséges életmód összetevőinek értelmezése: rendszeres testedzés, optimális testsúly, aktív pihenés, testi higiénia, lelki egyensúly, a szabadidő hasznos eltöltése, egészségkárosító szokások (alkohol, dohányzás, drog) hatásai és megelőzésük.

4. Testi képességek

Az erő, a gyorsaság, az állóképesség értelmezése. A pulzusszám alakulása terhelésre, az erőfejlesztés szabályai.

5. Gimnasztika

A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata az erő, a gyorsaság, az állóképesség fejlesztésére Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok 2-3 példa. Légzőgyakorlatok. A bemelegítés szerepe és kritériumai.

6. Atlétika

A tanult atlétikai futó, ugró és dobó versenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.

7. Torna

A női és férfi tornaszerek ismertetése. A tanult talaj- és szergyakorlatok elemeinek megnevezése. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás gyakorlásnál.

8. Ritmikus gimnasztika

Az RG szerepe a harmonikus mozgás kialakításában. A ritmikus gimnasztika versenyszámainak felsorolása, rövid bemutatása.

9. Küzdősportok, önvédelem

Alsó, felső tagozatos és középiskolás tanulók részére 2-2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése és a választás indoklása.

10. Úszás

Az úszás higiénéjének ismerete. Az úszás az ember életében. Egy úszásnem technikájának bemutatása.

11. Testnevelési és sportjátékok

Labdaérintéssel, -vezetéssel, -átadással, célfelületre történő továbbítással és az összjátékkal kapcsolatos három testnevelési játék ismertetése. Egy választott sportjáték

alapvető szabályainak ismertetése (pályaméret, játékosok száma, időszabályok, eredményszámítás, a labdavezetésre, a támadásra és védekezésre vonatkozó szabályok).

12. Természetben űzhető sportok

Egy választott, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorcsolya stb.) Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.

Gyakorlati követelmények

1. Mászás, függeszkedés (állásból indulva)

1.1 Mászás a kötél teljes magasságáig (lányok)

1.2 Függeszkedés a kötél teljes magasságáig (fiúk)

2. Gimnasztikagyakorlat

48 ütemű egyénileg összeállított szabadgyakorlat bemutatása.

(Tartalmi követelmények: minden főbb izomcsoportra tervezni kell gyakorlatot, változó kiindulópályákat kell alkalmazni, legalább két nyolcütemű gyakorlat szerepeljen benne)

3. Torna – a talajgyakorlat és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy további szer kötelezően választható.

3.1 Talajgyakorlat – az öt kötelező elemet tartalmazó önállóan összeállított talajgyakorlat bemutatása

3.2 Szekrényugrás – egy tanult támaszugrás bemutatása (nők minimum 4 részes keresztben, férfiak 5 részes hosszában felállított szekrényen)

3.3 Gyűrű (fiúk) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított gyűrűgyakorlat bemutatása

3.4 Nyújtó (fiúk) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított nyújtógyakorlat bemutatása

3.5 Korlát (fiúk) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított korlátgyakorlat bemutatása

3.6 Felemás korlát (lányok) – a négy kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított felemáskorlát gyakorlat bemutatása

3.7 Gerenda (lányok) – az öt kötelező elemet tartalmazó, önállóan összeállított gerendagyakorlat bemutatása

3.8 Ritmikus gimnasztika (lányok) – a hét kötelező elemet tartalmazó (max. 45 mp-ig tartó) szabadgyakorlat és egy választott kéziszerezettel három elem bemutatása

3.8.1 Szabadgyakorlat

3.8.2 Kéziszerelemek

4. Labdajáték – egy labdajáték választása kötelező.

4.1 Röplabda

4.1.1 Kosárárintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (a labdát legalább 1,5 m-re a fej fölé kell játszani) 3 kísérlet

4.1.2 Alkarérintéssel a labda fejfölé játszása egy 2 m sugarú körben. (a labdát legalább 1 m-re a fej fölé kell játszani) 3 kísérlet

4.1.3 Nyitás választott technikával a támadóvonal mögé, váltott térfélre. 8 kísérlet.

4.2 Kosárlabda

4.2.1 Fektetett dobás – felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás.

Jobb- kezes végrehajtás. A 3 kísérletből minimum egy sikeres dobást kell végrehajtani.

4.2.2 Fektetett dobás – felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás.

Bal- kezes végrehajtás. A 3 kísérletből minimum egy sikeres dobást kell végrehajtani.

4.2.3 Büntetődobás választott technikával, 10 kísérlet.

4.3 Labdarúgás

4.3.1 Labdaemelgetés – a földről felvett vagy feldobott labdát váltott lábbal történő érintéssel kell levegőben tartani. 3 kísérlet

4.3.2 Szlalom labdavezetés – 10 m hosszan, öt darab egyenlő távolságra letett tömöttlabda (bója) között szlalom labdavezetés oda-vissza, kapura lövés 10 méterről. 3 kísérlet

4.3.3 Összetett gyakorlat – felpályáról indulva labdavezetés, rárúgás a kaputól 8-10 méterre oldalt elhelyezett, ledöntött ugrószekrénytetőre, a visszapattanó labda kapura rúgása. 3 kísérlet

4.4 Kézilabda

4.4.1 Kapura lövés gyorsindítás után - saját védővonalról indulva átadás a felpályánál álló társnak, a futás közben visszakapott labda vezetése után egykezes beugrósos kapura lövés. 3 kísérlet

4.4.2 Büntetődobás – egyenlő eloszlásban, a kapu két alsó sarkába elhelyezett zsámolyra – 5 kísérlet

4.4.3 Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával 3 kísérlet

5. Atlétika – egy futó-, egy ugró- és egy dobószám választása kötelező.

5.1 60 m-es síkfutás

5.2 2000 m-es síkfutás

5.3 Távolugrás választott technikával

5.4 Magasugrás választott technikával

5.5 Súlylökés

5.6 Kislabdahajítás

6. Választható sportág

6.1 Úszás – 50 m megtétele egy választott úszásnemben szabályos rajttal és fordulóval, 25 m teljesítése másik választott úszásnemben szabályos rajttal.

6.2 Küzdősport

6.2.1 Grundbirkózás

6.2.2 Judo – judogurulás előre

2.8.11. Digitális kultúra

1. Általános kompetenciák

A tanulóktól elvárjuk, hogy az érettségi vizsgán az alábbi általános kompetenciák meglétét bizonyítsa

- korszerű alkalmazói készség (a számítógépek, az Digitális kultúrai kultúra lehetőségeit kihasználni tudó tanulók képzése)
- algoritmikus gondolkodás (a matematikához hasonló gondolkodásfejlesztő szerep, amely az iskolában, s a hétköznapi életben is alapvető fontosságú);
- önálló munkavégzés (a számítógép, mint a tanuló tevékenységére azonnal reagáló eszköz, lehetőséget teremt az egyéni ütemű tanulásra, a tehetségekkel való különleges foglalkozásra, ...);
- együttműködő-készség, csoportmunka (nagyobb számítógépes feladatok megoldása megköveteli a csoportmunkát, feladatok részekre osztását, a másokkal való kapcsolattartást);
- alkotó munka (akár programot írunk a számítógéppel, akár szöveges dokumentumot vagy adatbázist, a végeredmény akkor is egy termék lesz, a készítés folyamatának, s a „termékségnek” minden egyes következményével együtt);
- az Digitális kultúra és a társadalmi kölcsönhatásának felismerése (az Digitális kultúra rohamos fejlődése az egész társadalmat gyökeresen átalakítja, s ebben az állandóan változó világban csak az érezheti otthon magát, aki érti a változásokat, s azok mozgatóit).

2. Tartalomorientált kompetenciák

2.1 Információs társadalom

- A tanuló legyen tájékozott a jelek és kódok világában;
- értse és tudja használni a gyakorlatban a telekommunikációs eszközöket, rendszereket, képes legyen bekapcsolódni az információs társadalomba;
- képes legyen a korszerű eszközök használatával információt szerezni, feldolgozni, és tudását gyarapítani;
- ismerje az Digitális kultúra fejlődéstörténetének főbb állomásait;
- ismerje a túlzott Digitális kultúrai eszközhasználat veszélyeit;
- ismerje az Digitális kultúra etikai és jogi vonatkozásait!

2.2 Digitális kultúrai alapok - hardver

- A tanuló ismerje a jelátalakítás és kódolás jelentőségét és módszereit a korszerű informatikában;
- ismerje és használja a rendelkezésre álló (személyi) számítógépet és perifériáit;
- ismerje a helyi és a távhálózatok alapvető szolgáltatásait;
- legyen tisztában a számítógépes munkakörnyezet munkavédelmi és ergonómiai kérdéseivel!

2.3 Digitális kultúrai alapok - szoftver

- A tanuló ismerje a tanult operációs rendszer(ek) felhasználói felületét és felépítését;
- tudja kezelni a könyvtárszerkezetet;
- ismerje az állománykezelés, adatkezelés lehetőségeit;

- ismerje a számítógépes hálózat(ok) alapvető kommunikációs szolgáltatásait!

2.4 Szövegszerkesztés

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló szövegszerkesztő programot;
- tudja használni a szövegszerkesztő program lehetőségeit;
- tudjon önállóan készíteni egyszerű szöveges dokumentumokat;
- részletes feladatleírás alapján legyen képes bármilyen szöveges dokumentum előállítására;
- ismerje a fontosabb típusdokumentumok (pl. meghívó, levél, ...) lehetséges tartalmát és szerkezetét, tudjon ilyeneket önállóan elkészíteni;
- tudja dokumentumait esztétikus formára hozni;
- tudja kezelni a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközeit (helyesírás ellenőrző, szinonima szótár), törekedjen a helyes és igényes fogalmazásra;
- tudjon szöveges dokumentumaiba képeket, táblázatokat (más programok által készített objektumokat) beilleszteni!

2.5 Táblázatkezelés

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló táblázatkezelő programot;
- tudja használni a táblázatkezelő program lehetőségeit;
- legyen képes adatokat egyszerű táblázatokba rendezni, azokon elemi számításokat végezni;
- legyen képes egyszerű kimutatásokat készíteni;
- tudjon adatokat célszerűen csoportosítani, közülük meghatározottakat kigyűjteni;
- tudja kimutatásait diagramokkal kiegészíteni, a diagramokat esztétikusan megtervezni!

2.6 Adatbázis-kezelés

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló adatbázis-kezelő programot;
- legyen képes adatmodellt alkotni egy konkrét feladat alapján;
- az adatmodell alapján tudjon adatbázist definiálni, annak tartalmát folyamatosan karbantartani;
- tudjon egyszerű adatbeviteli sémát (űrlapot) tervezni és alkalmazni;
- tudjon adattáblák között kapcsolatokat felismerni és felépíteni;
- nagy adatbázisokból is tudjon lekérdezéssel információt nyerni;
- a nyert adatokat tudja esztétikus, használható formába elrendezni!

2.7 Információs hálózati szolgáltatások

- Tudjon interneten információt keresni barangolással, illetve tematikus keresőprogramokkal;
- tudjon elektronikus levelet írni, fogadni, leveleihez különböző dokumentumokat csatolni;
- tudjon hálózaton keresztül közvetlen kapcsolatokat létrehozni;
- tudjon szöveges dokumentumokat, adatállományokat hálózatra elhelyezni;
- tudjon célszerű hiperszöveges dokumentumokat készíteni!

2.8 Prezentáció (bemutató) és grafika

- A tanuló tudja kezelni a rendelkezésére álló rajzoló, valamint prezentációs programot;
- tudja használni a rajzoló, valamint prezentációs program lehetőségeit;

- tudjon egyszerű ábrákat rajzolni, azokkal műveleteket végezni;
- tudjon képekkel műveleteket végezni, minőségüket javítani;
- grafikus ábráit, képeit legyen képes szöveges környezetbe esztétikusan elhelyezni;
- képekből, szövegekből tudjon bemutatókat létrehozni!

2.9 Könyvtárhasználat

- A tanuló legyen képes az információs társadalom kihívásainak fogadására;
- rendelkezzen a könyvtárra alapozott önművelés képességével;
- a forrásokat komplex és alkotó módon tudja használni;
- ismerje a forrásfelhasználás etikai/formai szabályait!

2.10 Algoritmizálás, adatmodellezés

- A tanuló legyen képes egy programozási feladatot szabatosan megfogalmazni;
- tudjon pontos feladatmeghatározás után adatmodellt felállítani;
- tudjon használni legalább 2 algoritmust leíró eszközt;
- tudjon a megoldandó feladathoz algoritmust készíteni;
- legyen képes algoritmusok számítógépes megvalósítására, az elkészült algoritmus helyességének ellenőrzésére!

2.11 A programozás eszközei

- A tanuló legyen képes egy programozási feladatot adott programozási nyelven megoldani;
- legyen képes használni egy programozási nyelv fejlesztői környezetét;
- legyen képes tesztelni programját, hibát keresni, majd javítani benne!

3. Vizsgakövetelmények

3.1 Információs társadalom

- Információs rendszerek az iskolában és a gazdaságban
- Közhasznú magyar információs adatbázisok
- Jogi és etikai ismeretek
- Információs és kommunikációs technológiák a társadalomban

3.2 Digitális kultúrai alapismeretek, hardver

- A számítógépek felépítése, funkcionális egységei, azok főbb jellemzői
- A számítógép üzembe helyezése

3.3 Digitális kultúrai alapismeretek, szoftver

- Az operációs rendszer és főbb feladatai
- Az adatkezelés szoftver és hardver eszközei
- Állományok típusai
- Hálózatok működésének alapelvei, felhasználási területei

3.4 Szövegszerkesztés

- Szövegszerkesztő program kezelése
- Szövegszerkesztési alapfogalmak
- Szövegjavítási funkciók
- Táblázatok, grafikák a szövegben

3.5 Táblázatkezelés

- A táblázatkezelő használata Táblázatok felépítése
- Adatok a táblázatokban
- Táblázatformázás
- Táblázatok, szövegek, diagramok
- Problémamegoldás táblázatkezelővel

3.6 Adatbázis-kezelés

- Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
- Adatbázis-kezelő program interaktív használata
- Alapvető adatbázis-kezelő műveletek
- Képernyő és nyomtatási formátumok

3.7 Információs hálózati szolgáltatások

- Kommunikáció az Interneten
- Weblap készítés

3.8 Prezentáció és grafika

- Prezentáció
- Grafika

3.9 Könyvtárhasználat

- Könyvtárak
- Információkeresés

2.8.12. Hittan (katolikus/evangélikus)

A hittan érettségi vizsga célja:

A hittan oktatásnak kettős feladata van: egyrészt segít a tanulók hitének ébresztésében, elmélyítésében, az istenszeretet növekedésében, a fiatalok a keresztyén/keresztény életgyakorlatba történő bevezetésében, másrészt oda kell eljuttatnia a diákokat, hogy felfogják az isteni igazság teljességét.

Az érettségi vizsgán mérhető és értékelhető a hitoktatás folyamán elsajátított ismeret a Szentháromság egy Istenről, az ő egyházáról, egyházának tanításáról és küldetéséről a világban.

Nem lehet az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése.

A követelményekben

- hangsúlyosan szerepelnek a képesség jellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és vallási ismeretek, amelyek segítségével a vizsgázó aktualizálni tudja felekezete tanításait, el tud igazodni korunk erkölcsi kérdéseiben,
- nagy figyelmet kapnak a korszerű biblia és teológiai ismeretek, illetőleg azok a készségek és ismeretek, amelyek egyháza tanításának komplex és időszerű bemutatásához szükségesek,
- fontos szerepet kapnak azok az ismeretek, amelyek egyháza jelenkori társadalmi, szociális és kulturális tevékenységét és azokat az erőfeszítéseket mutatják be, amelyeket egyháza az emberiség üdvösségének érdekében fejt ki.

A vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a keresztyén/keresztény élet és gondolkodásmód kialakításához szükséges alapfogalmakkal;
- tudja-e használni az alapvető vallási terminológiákat, a vallási fogalmakat, a szakkifejezéseket, a szaknyelvet;
- ki tudja-e fejezni ismereteit szóban és írásban;
- elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, amelyekkel felekezetének tanításait korszerűen be tudja mutatni;
- jártas-e a bibliai szövegek olvasásában és értelmezésében;
- látja-e a kapcsolatot a Biblia tanítása és mai életünk között: látja-e azokat az erkölcsi értékeket, amelyek pozitívan alakíthatják életünket és világunkat, valamint ismeri-e a keresztyénység/kereszténység alapvető válaszait a személyes és végső kérdésekre;
- képes-e vallási ismereteit a dialógus és az ökumené szellemében mások számára közvetíteni;
- birtokában van-e felekezetének, egyházának történetében az alapvető tényeknek (időpontok, személyek, események).

A középszintű vizsga a jelöltektől az alapvető hittani ismereteket, kifejezőképességet, az ismeretek rendszerezési képességét, a hittani tudás alkalmazását, valamint az erkölcsi ítéletalkotás képességét várja el.

Az emelt szintű vizsga elsősorban az egyházi felsőoktatásban tovább tanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. A középszintű követelményeket meghaladó komplex ismereteket, összetettebb teológiai kérdések világos előadását, korszerű bibliai és

egzegetikai ismereteket, magasabb fokú gondolkodási műveleteket, önállóbb vélemény- és ítéletalkotási készségeket vár el.

Az érettségi vizsga témaköreit és részletes követelményeit az egyes felekezetek tanterveik alapján fogalmazzák meg.

Tartalmi követelmények

1. Biblia

Ószövetség

Őstörténet, ősatyák, a választott nép történetének főbb szakaszai, fontos eseményei. Jézusra vonatkozó próféciák, azok keletkezési körülményei, messiási várakozás.

Alapvető ószövetségi bevezetés-tudományi ismeretek

Az ószövetségi kánon kialakulása, könyveinek keletkezése és felosztása.

Újszövetség

Jézus Krisztus földi életének eseményei, tanítása, megváltó áldozata és feltámadása. Az apostoli kor.

Alapvető újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek Az evangéliumok keletkezésének története és célja, párhuzamok és eltérések, ezek okai.

Az újszövetségi levelek.

Kortörténeti ismeretek

Jézus és az apostolok korának történeti háttére.

2. Egyháztörténet

Krisztus egyházának története

A Szentlélek munkájáról szóló bibliai tanítás. Az egyház történelmének kezdetei, fontos fordulópontjai.

Kiemelkedő egyháztörténeti személyiségek – példák Krisztus elkötelezett követésére.

A saját felekezet története

A saját felekezet kialakulása, annak okai, történetének fontos pontjai, kiemelkedő személyiségei.

3. Dogmatika

Az egyház tanítása

A keresztyén/keresztyén egyház tanításának alapvető tételei.

A saját felekezet dogmatikai tanítása.

Az üdvtörténet alapigazságainak vizsgálata; ökumenikus törekvések; Isten mindnyájunkat eggyé tesz Krisztusban.

4. Az egyházi esztendő

Ünnepek, ünnepi időszakok

Az egyházi esztendő ünnepei, ünnepi időszakai, a saját felekezet ünnepei, az ünnepek gyökerei, jelentősége.

Az ünnepek liturgiája.

5. A keresztyén/keresztyén erkölcsi élet - etika

A kereszténység/keresztyénség erkölcsi tanítása

Az ószövetségi és a jézusi etika. Az ember feladata a világban, felelősségünk a teremtet világ, az élet védelme és embemtársaink iránt.

A keresztény/keresztyén etika normái a családi élet, munka és társadalmi élet területén.

6. Világvallások

A nagy világvallások alapvető gondolatai

A történelmi Isten-kinyilatkoztatás vallásai: a zsidó vallás, az iszlám, a kereszténység.

Az örök világtörvény vallásai: hinduizmus, buddhizmus stb. Mai vallási áramlatok.

7. Kompetenciák

Szövegértelmezés

Bibliai szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének kifejtése. Egyháztörténeti forrás és egyházi dokumentum elemzése.

Hitvallási irat részletének értelmezése a dogmatikai ismeretek birtokában.

Esetelemzés

Etikai kérdések, mai problémák elemzése, állásfoglalás, a vélemény indoklása.

2.8.13. Ének-zene

1.) Népzene

Magyar népdalok ismerete. A magyar népdalok stílusrétegei. A régi és az új stílusú népdalok stílusjegyei

2.) A középkor zenéje

Egyszólamúság; gregorián ének; trubadúrdal.

A többszólamúság kialakulása

A zenei írásbeliség fejlődése

A szolmizáció eredete (Arezzói Guido)

3.) A reneszánsz zenéje

Vokális műfajok (mise, motetta, madrigál)

Szerkesztésmódok (homofónia, polifónia)

A hangszeres zene és műfajai

4.) A barokk korszak zenéje

Énekes és hangszeres műfajok kialakulása

Opera. Oratorikus formák (oratórium, passió, kantáta, mise)

Hangszeres zene (concerto, concerto grosso, rondó, szvit, prelúdium és fuga)

5.) Bécsi klasszicizmus

A zenei klasszika legjelentősebb zeneszerzői és műveik. (Haydn, Mozart, Beethoven)

A klasszicizmus hangszeres műfajai (szonáta, vonósnégyes; szimfónia, versenymű, opera)

Klasszicista formák (periódus, szonátaforma)

A szimfonikus zenekar

6.) A zenei romantika

A korszak jelentős zeneszerzői és műveik.

Műfajok (dal, dalciklus, hangszeres karakterdarab, szimfonikus költemény, programzene, a romantikus opera.)

Nemzeti romantika

A romantikus nagyzenekar

7.) Késő romantika

Képviselők, művek.

8.) A századforduló zenéje

A zenei impresszionizmus; hangszerelés, hangszínek (Debussy, Ravel).

9.) A XX. század zenéje

Folklorizmus (Kodály, Bartók); neoklasszicizmus (Sztravinszkij); dodekafónia (Schönberg); elektronikus zene.

A kortárs magyar zene

10.) Városunk zenei műhelyei

Zenei intézmények, együttesek

2.8.14. Vizuális kultúra

Iskolánk a művészeti tantárgyak közül a vizuális kultúra tantárgyból kötelezően vállalja a középszintű érettségire való felkészítést.

A jogszabályi előírásoknak megfelelnek az NTK (Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó) helyi tantervi ajánlásai. A szükséges szöveges elemek mellett a kerettantervek táblázatait tananyag-egységenként a **nevelési célok** meghatározásával, valamint a **fejlesztési követelményeket** és az alkalmazott **pedagógiai eljárásokat, módszereket, szervezési- és munkaformákat**, a szükséges **taneszközöket**, továbbá a **kereszttantervi hivatkozásokat** tartalmazó kiegészítéssel bővítették. A két tanévre szóló követelményeket tananyagegységekre bontva arányosan szétosztották a rendelkezésre álló tanévek között, megadva a feldolgozáshoz szükséges óraszámokat.

Az órakeret fennmaradó 10%-át a megszerzett ismeretek elmélyítésére, rendszerezésre, érettségi típusfeladatok gyakoroltatására, ismételésre tervezzük felhasználni.

Érettségi témakörök

1. Vizuális nyelv

A vizuális nyelv alapelemei

A pont, vonal, sík- és térforma, felület, technikának és adott célnak megfelelő használata.

- Vonal: Legalább háromféle minőségű (különböző vastagságú, tónusú, karakterű), a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban.
- Sík és térforma: Modell alapján készített leképező jellegű munkában sík és térforma pontos visszaadása.
- Tónus, szín: Modell alapján készített leképező jellegű munkában (rajz, festés, vegyes technika) legalább négy különböző tónusfokozat következetes alkalmazása. Adott színek pontos kikeverése.
- Tér: A célnak legmegfelelőbb térábrázolási módok kiválasztása.

A vizuális nyelvi elemek elrendezése

- Kompozíció, (konstrukció): Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő nyitott és zárt kompozíciós elrendezés létrehozása.
- Kontraszt, harmónia: Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban.

Színharmóniák, színekontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) tudatos használata.

Vizuális nyelv és kontextus

A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban a kifejező jellegű munkákban.

2. Technikák

Adott technika adekvát használata.

- Rajzolás: Szabadkézi rajz készítése ceruzával, illetve ecsettel, tollal.
Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése ceruzával.

- Festés: Festés akvarellel, temperával.
- Montázs-, kollázskészítés: Montázskészítés. Kollázskészítés.
- Nyomtatás: Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet).
- Makettezés, modellezés: Makettkészítés - létező tárgy, épület lekicsinyített másának elkészítése.
- További technikák: Egy további szabadon választott technika alkalmazása (pl. mintázás, fotó, videó, számítógép, vegyes technikák, kézműves technikák). Feliratkészítés sablonnal vagy szabadkézzel.

3. Ábrázolás, látványértelmezés

Formaértelmezés

- Arány: Ábrázoló jellegű rajz készítése során természeti és mesterséges formák karakterét meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító arányok helyes megfigyelése és visszaadása.
- Forma, alak, karakter: Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglaló forma, körvonal).
- Szerkezet, felépítés, működés: Egyszerű tárgyak felépítését, formakapcsolatait bemutató rajz készítése (pl. szabásrajz, szerkezeti vázlat).

Térértelmezés

- Téri helyzetek: Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása. Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két és három dimenzióban.
- Nézőpont: Az adott célnak megfelelő nézőpont kiválasztása. Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása.
- Tértélmélység: Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a térélmélység érzékeltetése szabadkézi rajzban és festéssel.
- Térábrázolási konvenciók: Ábrázoló jellegű szabadkézi rajzban választott térábrázolási rendszer következetes alkalmazása.
Egyszerű beállításról a kétirányponthoz perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazása szabadkézi rajzban.
Beállításról vagy a látvány axonometrikus képéből az adott tárgy vetületi rajzának elkészítése (Monge-rendszerben) szabadkézi rajzban.

4. Színértelmezés

- Szín- és fényviszonyok: Beállítás alapján szín és fényviszonyok helyes visszaadása szabadkézi rajzban és festéssel.

5. Mozgásértelmezés

Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás

- Térviszonyok
- Nézőpont

- Kompozíció: Ornamentális és képi kompozíció létrehozása látvány alapján vagy elképzelés alapján.
- Színhatás
- Érzelmek, elvont gondolatok: Érzelmek, lelkiállapotok, elvont gondolatok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.
- Folyamat, mozgás, idő: Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény).
- Kép és szöveg: Adott kép/ek és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képmezőben, hagyományos technikával vagy számítógéppel. Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus kiválasztása és kompozíció kialakítása hagyományos technikával vagy számítógéppel.
- Vizuális információ: Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázó-közlő rajzokon). Nem vizuális természetű konkrét információk (pl. számszerű adatok: hőmérséklet-ingadozás, népességváltozás) értelmezhető, képi megjelenítése (pl. grafikonon, diagrammal). Színek kódok következetes alkalmazása a magyarázó-közlő ábrázolásban.
- Tárgyak és környezet: Adott funkcióra egyszerű tárgy, csomagolás tervezése, tervvázlatokból a legalkalmasabb kiválasztása, a kiviteli terv elkészítése rajzban. Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése két, illetve három dimenzióban. Egyszerű tárgy készítése szabadon választott kézműves technikával.

6. Megjelenítés sajátosságai

- Vizuális nyelvi elemek: A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.
- Térábrázolási módok: A legjellegzetesebb térábrázolási módok felismerése, és lényegének ismerete. A térképesség-megjelenítés különböző módjainak ismerete.
- Vizuális minőségek: Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése).
- Látványértelmezés: A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (pl. nézőpont, arányok, képelemek egymáshoz való viszonya) lényegének, jelentésének ismerete és alkalmazása az elemzés során.
- Kontraszt, harmónia: A színharmóniák, színek kontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, magábanvaló, szimultán, mennyiségi, minőségi) felismerése.
- Kontextus: A vizuális közlési, kifejezési eszközök jelentését meghatározó összefüggések - kontextus - felismerése és használata, értelmezés, elemzés során.

7. Technikák

A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése. A legfontosabb technikák közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.

8. Vizuális kommunikáció

- Folyamat, mozgás, idő: Időt, mozgást, változást rögzítő vizuális (álló- és mozgóképi) megjelenítési módok ismerete és összehasonlítása.
- Kép és szöveg
- Vizuális információ: A köznap és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.
A köznap közlésekben (pl. műszaki rajz, folyamatábra) leggyakrabban előforduló vizuális információk értelmezése.
- Tömegkommunikáció: A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.
- Médiakategóriák: A legfontosabb médiakategóriák (nyomtatott és elektronikus médiumok) kommunikatív és esztétikai hatásának ismerete.
- Fotó, mozgókép: Fotóelemzés megadott szempontok szerint. A fotó legfontosabb műtípusainak (emlékfotó, szociofotó, sajtófotó, művészfotó) ismerete. A film műtípusainak ismerete (ismeretterjesztő, dokumentum, játékfilm, kísérleti film, reklám).
Álló és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése.

9. Tárgy- és környezetkultúra

- Forma- és funkcióelemzés: A tárgyból leolvasható információk ismerete.
Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.
Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő besorolása, csoportosítása.
- Tervezési folyamat: A tervező-, alkotófolyamat lépéseinek (kutatás, motívumgyűjtés, vázlatkészítés, modellezés, kipróbálás, tervdokumentáció-készítés) ismertetése egy konkrét példán keresztül.
- Kézműves és ipari tárgykultúra: Egy tárgy (múltbeli, más kontinensről, kultúrából származó) elemző vizsgálata.
- Népművészet: A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete.
A magyar népművészet legfontosabb sajátosságainak ismerete.

10. Kifejezés és képzőművészet

- Művészeti ágak: Művészeti ágak (képzőművészet, építészet és alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete.
- Műfajok: A képzőművészet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós műfajainak (szobrászat, installáció, land art) és időbeli kifejezéssel is bíró műfajainak (mobil szobor, happening, video, multimédia) ismerete.
- Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok: A művészet nagy stíluskorszakainak, irányzatainak (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, impresszionizmus, posztimpresszionizmus, historizmus, szecesszió, szimbolizmus, fauvizmus, expresszionizmus, futurizmus, kubizmus, dadaizmus, szürrealizmus, absztrakt irányzatok, pop-art, konceptuális művészet, transzavantgárd/posztmodern, valamint az Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán művészete és a prekolumbián kultúrák) legfontosabb jellemzőinek ismerete.
- Stílusjegyek

- Alkotások és alkotók: A legismertebb alkotások és alkotók (lásd Műtárgylista) ismerete, felismerése és stílus-meghatározása.
- Műelemző módszerek: A következő műelemző módszerek ismerete és alkalmazása: stílustörténeti, forma-funkció, forma-tartalom, összehasonlító és ikonográfiai elemzés.
- A mű tárgyi és kulturális környezete: Vizuális közlések, tárgyak, műalkotások jelentését meghatározó tárgyi és kulturális környezeti összefüggések jelentőségének felismerése.
A műalkotások létrehozásában szerepet játszó tényezők és összefüggések ismertetése (pl. kulturális környezet, megrendelői igény, alkotói beállítottság, technikai feltételek).

2.8.15. Katonai alapismeretek

Témakörök Középszint

1. A Magyar Köztársaság biztonságpolitikai környezete

- A biztonsági kihívás fogalma és a biztonsági kihívások típusai, a biológiai hadviselés jellemzői, hatása a biztonságra
- A globalizáció hatásai a biztonságra
- Hazánkat fenyegető katonai kockázatok
- Hazánkat fenyegető nem katonai kockázatok
- A Magyar Köztársaság Nemzeti Katonai Stratégiájának fontosabb jellemzői
- A NATO létrejöttének okai és bővítésének állomásai
- A NATO fontosabb szervei és feladataik
- Az Európai Unió létrejöttének körülményei, fejlődésének állomásai
- Az Európai Unió biztonság- és védelempolitikájának céljai
- Az ENSZ létrejötte, fontosabb szervezetei
- Az ENSZ tevékenysége a válságövezetekben

2. A Magyar Honvédség felépítése és a katonai szervezetek jellemzői

- A Magyar Honvédség feladatai
- A parancsnok feladatai
- A raj, a szakasz és a század felépítése
- A harci erők általános feladatai
- A lövészkötélékek jellemzői
- A harcokszító kötelékek jellemzői
- A harci támogató erők általános jellemzése
- A felderítő kötelékek jellemzése
- A tüzerkötelékek jellemzése
- A harci kiszolgáló-támogató erők általános jellemzői
- A logisztikai támogatás jellemzői
- Az egészségügyi kötelékek jellemzői
- A szerződéses katonák kiképzési rendszerének elemei

3. A modern háborúk jellemzői

- A modern háborúk jellemző vonásai
- A különleges egységek jellemzői és feladatai

- A modern haditechnikai eszközök jellemzői

4. Térkép- és tereptani alapismeretek

- A meghatározó terepelemek jellemzői
- A terep felosztása
- A tájtípusok jellemzői
- A földrajzi fókuszjelzők jellemzői
- A védelmi célú térképek vetületei
- Az UTM hengervetület jellemzői
- Az UTM vetület koordináta-rendszere
- A földrajzi koordináta-rendszer
- Az MGRS azonosító rendszer
- A GEOREF azonosító rendszer
- A térképi jelek csoportosítása és jellemzése
- A jelkulcs felépítése és tartalma
- A domborzat ábrázolása a topográfiai térképeken
- A tájoló felépítése és jellemzői
- A földrajzi, mágneses és hálózati északi irányok összefüggései
- A világtérkép meghatározása és kitűzése tájolóval
- A világtérkép meghatározása egyéb módszerekkel
- A térkép tájolása tájolóval
- A térkép tájolása vonalas tereptárgyak alapján
- Az álláspont meghatározásának módszerei
- A GPS gyakorlati alkalmazási lehetőségei

5. Az általános katonai ismeretek

5.1. A harcászat alapfogalmai

- A harc fogalma és tartalma, a harci lehetőségek összetevői
- Az összefegyvernemi harc fogalma és jellemzői
- A védelem és a támadás formái, valamint méretei
- A katonák általános kötelei harcban
- A katonák mozgásmódjai a harcmezőn

5.2. A békétámogató műveletek

- A békétámogatás fogalma és célja
- A békeműveletek felosztása és jellemzői

- A nem háborús műveletek felosztása és jellemzői
- A békefenntartó eljárások felosztása és jellemzői

5.3. A lőelmélet alapjai

- A gyalogsági fegyverek lőszerének felosztása
- Az éles lőszer típusai, felépítése és részei
- A röppálya fogalma és elemei

5.4. Túlélési ismeretek

- A túlélésre történő felkészülés feladatai a kiképzés során
- A menedék helyének kiválasztási szempontjai
- A tűzrakás módjai
- A növények fogyasztathatósági tesztjének lépései
- A személyi álcázás végrehajtása

5.5 ABV védelmi alapismeretek

- Az atomrobbanás pusztító hatásai és jellemzésük
- A vírusok, baktériumok és a gombák jellemzése
- A mérgező harcanyagok csoportosítása
- Az idegbénító hatású mérgező harcanyagok jellemzői
- Az általános hatású mérgező harcanyagok jellemzői
- A hólyaghúzó hatású mérgező harcanyagok jellemzői
- A fojtó hatású mérgező harcanyagok jellemzői
- Az ingerlő hatású mérgező harcanyagok jellemzői
- A pszichotoxikus mérgező harcanyagok jellemzői
- A növényzetpusztító mérgező harcanyagok jellemzői
- A védekezés módjai a biológiai harcanyagok ellen

5.6. Haditechnikai ismeretek

- A Magyar Honvédség jellemző haditechnikai eszközeinek jellemzői
- A gépkarabély részei, működése és jellemző adatai
- A pisztoly részei, működése és jellemző adatai
- A támadó kézigránát részei, működése és jellemző adatai
- A védő kézigránát részei, működése és jellemző adatai
- A harckocsi jellemzése és fegyverzete
- A gyalogsági harcjármű jellemzése és fegyverzete

- A vadászrepülőgép jellemzői és technikai adatai
- A harci helikopter jellemzői és technikai adatai

6. Alaki ismeretek

- Az alakítás alapfogalmai
- A „Vigyázz!” állás, a „Pihenj!” állás végrehajtása
- A „Szerelvényt igazíts!”, a „Terpeszállás!”, „Oszolj!” vezényszavak végrehajtása
- A „Jobbra át!”, „Balra át!” és a „Hátra arc!” vezényszavak végrehajtása
- A tiszteletadás végrehajtása
- Menet az előljáróhoz, jelentés, jelentkezés végrehajtása
- A katonai rendezvények alaki tartalma

7. A honvédelem rendszere és a honvédelmi kötelezettségek

- A minősített időszakok jellemzői
- A Honvédelmi Tanács fontosabb feladatai
- A minősített időszakokban elrendelhető rendkívüli intézkedések
- Az állampolgárok személyes honvédelmi kötelezettségei
- A Magyar Honvédség tényleges állománya
- A hivatásos jogviszony jellemzői
- A szerződéses jogviszony jellemzői
- Az önkéntes tartalékos jogviszony jellemzői

8. Hadijogi alapismeretek

- A genfi egyezmények létrejöttének körülményei, fontosabb elemei
- A hágai egyezmények létrejöttének körülményei, fontosabb elemei

9. A szerződéses katonák élete a Magyar Honvédségben

- A katonai rendfokozatok
- A napirend fő pontjai
- A Magyar Honvédség ügyeleti szolgálatai
- A függelmi viszonyok
- A parancs fogalma, a parancsadás jellemzői
- A kihallgatás
- A szolgálati érintkezés szabályai
- A katonák járandóságai

10. Egészségügyi ismeretek

- Teendők a baleseti helyszínen
- Ellátási sorrend normál balesetekben
- Ellátási sorrend katasztrófákban és tömeges balesetben
- Az elsősegélynyújtók feladatai a mentők megérkezéséig
- A sérült mozgatására alkalmazható módszerek
- Fektetési módok a sérültek ellátásakor
- Az eszméletlenség megállapításának módszerei
- Az eszméletlen beteg ellátása
- Az eszméletlen beteg vagy a sérült mozgatása
- A halál biztos jelei
- Az újraélesztés végrehajtása
- A defibrillátor alkalmazása
- A vérzések típusai
- Az artériás vérzés ellátása
- Az artériás nyomókötés elkészítése
- A vénás vérzés ellátása
- A vénás nyomókötés elkészítése
- A kapilláris vérzés ellátása
- A fedőkötés elkészítése
- Kötözési alapelvek
- A törések fajtái
- A törések tünetei
- A törések ellátása
- Az ízületi sérülések fajtái
- Az ízületi sérülések ellátása
- A harctéren megsérült katonák ellátásának szakaszai
- A mérgezések ellátásának szabályai

2.9. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA; A DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV ÉS FEJLESZTŐ FORMA, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

Az értékelés szerepe

A tanulók munkájának értékelése a tanulási-tanítási folyamat fontos részét képezi, mert az értékelés a tanuló és a tanár számára egyaránt visszacsatolást jelent munkájuk eredményességét illetően. *„Célja, hogy az ellenőrzés során feltárt adatokra, tényekre támaszkodva azt vizsgálja, hogy a nevelő-oktató munka és annak eredményei mennyiben felelnek meg az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott célkitűzéseknek. Alapvető feladata, hogy megerősítse a nevelőtestület pedagógiai tevékenységének helyességét, vagy feltárja a hibákat, hiányosságokat, és így ösztönözze a pedagógusokat a hibák kijavítására, a nevelő és oktató munka fejlesztésére.”* Az értékelés mint motiváló erő átszövi az oktató-nevelő munka egészét, meghatározó eleme a tanuló személyiségfejlődésének és önismeretének is.

A Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnáziumban az értékelés (értékelésünk) fő alapelve a fejlesztő támogatás. Abból a felfogásból indulunk ki, hogy a tanulás (olykor) fáradságos és kemény munka, amely nem büntető szigorral serkenthető, hanem együttérző, személyre szabott figyelemmel, bátorítással, egyértelmű követelményekkel és következetes tanári magatartással. *Az értékelés és minősítés minden formájának tárgyilagosságnak és hitelesnek, a tanuló méltóságát tiszteletben tartónak kell lennie, összhangban kell lennie a jogszabályi előírásokkal, továbbá megbízható tájékoztatást kell nyújtania minden érintett tudásszintjéről és a tanulásban elért előrelépéséről.* Legátfogóbb célja természetesen a reális önértékelés, az önálló tanulási képesség és igény kialakítása.

Az iskolai tanulás eredményességének ellenőrzése/számonkérése a tanítási-tanulási folyamat szerves része: részben a megtanult ismeretekre, részben a kialakult készségekre irányul – lehetőleg egyenlő arányban, hiszen az ismeretek és a készségek csak együttesen jelenthetik a tudást.

Az értékelés főbb funkciói: a diagnosztikus, a formatív és a szummatív értékelés

A *diagnosztikus értékelés* (helyzetfeltárás) célja információk szerzése a pedagógiai döntések meghozatala előtt, például arról, hogy a tanulók milyen képességekkel, ismeretekkel, milyen szintű készségekkel lépnek be a nevelés - oktatás adott szakaszába, melyek azok a területek, ahol kiemelkedő vagy nagyon gyenge teljesítményt nyújtanak. A mérés eredményét nem osztályozzuk (pl. 9. évfolyamon szintfelmérés idegen nyelvből).

A *formatív értékelés* (fejlesztés-formálás) alapvetően a folyamat közbeni információnyújtást tűzi ki célul, lehetővé teszi az azonnali beavatkozást, korrekciót a tanulói teljesítmény növelése érdekében. Másrészt természetesen, amennyiben az eredmények indokoltta teszik, megerősítő funkciót is ellát.

Az itt adott-értékelt feladatok noha a kötelező tananyagot érintik, az eredmény mégsem osztályozandó. Ilyen jellegű mérést témazárók előtt, valamint pedagógiailag szükségesnek ítélt esetben (pl.: tanulási nehézségek, problémák) végzünk.

A *szummatív értékelés* (lezáró-összegző) egy folyamat lezárásának tekinthető, a leggyakoribb iskolai-tanórai ellenőrzési, minősítési mód. Egyben érdemjegyszerzési lehetőség is a tanulók számára.

2.9.1. A tanulmányi munka értékelésének formái

a, Személyes, szóbeli értékelés

- A tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítség, tanács- és ötletadás
- Feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás
- Félévi, év végi osztályzatok megbeszélése tanárokkal és diákokkal
- A magatartás és szorgalom elbírálása tanárokkal és diákokkal egyeztetve
- A tanórán kívüli foglalkozások, programok (kirándulások, színház- és mozilátogatások, rendezvények stb.) értékelése
- Szülői értekezletek és fogadóórák alkalmával
- Iskolarádióon keresztül
- Tantestület, ill. diákság előtti igazgatói értékelés

b, Írásbeli, szöveges értékelés

- A dolgozatokhoz ajánlott a rövid instrukció, vélemény
- Dicséret, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe
- A tanuló tanulmányi helyzetéről, ill. magatartásáról, szorgalmáról rövid írásbeli üzenetet küld a szülőnek indokolt esetben az osztályfőnök
- Értesítés az első igazolatlan óráról és a mulasztás következményeiről (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. (3))
- Értesítés a mulasztás következményeiről a 10. igazolatlan óra után (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. (3))
- Értesítés a várható bukásról az osztályozó értekezlet előtt egy hónappal a bukásra álló tanulók szüleinek (a szaktanár információja alapján az osztályfőnök)
- Külső felkérésre készített vélemények, minősítés (pályázatok, tanulmányi versenyek, gyermekvédelem, rendőrség, bíróság)

Megjegyzés: A szülők értesítése elsősorban az ellenőrző könyvön és az elektronikus naplón keresztül történik, indokolt esetben ezt felválthatja a hivatalos, iktatott levél

c, Osztályozás

- A kezdő évfolyamok tanulóinak teljesítményét az első hónapban lehetőleg csak pozitívan értékeljük, az értékelés elsősorban szóban történik, az adható/kapható osztályzat mértékére csak utalunk
- Hasonlóan járunk el minden új tantárgy bevezetésekor és tanárváltás esetén is
- Minden tantárgyban a hagyományos ötfokú skála érdemjegyeivel osztályozunk, de nem osztályozzuk az osztályfőnöki órákon feldolgozott műveltségi területeket
- Az érdemjegyek nem egyenértékűek. A témazárók, az összefoglaló jellegű teljesítmények érdemjegyei a félévi/év végi végső jegyek kialakításában nagyobb szerepet játszanak. A haladási naplóban, az ellenőrző könyvekben ezeket megkülönböztető módon rögzítjük
- Minden tanulónak minden tantárgyból minimálisan a heti óraszámnak, ill. a Pedagógiai program helyi tantervi részében meghatározottaknak megfelelő számú osztályzata van félévente, illetve a heti egy vagy fél óras tantárgyakból legalább 2 osztályzattal kell rendelkeznie, ellenkező esetben a szaktanárt a tényfeltárás után az igazgató felelősségre vonhatja
- A munkaközösségi munkatervek a Helyi tanterv alapján rögzítik a szóbeli és írásbeli teljesítményre adható osztályzatok arányát, a számonkérés formáit és

rendszerességét, a javítási lehetőséget, valamint azt, hogy a tanár (munkaközösség) témazáró rendszerben dolgozik-e vagy sem

- A tanórai aktivitást is értékelhetjük osztályzattal
- A tantárgyi követelményrendszerben rögzítjük az egyes osztályzatok hatását a félévi, ill. év végi érdemjegyre (röpdolgozat, írásbeli felelet, aktivitás, házi feladat, szorgalmi feladat, témazáró dolgozat, összefüggő nagy felelet, kiselőadás, versenyeredmények, délutáni foglalkozások, fakultáción szerzett érdemjegy)
- A délutáni foglalkozásokon végzett munka az adott műveltségi területhez tartozó tárgyak érdemjegyét befolyásolhatja (pl.: énekkar, színjátszó kör, sportkör...)
- Az osztályozási folyamatba, a magatartás és szorgalom minősítésébe aktívan bevonjuk a tanulókat, mert ez fejleszti erkölcsi ítélőképességüket és önkontrolljukat
- Az osztályzatokat a tanár az osztályzat keletkezésekor közli a tanulókkal, szóbeli magyarázatot is fűz hozzá, és az osztályzatokat rögzíti az elektronikus naplóban
- A félévi és az év végi osztályzatokat a tanulókkal megbeszéljük.
- Félévkor és év végén a fejlődési tendencia figyelembevételével értékeljük a tanulók teljesítményét.
- A tantárgyi jegyek kialakítása a szaktanár feladata. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanév során szerzett osztályzatok átlagától, a nevelőtestület és az osztályfőnök felkéri az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról és indokolt esetben változtassa meg a döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg a döntését és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, akkor a nevelőtestület az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 54.§ (1) (5-6))
- A félévi osztályzat az ellenőrző könyvbe, az év végi a bizonyítványba kerül

Osztályzatot kaphat a tanuló:

- szóbeli feleletre (egy órai tananyag + kapcsolódó ismétlés, nagyobb témát tételszerűen ismertető felelet, kiselőadás, memoriter)
- írásbeli munkára (írásos felelet, röpdolgozat, teszt, témazáró nagydolgozat, házi feladat, házi dolgozat)
- projektmunkára
- tanórai munkára
- tanulmányi versenyen való részvételre
- délutáni foglalkozásokon való aktív részvételre

A tanulmányi munka értékelésének alapja:

- a tanuló szóbeli és írásbeli teljesítménye
- felkészülés a tanórára, tanórai aktivitás
- kötelezően választható délutáni foglalkozásokon végzett munka
- versenyeredmények

2.9.2. A tanulói magatartás és szorgalom értékelése, minősítése és annak formái

A magatartás fogalma

A tanuló viszonya az iskola értékrendjéhez, a házirendben rögzített viselkedési normákhoz és íratlan viselkedési szabályok betartásához, a tanuló viszonya társaihoz, tanáraihoz, az iskola dolgozóihoz.

A *magatartás* nem azonos a *magaviselettel*. A magatartásjegy kialakításában a közösséghez való viszony, a morális tulajdonságok (becsületesség, kudarcűrész, önfegyelem) is fontos szerepet játszanak.

a. Alapelvek

- segítse az iskola nevelési és oktatási céljainak elérését
- segítse a tanulók önismeretének fejlődését, adjon lehetőséget az önnevelésre is
- az értékelés általában a tanulók iskolai tevékenységére vonatkozzon
- mindig személyre szabott legyen

b. A magatartás értékelésének szempontjai a keresztény iskolában és módja

Az értékelés szempontjai

- ***Megfelelés az iskolai követelményeknek:***
 - a Házirend, az iskolai követelmények ismerete, azok betartása és betartatása,
 - kiállás az iskolai viselkedés szabályainak megtartásáért,
 - a keresztény iskola liturgikus eseményein példamutató részvétel,
 - az iskolaközösséghez tartozás megvallása az iskolai ünneplő (ld. a Házirendben) hiánytalan viselésével
- ***A közösséghez és annak tagjaihoz való viszony:***
 - beilleszkedés a közösségbe,
 - mások beilleszkedésének elősegítése,
 - aktív szerepvállalás a közösségi feladatok megoldásában,
 - segítőkészség a problémák feltárásában és megoldásában
- ***Megfelelés az általános viselkedési normáknak:***
 - udvarias, figyelmes viselkedés
 - kulturált hangnem minden körülmények között
- ***Megfelelés a keresztény értékeknek és erényeknek az együttélés iskolai és iskolán kívüli helyzeteiben:***
 - az istenképmásúságból adódó tisztelet kifejezése a személyek és a közösség iránt,
 - a keresztény közösség szimbólumainak tisztelete és ápolása a mindennapi kommunikációban és önképzésben,
 - az iskolai élettér és munkakörnyezet felelős keresztény tisztelete és védelme

Az értékelés formái:

PÉLDÁS magatartású az a tanuló, aki az elbírálás minden szempontjának következetesen megfelel. Nincs igazolatlan órája, sem szóbeli figyelmeztetése.

JÓ magatartású az a tanuló, aki kisebb hiányosságok, kifogások mellett felel meg. Nem részesült írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetésnél súlyosabb fegyelmező intézkedésben, legfeljebb egy igazolatlan órája van.

VÁLTOZÓ magatartású az a tanuló, aki nem képes a követelményeknek folyamatosan megfelelni. Legfeljebb **2 – 10** igazolatlan órája van, igazgatói intézésben nem részesült.

ROSSZ magatartású az a tanuló, aki a követelményeknek sorozatosan nem felel meg vagy magatartásával kapcsolatban olyan súlyos kifogás merült fel, hogy igazgatói intézésben vagy fegyelmi eljárás után büntetésben részesült, igazolatlan óráinak száma elérte a **11 – 30**-at.

c. A szorgalom értékelésének szempontja és módja

A szorgalom jegy kifejezi a tanulói aktivitás, érdeklődés mértékét, viszonyát a tanuláshoz.

Az értékelés szempontjai:

- **A motiváltság**
 - a tudás megszerzésének igénye, az egyéni képességeknek megfelelő teljesítmény
- **A tanulási folyamat**
 - jó idő- és munkaszervezés;
 - kötelességtudó, pontos, megbízható, önálló munkavégzés,
 - fegyelmezett, aktív tanórai tevékenység
- **Többletek**
 - tanulmányi versenyek, szakkörök, pályázatok
- **A szolidaritás aktív erénye**
 - a közösség életében való részvételt értéknek tartja,
 - az iskola liturgikus eseményein és ünnepein aktív részvétel

Az értékelés formái:

Egy tantárgyi bukás nem kizáró oka (a példás kivétellel) egyetlen szorgalmi minősítésnek sem, az osztályfőnök mérlegeli a bukás körülményeit.

Kettő vagy több tantárgyi bukás esetén a szorgalom minősítése **változónál** jobb nem lehet.

PÉLDÁS, ha a fenti követelményeknek képességei szerint maradéktalanul megfelel.

JÓ, ha a követelményeket általában teljesíti, de képességei alapján néhány területen még fejlődnie kell.

VÁLTOZÓ, ha nem képes a követelményeknek folyamatosan megfelelni.

HANYAG, ha nem is próbál megfelelni a követelményeknek.

2.10. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI AZ OSZTÁLYBA SOROLÁS RENDJE

Intézményünkben 4 párhuzamos osztályban folyik a képzés, illetve a nyelvi előkészítőn 9/Ny egy osztályban. A képzési kínálat ismeretében, a jelentkezések alapján történik az osztályba sorolás. **Felnőttoktatás** esetén is a jelentkezések alapján, a létszám függvényében indítunk osztályokat.

A csoportbontás elvei

A következő tantárgyakból kötelezően, minden évfolyamon csoportbontásban folyik az oktatás:

Idegen nyelv: *tudásszint felmérés* alapján haladó és kezdő angol illetve német nyelv csoportokba kerülnek a tanulók. A csoportok közötti átjárhatóság feltételekhez kötött. Csoportváltást a szülő írásbeli kérésére, a két szaktanár és az osztályfőnök javaslata alapján az igazgató engedélyezi. Ha erősebb csoportba kéri az átvételt, az írásbeli és szóbeli szintfelmérőt legalább 70%-os eredménnyel kell teljesíteni.

Digitális kultúra: névsor szerint fele-fele arányban

Testnevelés:

- Táncórák esetében nincs csoportbontás.
- Hagyományos testnevelés: nemek szerint, a létszámarányok megtartásával, osztályok közötti összevonások lehetőségével.
- Délutáni (4-5. testnevelésóra): sportköri sportágválasztás szerint.

Matematika: 9-10 évfolyamon névsor szerint (amennyiben az osztálylétszám meghaladja a 24 főt, majd 11. évfolyamtól aszerint, hogy választott-e a tanuló emelt szintű érettségire felkészítést. Így évfolyamonként több alapórás csoport, illetve emelt szintű („faktos”) csoport kialakítására kerül sor.

Emelt szintű érettségire történő felkészítés:

Az iskola igazgatója minden év április 15-ig közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből emelt szintű érettségire történő felkészítést lehet választani. A 10. osztály végén, május 20-ig kell leadni a tantárgyválasztással kapcsolatos döntéseket, az erre rendszeresített jelentkezési lapon, melyet a szülőnek (gondviselőnek) is alá kell írnia.

Választást a következő tanévben szeptember első hetében szülői írásos kérelem alapján, az indoklás megnevezésével és igazgatói engedéllyel lehet módosítani, abban az esetben, ha ez a döntés a csoport létét nem veszélyezteti. A választás egy teljes tanévre szól, az előírt követelményeket teljesíteni kell. Az emelt szintű képzés ugyanúgy tanórának számít, mint bármely más óra, tanév végén érdemjegyet kapnak a tanulók.

Utólagos belépés az emelt szintű képzésbe a szaktanár által összeállított írásbeli különbözeti vizsga legalább 60%-os teljesítésével a magyar, történelem, matematika, fizika biológia és kémia esetén. Minden további tantárgy esetén a szaktanár írásos javaslata alapján az igazgató engedélyezi.

Az iskola 12 főnél kisebb csoportnak nem köteles emelt szintű képzést indítani. Legfeljebb két tárgyból lehet emelt szintű képzést választani.

A választható (nem tanórai) foglalkozások szervezésének elvei

Intézményünkben tanórán kívüli foglalkozások a szakkörök és a sportkört foglalkozások, melyek a tanulók képességeinek fejlesztését szolgálják. Szakkörök indítására a tanulói igények figyelembevételével van lehetőség. A csoportok kialakítása a tanév elején az igények felméréseivel, majd szeptember 15-ig a tényleges jelentkezések számbavételével történik. A választás önkéntes, ami a foglalkozások elindulásával véglegessé válik.

A délutáni sportfoglalkozások közül sportkört keretek között röplabdára, kosárlabdára, labdarúgásra, úszásra, aerobikra, gyógytestnevelésre és táncra lehet jelentkezni.

2.11. NEMZETISÉGIHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG

A nemzeti etnikai kisebbségi oktatással kapcsolatos oktatási-nevelési feladatokat „**A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet**” szabályozza:

Iskolánkban folyó képzés:

nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás

*A horvát nemzetiséghez **nem** tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag*

- Kisebbség történelme, szellemi, anyagi kultúrája
- Identitás megőrzése, fejlesztése - hagyományőrzés és teremtés
- Kisebbségi értékek megőrzése - hagyományőrzés és teremtés
- Kisebbségi jogok megismerése és gyakorlása

Közművelődési tartalmak:

- Népköltészet. Népköltészeti alkotások;
- A szűkebb régió, a lakóhely közvetlen környezet;
- A magyarországi horvátok kultúrája (néptánc, népszokás);
 - Ünnepek, ünnepi szokások, szimbólumok. A magyarországi horvátok ünnepeinek szerepe és jelentősége.
 - Néhány népi mesterség és a munkában használt eszközök.
 - Népszokások
 - Nyelvjárások/helyi dialektus
 - Néprajz
- a régió népi építésze, gazdasági épületek, berendezés
- A hazai horvátok irodalma
- A magyarországi horvátok történelme, a horvát népcsoportok származása, őshazái.
- Horvátország történelmének kiemelkedő eseményei
- A Horvát Köztársaság államiságának jelképei
- Horvátország földrajza
- A magyarországi horvát média. Írott sajtó, kiadványok.
- A magyarországi horvátok etnikai csoportjai; származásuk, nyelvük, kulturális történelmi, népismereti jellemzők
- Az 1000 éves horvát – magyar államszövetség
- Horvátország földrajza

2.12. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

Iskolánk a „Mini Hungarofit” módszert alkalmazza a tanulók fizikai állapotának méréséhez **évente egy alkalommal** április-május hónapban kiválasztott két héten belül. A mérést a célcsoport testnevelő tanára végzi. Az értékelést számítógépes program segítségével történik. Az eredményeket számítógépen tároljuk, tanulónként, osztályonként és évfolyamonként.

Mini Hungarofit

1+4 motorikus próba

Aerob állóképesség mérése

- Cooper-teszt, futással/kocogással, vagy úszással, vagy
- 2000 m síkfutás vagy 500m úszás

Általános testi erő, erő-állóképesség mérése

- Helyből távolugrás (a láb dinamikus erejének mérésére)
- Hanyattfekvésből felülés (a hasizmok erő-állóképességének mérésére)
- Hason-fekvésből törzsemelés (a hátizmok erő-állóképességének mérésére)
- Fekvőtámaszban karhajlítás és nyújtás (a vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérésére)

2.13. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

2.13.1. Az egészségnevelés alapelve, célja

- Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Valósítsa meg a mindennapi testedzést a tanulók számára.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

2.13.2. Az egészségnevelés területei

- Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:
 - Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség,
 - Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében,
 - Öltözködés,
 - Higiénia, tisztálkodás,
 - Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta) megelőzése a tanórai és a tanórán kívüli nevelésben,
 - Ésszerű napirend kialakítása, tervezése.
- Szűrővizsgálatok: pl: gerinc, szemészet, fogászat, stb.
- Egészségnevelési nap, verseny szervezése.
- Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása a biológia óra keretében.

- Testnevelés órákon

2.13.3. A környezeti nevelés alapelve és célja

Alapelve: A teremtett világnak, mint létező értéknek a tisztelete és megőrzése. Istenképmásúságunkból fakad, hogy felelős gondozói, és nem önző tulajdonosai vagyunk a ránk bízott létezőnek.

Célja: A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel formálása. Tanítványaink környezeti erkölcsének, társadalmi-természeti felelősségének megalapozása. Tanítványaink alakuló értéktudatának, együttműködési képességének, életviteli szokásainak, a személyes és a közös felelősségtudat alapjainak formálása. Épüljön a hagyományok védelmére.

2.13.4. A környezeti nevelés területei

Az alábbi területek szolgálják környezeti nevelésünk gyakorlati megvalósítását:

- Környezetkultúra: művészetek, kézművesség, mikrokörnyezet (iskola, tanterem, iskolaudvar) kialakítása.
- Környezetvédelem: hulladékgyűjtés, növények, állatok védelme, tájvédelem, energiatakarékosság az intézményben, otthonokban, környezetbarát közlekedés.

2.13.5. A környezetvédelem

Ma már sok iskola arculatát alapvetően meghatározza a környezetvédelem, így az a tantervben is hangsúlyos. A környezeti nevelés programja keretében kívánatos, hogy a környezetvédelmi pályázatokon, programokon rendszeresen részt vegyenek tanárok, szülők és diákok. A nevelési és az oktatási folyamatban iskolánkban is hangsúlyossá válik, hogy nem csak az a cél, hogy ne okozzunk károkat a környezetnek, hanem az is, hogy az életvitel egésze harmóniában legyen a környezettel, mint teremtett és ránk bízott világgal. A környezeti nevelés, a természettel való harmónia, az egészséges életmódra nevelés a gyerekek és szülők számára kifejezetten fontos a keresztény iskolaválasztásnál.

Földünk, természeti és lakókörnyezetünk megóvásának, védelmének kérdése valamennyi természettudományos tárgyban végig kell, hogy kísérje az iskolai tanulmányokat. A felnövekvő nemzedékekben a környezetvédő szemléletnek keresztény világnézeti tényezővé kell válnia, el kell érni, hogy a tananyag feldolgozása során, a gyakorlati alkalmazások megismerésekor minden lehetséges esetben természetessé váljon a kritikus, környezetvédelmi, „Teremtés”-szempontú vizsgálat. Ez a megközelítési mód azonban nem jelenti a mindent elutasító, egyoldalúan „zöld” szemléletet. Napjaink és a jövő keresztény iskolájának óriási feladata, hogy a hit szintézisében megalapozott természettudományos képzést nyújtson, megmutassa a modern és a hagyományos technika alkalmazásának tudományos és keresztény alapjait, előnyeit és hátrányait, a környezetvédelmi problémák összetettségét, hogy mindezeket mérlegelve a tanulók tudatos döntésre képes személyné válhassanak – Isten Országának polgáraiként.

Célunk, hogy a tanulóink értsék meg, hogy a Föld élővilága és a teremtő Szentháromság élete egységes és nagyon érzékeny egyensúlyban lévő rendszer, amiben nincsenek „hasznos” és „káros” növények és állatok, hiszen ebben a rendszerben **minden** élőlénynek **meghatározott helye és szerepe (hivatása) van**. Az ember a saját hasznára átalakítja környezetét, beavatkozik az egyensúlyba. Ha ezt meggondolatlanul, tudatlanul és felelőtlenül teszi, azzal az egész élővilágot, egyben saját jövőjét is veszélyezteti. Egyben vét Istenképmásúsága ellen is, hiszen a Teremtésnek nem szuverén urai, hanem felelős sáfárai

vagyunk. Éppen ezért fontos, hogy a természet megismerését az arra legfogékonyabb iskoláskortól kezdve az élőlények szeretete és tisztelete, védelmének igénye hassa át.

A tanulók érezzék, hogy a környezetvédelem globális problémái, a környezetünkben tapasztalható „apróbb” környezetszennyezések, valamint etikai életvitelünk nivója között közvetlen összefüggés van, tehát az emberiség világméretű összefogása csak akkor vezethet eredményre, ha az egyéni környezetvédő magatartás általánosan jellemzővé válik. A cselekvő környezetvédelem „belsővé válása „csak akkor lehetséges, ha az iskola erre példát és lehetőséget biztosít. Ezért az elméleti megalapozás mellett az iskolai keretekben gyakorlatokat szervezünk (az életkornak megfelelő szintű egyéni és közös megfigyelés, kutatás, mérés, rendezvények pl.: A Föld napja, osztálykirándulások, adventi és nagybőjti lelki gyakorlatok), amelyek fontos színterei a környezetvédelmi nevelésnek.

A gimnázium területén szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas tárolókat kívánunk elhelyezni, kiemelten is a használt elem gyűjtésére alkalmas ládát, amelynek tartalmát rendszeresen elszállítják a szakemberek. Ezzel is felhívjuk tanulóink figyelmét a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára, környezetünk védelmére.

A közép szintű érettségi témakörei közt is megjelenik a környezetvédelem.

A fizika, a biológia, a földrajz és a kémia tantárgyak tartalmi rendszerében megjelennek olyan új elemek, amelyek jól hasznosíthatók a mindennapi életben, segítik a napjaink aktuális társadalmi-gazdasági folyamataiban való eligazodást. Hangsúlyosan jelennek meg a környezeti problémák bemutatásával foglalkozó témák.

2.13.6. Az egészségnevelés és környezeti nevelés színterei

Minden tanulót egyformán érintő elemek:

Példamutató iskolai hatás

- Termek, folyosók, udvar rendezettsége.
- Orvosi rendelő, élő sarok kialakítása, madáretetők kihelyezése.
- A pedagógusok, a dolgozók példamutatása.
- Ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl.: otthoni torna, rendszeres étkezés, az évszaknak megfelelő öltözködés, stb.
- Az iskola által biztosított étkeztetés étrendjére való odafigyelés, pl.: az étrend összeállításában való részvétel.
- Az iskolai büfében a gyermekek egészségére káros élelmiszerek árusításának kerülése.
- Iskolai médiumok „egészség” és „zöld” rovatai.
- Anyag és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés.
- Kerékpáros és gyalogos közlekedés ösztönzése.
- Szelektív hulladékgyűjtés.

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés és környezeti nevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológia óra, egészségtan modul, stb.
- „Egészségnapok” szervezése.
- Osztályfőnöki órákba épített környezeti nevelés; múzeumi, állatkerti órák, iskolai projektek.

A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek:

- Szakkörök
- Egészségnevelési akciók
- Környezetvédelmi akciók
- Madarak és fák napjának megtartása
- A környezetvédelem jeles napjainak megünneplése
- Nyári táborok
- Előadások, kiállítások
- Rendszeres, egészséges környezetben (pl.: hegyekben) végzett túrák, kirándulások
- Látogatások múzeumba, állatkertbe, botanikus kertbe, nemzeti parkba, hulladékégetőbe.

2.13.7. Az egészségnevelést és környezeti nevelést segítő hasznos módszerek

Nagy jelentősége van az élményalapú, tevékenységalapú módszerek minél sokoldalúbb alkalmazásának.

- Játékok (szituációs, drámajáték, memóriafejlesztő),
- Projektek (savas eső mérése),
- Riport (kérdőíves felmérés),
- Terepgyakorlati módszerek (terepgyakorlatok, térképkészítés, célzott megfigyelések, mérések, táborok),
- Aktív, kreatív munka (természetvédelmi munkák, madárvédelmi feladatok, szelektív hulladékgyűjtés, rend- és tisztasági verseny, pályázatok, versenyek, kiállítás rendezése, újságkészítés, kutatómunka),
- Művészetek (vizuális művészetek a környezeti nevelésben, irodalmi alkotások zeneművészet, népművészet, esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése).

2.13.8. Az egészségnevelés és környezeti nevelés megvalósításában résztvevők

- Belső (iskolai) résztvevők: pedagógusok, hitoktatók, osztályfőnökök, iskolaorvos, védőnő.
- Külső partnerek: Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő szervezetek, Nevelési Tanácsadó, Sportlétesítmények vezetősége, szakrendelők, környezetvédők, erdészek, meteorológusok, művészek, intézmények, biológusok.

2.14. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A szociális hátrányok enyhítése terén az iskoláknak alapvetően érzékelő és jelző szerepe van, de az iskola maga is sokat tehet azért, hogy a szociális hátrányokkal küzdő tanulókat feltérképezze, megismerje problémáikat, illetve végiggondolja azokat a tevékenységi formákat, amelyek segítségével maga is enyhítheti ezeket a hátrányokat.

A Premontrei Gimnázium tanulóinak szociális-anyagi helyzete heterogén. Tanév elején az osztályfőnökök, az ifjúságvédelmi felelős, a tankönyvfelelős (ingyen tankönyvek felmérése és kiosztása) tájékozódnak a családok szociális helyzetéről, megpróbálják összegyűjteni a nehéz körülmények között élő gyerekeket. Iskolánkban is egyre növekszik a nehezebb körülmények között élő tanulók száma. Az esélyegyenlőség biztosítása a hátrányos helyzetű tanulók beilleszkedésének segítése közös feladat, a bizalom megteremtése a diszkrét segítségnyújtáson múlik. Ez a feladat igényli a legtöbb tapintatot is. A szülők nehezen nyilatkoznak anyagi gondjaikról, sokszor a pedagógus veszi észre, hogy a család problémával

küzd. A tanév eleji tankönyv és tanszervásárlás, az ebédbefizetés, kirándulások több szülőnek gondot okoznak. Az otthoni gondok mindig kihatnak a tanulók tanulmányi munkájára, sőt magatartására is.

Célunk:

- Segíteni azon tanulóink beilleszkedését az iskolai környezetbe, akik szociális körülményeiket tekintve – akár átmenetileg is – hátrányos helyzetűek.
- Segíteni a felzárkózást, minden tanuló számára biztosítani az eredményes tanuláshoz szükséges feltételeket.

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- Az alapítványok és a költségvetés adta lehetőségeket kihasználva - karácsonykor, a végzősök ballagás előtt, illetve igény esetén - segítjük a legrászorultabbakat. Alapítványainkhoz az osztályfőnökök, ill. – közvetlenül – szülő vagy diák adhat be kérelmet: tankönyv hozzájárulásra, nyelvvizsga-díj befizetésre, menzáköltségre, ruhasegélyre stb.
- Pályázati lehetőségeket kihasználva próbálunk anyagi támogatást szerezni a tanulóinkban, magatartásukban helytálló rászorulóknak. Tájékoztatókat tartunk a szociális juttatások, önkormányzati és egyházi ösztöndíjak lehetőségéről, segítjük ezek elkészítését.
- Kirándulások, iskolai zárandokutak szervezésekor tekintettel vagyunk az érintett osztály (csoport) anyagi helyzetére. Az utak költségét az iskolai költségvetésből, pályázatokból, vagy az alapítványok segítségével támogatjuk.
- Olyan – költséges – tábort, nyaralást, programot, amely nem minden gyerek számára elérhető, tanítási idő alatt szülői kezdeményezésre sem szervezünk.
- Megállapodással biztosítjuk, hogy a büfé választékában olcsóbb termékek is (tej, kakaó, kifli, zsemle, ásványvíz) szerepeljenek. Ugyancsak megállapodással biztosítjuk, hogy az iskolai menzán minden tanévben 2 tanuló ingyenesen ebédelhet.
- A Házirendben is rögzítettük, hogy a lányok kötelező ünnepi viselete a matrózblúz. Az iskolai ünnepségekre, Veni Sancte-ra, Te Deum-ra, szalagavatóra, ballagásra nem kell külön öltözetet vásárolni.
- Olyan kedvezményeket próbálunk szerezni, amelyek hozzásegítik a diákokat kulturális igényeik minél kevesebb költséggel járó kielégítéséhez (színház-, mozi-, múzeumlátogatás).
- Pályázatokon nyert pénzzel próbáljuk bővíteni az iskola kulturális kínálatát.
- A Diákönkormányzat saját pályázatokkal és a rászorulók segítésére vonatkozó személyre szabott javaslatokkal segít.
- A rászorulóknak biztosítjuk a megfelelő segédanyagokat, a könyvtári dokumentumokat. A tankönyvtámogatás elveit, mértékét meghatározzuk, ingyenes kölcsönzést biztosítunk a normatív kedvezményre jogosultakon kívül a további rászorulóknak.
- Előadásokkal, tréningekkel próbáljuk fejleszteni a tanárok szociális érzékenységét, empátiáját, a különbségek kezelésének képességét; módszertani tudását.
- Felzárkóztató, illetve tehetséggondozó foglalkozásokat szervezünk a rászorulóknak.
- Alapítvány által támogatjuk a rászoruló diákok

A hátrányos, veszélyeztetett tanulók problémáinak kezelése

Az iskola pedagógusainak és dolgozóinak munkájuk során

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek,
- együtt kell működni a szülőkkel, gyermekjóléti szolgálattal.

2.15. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

A tanulók jutalmazásának, fegyelmezésének módjait, formáit az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

A fegyelmi eljárásra a nemzeti köznevelésről szóló **2011. évi CXCV. törvény 58. §** alapján a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 53-61. §-ai** az irányadók.

A diákok jutalmazásának fajtái

- A *Premontrei Gimnázium Közösségéért* végzett munkáért dicséret (ministrálók, felolvasók, a hajnali misék és záróimák aktív résztvevői, szervezői)
- „*A Premontrei Gimnáziumért*” Alapítvány jutalmazza a tanulmányi versenyek helyezettjeit; továbbá minden tanévben diákpályázatot ír ki *Matók Leó*, *Woppel Gyula* és *Gyimesi Szilárd* mártírhalált halt egykori premontrei diákok tiszteletére és emlékének megőrzésére. A pályázatokat irodalmi témában, kiváló sporttevékenységre és kimagasló cserkészmunkára írják ki.
- A „*Szent Norbert Alapítvány*” a tehetséges, jó eredményeket elérő diákokat jutalmazza. Az alapítvány fontosnak tartja azoknak a tanulóknak a jutalmazását, akik a megyei és országos szintű versenyeken jelentős eredményeket érnek el, illetve szervesen bekapcsolódnak az iskolai rendezvények, kulturális programok megszervezésébe, amivel példát mutatnak diáktársaiknak és öregbítik az iskola hírnevét.
- „*Szent Norbert díj*” a fenntartó adományozza a tanév végén arra érdemes tanulóknak.
- Dicséretben részesülnek a tanév folyamán az egyetlen órát sem hiányzó tanulók.

2.16. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE

A tanulók teljesítményének ellenőrzése során mind az írásbeli, mind a szóbeli formának jelen kell lennie. Az értékelésnek mind a három formája alkalmazható, vagyis a formatív, a szummatív és a diagnosztikus értékelés is megjelenik iskolánkban. A számonkérés különböző formái tantárgyfüggők is, mivel vannak olyan tantárgyak, ahol a formatív osztályozásnak nagyobb a szerepe (pl. állampolgári ismeretek, emberismeret, mozgóképkultúra), de a félévi és az év végi minősítésnek elsősorban a szummatív osztályzatokra kell épülnie, hiszen ezek mutatják meg legjobban, hogy a tananyagot milyen szinten, illetve kellő mértékben elsajátította-e a tanuló. Minden téma befejezése után történjen - a tantervek előírásainak megfelelően - átfogó számonkérés.

2.16.1. Az írásbeli munka és a szóbeli számonkérés formái, valamint a számonkérés rendje

a. Az írásbeli munka formái

- írásos felelet
- röpdolgozat
- teszt
- témazáró dolgozat
- házi feladat
- házi dolgozat

b. A szóbeli számonkérés formái:

- szóbeli felelet (egy órai tananyag + kapcsolódó ismétlés)
- nagyobb témát tételszerűen ismertető felelet
- kiselőadás
- memoriter

c. A számonkérés rendje

- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pl.: pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a munkaközösségek megállapodása alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők, amely a tantárgy helyi tantervében van rögzítve
- A helyi tanterv szaktantárgyanként tartalmazza, hogy mely témákból, és mikor kerül sor összefoglaló írásbeli számonkérésre
- ***Egy tanítási napon kettőnél több témazáró írásbeli számonkérésre nem kerülhet sor! Ennek érdekében a témazáró dolgozatok időpontját egy héttel korábban nyilvánosságra hozzuk, és az elektronikus naplóban is előre jelezzük***
- Egy tanévben a tantárgy helyi tantervében szereplő, megfelelő számú „nagydolgozatot” íratunk. ***A tanuló az év során esedékes témazáró dolgozatokat köteles megírni.*** (Ha a szaktanár úgy ítéli meg, az adott évfolyamon ennél többet is írathat, ennek részleteit a Helyi tanterv tartalmazza.)
- A tanulók teljesítménye csak egész jeggyel értékelhető, tört jegyet és egyéb jelöléseket a naplóban nem használunk
- Az érdemjegyek nem egyenértékűek. A témazárók, az összefoglaló jellegű teljesítmények érdemjegyei a félévi/év végi végső jegyek kialakításában nagyobb szerepet játszanak. Az elektronikus naplóban, az ellenőrző könyvekben ezeket megkülönböztető módon rögzítjük
- Az írásbeli ellenőrzés lehet feleletszintű is pl.: röpdolgozat, házi dolgozat
- Az írásbeli ellenőrzés alkalmával a szaktanárok a dolgozatokat a megíratás után legkésőbb 15 tanítási napon belül kijavítják és értékelik

2.17. AZ OTTHONI ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

2.17.1. A házi feladat szerepéről

A házi feladat szerepe - többek között - a felelősségtudat, az önálló tanulás, valamint a jó munkaszokások kifejlesztése. Ez a felsőfokú tanulmányokra való felkészülés lényege.

A házi feladat ugyanolyan fontos nevelési eszköz, mint a többi. Értéke és indokoltsága attól függ, hogy hogyan és milyen helyzetekben alkalmazzák. A házi feladat mibenlétének meghatározása, annak jellege és mennyisége feltételezi a szaktanár megfelelő helyzetértékelését a tanulók képességeit, témában való jártasságát és leterheltségét illetően.

A tananyag elsajátítása a tanulók dolga a tanár segítségével és a szülők biztosságot nyújtó, támogató háttérével.

A házi feladat szerepe összefügg az osztályok nagyságával és összetételével, a tanár egyéni tanítási módszerével és a tanulók egyéniségének ápolásával. (Vannak tanulók, akik szeretnek otthon, nyugodtan dolgozni. Vannak olyan szülők is, akik elvárják, hogy a gyermek otthon is tanulmányaival foglalkozzon. A szülőket az is joggal érdekli, hogy a gyermek mit tanul az iskolában, és milyen segítségre van szüksége. A szülők szerető gondoskodására és a "szerető és igazságos szülőként" fellépő tanár véleményére szüksége van diákjainknak.) Így a házi feladat szerepe, célja, értelme nem vitatható. A tanulással töltött idő, a házi feladat hozzájárul a tanulói felelősségtudat, önállóság, helyes időbeosztás kialakításához, a tanulás serkentéséhez vagy a jó eredmények méltányolásához

2.17.2. A házi feladat kijelölésének alapelvei

Az oktatómunka hagyományos és szerves része az otthoni felkészülés, az iskolában megbeszélte ismeretek ismétlése, elmélyítése, kiegészítése, rendszerezése. Erre minden tanuló az igényeinek és az otthoni lehetőségeinek függvényében naponta bizonyos időmennyiséget fordít. Iskolánk javaslata a felkészülésre napi átlagban 3 óra. Az érettségi kötelező tantárgyaiból (magyar nyelvtan és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv) a jó eredmény eléréséhez a heti felkészülési mennyiség minimálisan 9 óra összesen. Jobb, ha ez az időmennyiség több rövidebb időszakból áll. Értelemszerűen a felkészülésnek csak alsó korlátait javasoljuk, hisz a jó képességű, szorgalmas, érdeklődő tanulót nem szeretnénk a rendszeres munkáról leszoktatni, a lustábbaknak pedig irányt szeretnénk mutatni eredményeik javításához, illetve szorgalmuk növeléséhez (pl.: kiselőadások, gyűjtőmunka, szorgalmi feladat vállalásával).

Ünnepnapokon, ill. az iskolaszüneti napokon csupán érdekes, szórakoztató, kikapcsolódást és szellemi felfrissülést vagy élményt adó ismeretszerzési formát javasolunk tanítványainknak (pl. kötelező olvasmány feldolgozása, ismeretterjesztő vagy kulturális műsorok megtekintése, színház- és múzeumlátogatás, kirándulás stb.).

A hétvégékre, ill. az iskolaszüneti napokra adott házi feladat egy-egy tantárgyból ne legyen több, mint amennyit az egyik napról a másikra való felkészüléshez kapnának, azaz **ne igényeljen** többet az említett 3 óránál (tehát ne legyen dömping azzal a jelszóval, hogy a „gyerek ráér”).

A tanév végén a tanulóink pontos listát kapnak a következő tanévben esedékes kötelező olvasmányokról, valamint ütemezést arra vonatkozólag, hogy egy-egy kötelező olvasmányra kb. a tanév mely részében kerül sor! A szaktanár esetleg javaslatot tesz az időbeli feldolgozásra, így a tanuló egyenletesen terhelhető a tanév során.

A házi feladatokat körültekintően kell kijelölni:

- Egyértelmű legyen!
- Minden tanuló tudja, hogy mi a feladata!
- A tanuló terhelése az egyes tantárgyakon belül egyenletes legyen!

- A pedagógus legyen következetes a házi feladat ellenőrzését illetően, előre közölje a mulasztás következményeit!
- Ha szükség van rá, a pedagógus nyújtson segítséget a házi feladat elkészítéséhez!
- A tanuló fogadja el, hogy a házi feladat elkészítése az ő érdekét szolgálja!
- A jól elkészített házi feladat sikerélmény forrása legyen!
- A tanár gondoljon a tehetséges, szorgalmas diákokra is, pl.: szorgalmi feladatok, gyűjtőmunka, kiselőadás stb. kijelölésével!
- A házi feladat kapcsolódjon, épüljön az órai munkára!
- Az órán tanultak elmélyítését, begyakorlását, a következő óra előkészítését célozza, s ne a be nem fejezett órai munka folytatása legyen!
- Fejlessze a tanuló önálló tanulási képességét! Folyamatosan készítse fel arra, hogy később önálló ismeretszerzésre is képes legyen!
- A rendelkezésre álló segédletek használatát gyakoroltassa (tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény...!)
- A feladatok nehézsége feleljen meg a tanulók képességeinek, differenciáljunk.
- A házi feladat elkészítése ne igényelje a szülői segíteni tudást, de a szülői biztatás fontos!
- Rendszeres legyen!
- A tanórai anyaghoz kapcsolódjon, de egy-egy alkalommal elvégezhető mennyiségű legyen. Lehetőleg 30-35 percnél tantárgyanként és átlagosan ne igényeljen többet elkészítése!
- **A felnőttoktatás** során a tanulók egyéni felkészülésével (önállóan) feldolgozandó tananyagrészek a tantárgyi témakörök és (választható) tartalmak táblázataiban aláhúзва szerepelnek.

2.18. ÜNNEPEINK

2.18.1. Nemzeti és államilag elrendelt ünnepeink

- Az aradi vértanúkra emléktáblájuk megkoszorúzásával és ünnepi műsorral emlékezünk október 6-án. E rendezvényünk egyben Szombathely város ünnepi megemlékezése is.
- Október 23. - nemzeti ünnepünk iskolai szintű megünneplése.
- Februárban megemlékezünk a kommunista diktatúra áldozatairól.
- Iskolánk hagyományrendszerében mindig kitüntetett szerepet tölt be egyik legnagyobb nemzeti ünnepünk, március 15. méltó megünneplése.
- Áprilisban megemlékezünk a holokauszt áldozatairól.
- Június 4-én megemlékezést tartunk a nemzeti összetartozás napján.

2.18.2. Egyházi ünnepeink és rendezvényeink

- Az adventi időben mind diákjaink, mind nevelőtestületünk lelkigyakorlatos délelőttön vesz részt. Ennek keretében látogatnak az elsősök Csornára, az iskolafenntartó premontrei kanonokrend anyamonostorába.
- Az advent ünnepélyes iskolai lezárása a minden évben megrendezésre kerülő bensőséges karácsonyi műsorral dísztermünkben.
- Hamvazószerda – ünnepi szentmise osztályfőnöki órákon
- A Megváltó feltámadásának méltó ünneplésére - diákok és tanárok - lelkigyakorlatos délelőtt keretében készülünk.

2.18.3. A tanév rendjébe illeszkedő ünnepek, programok

- A tanévnyitó ünnepséget, a *Veni Sanctét* kiemelt ünnepélyességgel és bensőségességgel tartjuk városunk székesegyházában.
- A „mazsibuli” a kilencedik évfolyamosok bemutatkozása és ismerkedés a felsőbb éves diáktársakkal.
- Októberben nyílt napot szervezünk a nyolcadikos diákoknak, hogy jobban megismerhessék iskolánkat, képzési kínálatunkat, a tanári kart.
- A szalagavató bálon a végzősök búcsúznak a gimnáziumi évektől.
- A Magyar Kultúra Napját iskolánk diákjainak műsorával ünnepeljük.
- Farsang idején megrendezzük a diákbált, ill. a szülők-pedagógusok bálját.
- A ballagási ünnepség az érettségire készülők hivatalos búcsúzása az alma matertől.
- A pedagógusnapot keresztény módon ünnepeljük meg.
- A székesegyházban *Te Deum*mal zárjuk a tanévet. Ekkor kerül sor a kiemelkedő tanulmányi, művészeti és sporteredményt elért tanulók jutalmazására, valamint kimagasló munkát végző pedagógusaink kitüntetésére.

2.19. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA: A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM

Sajátos nevelési igényű tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a **szakértői bizottság szakértői véleménye** alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Az intézmény **célja**, hogy differenciált, egyénre szabott, integrációt erősítő, életpályát pozitívan befolyásoló stratégiákat alakítson ki a tanítás-tanulás folyamatában.

Iskolánk oktató-nevelő munkájának kiemelt feladata a másság elfogadása, az egymás iránti empátia, a tolerancia, az egyéni bánásmód elvének érvényesülése és az esélyegyenlőség biztosítása. A sajátos nevelési igényű tanuló minden más diákkal közös emberi tulajdonságokkal rendelkezik, ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él. Ezért felnőtté válásukhoz biztosítjuk iskolai kereteinken belül az elsajátítható tudást és a kialakítandó képességeket, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve oktatásukhoz – nevelésükhöz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában hangsúlyozott szerepe van a speciális tanulási feltételeknek, valamennyi pedagógus differenciált fejlesztő munkája szükséges ahhoz, hogy a tanulók is eredményesebbek lehessenek. A fejlesztés mindig komplex tevékenység, amely a meglévő pozitív értékekből indul ki és a meglévő kompetenciákra épít, a tanuló *egyéni fejlődési/haladási üteméhez igazodik*, kiterjed az egész személyiségre.

Feladat

- Az integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek számára speciális pedagógiai segítségnyújtás.
- Az együttműködés formáinak kialakítása – rögzítése, illesztése az aktuális órarendbe.
- A sérült tanuló megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak elemzése, team-munkában a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján.
- A fejlesztés tervezése tanórai keretek között, a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében – egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással – a gyógypedagógus által biztosított speciális tantervre, fejlesztési tervre építetten.

- A diagnosztizáló, formatív, szummatív mérések lehetőségének, gyakoriságának tervezése team-munkában.
- A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása, rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint – a szülő bevonásával, tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez, a gyógypedagógussal együttműködve.
- Az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserén, szakmai felkészítésén, folyamatos továbbképzésen való részvétel, valamint a szakmai anyagok igénybevétele.

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek.

2.19.1. SNI-s tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása:

- A fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést.
- A fejlesztési követelmények igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez. Gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus **egyéni fejlesztési terv** alapján, meghatározott időkeretben foglalkozik a diákokkal iskolánkban. Az egyéni fejlesztési terv a tanuló különleges gondozási igényére épül, és egyéni tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.
- Olyan **tanítási-tanulási környezetet** biztosítunk számukra, ami maximálisan segíti a követelmények teljesítését (pl.: eszközök, időkeret stb.) úgy, hogy eközben a tanuló egyéni sikereket érjen el.
- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű **differenciálást**, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, valamint **felzárkóztató** célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé. Személyre szabott pedagógiai eljárásokat, eszközöket, módszereket alkalmazunk.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló részére a felvételi vizsgán indokolt esetben biztosítjuk a **hosszabb felkészülési időt**, az írásbeli vagy szóbeli felmérésen, számonkérésen, az érettségi vizsgán használhatja az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket, a vizsga szervezésekor alkalmazkodunk az adottságaihoz.
- Az Nkt. 56. § (1) A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató **mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól**. Az érettségi vizsgán az (1) bekezdés b) pont szerinti tantárgyak helyett a tanuló – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – **másik tantárgyat választhat**.
- Az együttnevelésben résztvevő pedagógusok a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat és a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók egyéni fejlesztése **fejlesztő teremben** (új épület 113.) történik. Részükre biztosítjuk a szakértői véleményben előírt **speciális eszközöket** (laptop, hangos könyv.)
- A tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl!

2.19.2. A hallássérült tanulók iskolai fejlesztése

A hallássérült tanulónál - a hallás hiánya vagy csökkenése miatt - a szokásostól eltér a nyelvi kommunikáció fejlettsége (szövegértés, szókincs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.), és ennek következtében a megismerő tevékenység és egyes személyiségjegyek fejlődése. A tanuló nyelvi kommunikációs szintje az esetek jelentős részében nem korrelál életkorával, hallásállapotával - attól pozitív és negatív irányban is eltérhet.

Az ismeretszerzésben fontos szerepe van a vizuális csatornának. Törekedni kell arra, hogy ezen az úton szerzett ismereteknek valóságghű tartalma legyen, az ismeretanyag a fogalmi általánosításokat, az árnyaltabb kommunikációt is fejlessze.

A hallássérült tanulók tanulási folyamatát lényegesen nehezíti különböző mértékű kommunikációs akadályozottságuk. A tanulással kapcsolatos speciális igényeik, lehetőségeik (emlékezet, annak struktúrája, dysphasiás jegyek stb.) feltárására építve valósítható meg az egyéni fejlesztés.

Az információs kommunikációs technológiák megismertetése kiemelt pedagógiai feladat, mert ezáltal gazdagodnak az információszerzés lehetőségei.

A fejlesztés kiemelt feladatai

- A magyar nyelvnek megfelelő beszédmód komplex, folyamatos fejlesztése.
- Az információszerzés, az interperszonális kapcsolatok új technikai formáira való felkészítés (számítógép, internet stb.), az írásos kommunikáció, idegen nyelv ismerete írásos formájának hangsúlyos megalapozása és fejlesztése.
- A tehetségre utaló személyiségjegyek feltárása és gondozása.
- Valamennyi kommunikációs csatornán a szövegértés és mondanivaló kifejezésének fejlesztése.
- A továbbtanulás, a szakmaszerzés ismereteinek, lehetőségének alapozása, kitekintés a munka világára.

Magyar nyelv és irodalom és élő idegen nyelv

Az oktatás folyamatában jelentős hangsúlyt kap az írásos forma.

Matematika

Feltétel, hogy a nyelvi kommunikációs szint megfelelő alapokat biztosítson a gondolkodási műveletek elsajátításához.

Ember és társadalom

A műveltségi terület speciális fejlesztési tartalmát képezi a tér-idő viszonylatok kialakítása, a tájékozódási képesség, a történésekből, folyamatokból a tendenciák felismertetése. Sérülésspecifikus tartalma kiegészül a siketek társadalmi beilleszkedését segítő szociális és jogi ismeretek oktatásával.

Ember a természetben. Földünk és környezetünk

A nyelvi kommunikációjukban és megismerő tevékenységükben akadályozott siket tanulókat gyakorlati tevékenykedtetéssel juttassa olyan alkalmazható ismeretek birtokába, melyek konvertálhatók a természeti környezet, a viszonylatok, összefüggések felismeréséhez.

Művészetek

Az önkifejezés, az információszerzés széles skálája teremthető meg e műveltségi terület tartalmain keresztül. A kreativitás fejlesztése szempontjából megkülönböztetett jelentőséggel bír a vizuális kultúra sokoldalú művelése, a személyiség fejlesztésében a dráma és a tánc adta lehetőségek kihasználása. A tanulók teljesítménye e részterületeken eléri, esetenként meghaladhatja a halló társak produktumait.

Digitális kultúra

A hallássérült tanulóknak az információszerzésben és kommunikációban meglévő akadályozottságuk következtében alapvető szükségük van a vizuális információszerzés, feldolgozás és átadás legkorszerűbb technikáinak ismeretére és ezek alkalmazására. Ezeknek az ismereteknek a jelentős részét a számítástechnika fogja át. Megkülönböztetett a jelentősége az írásos kommunikációban.

A lehető legkorábbi életkortól javasolt, hogy megismerkedjenek az információcsere technikai lehetőségeivel. A fentiek indokolják, hogy a hallássérült tanulók elsajátítsák a gépirást és a számítógép kezelését is.

Életvitel és gyakorlati ismeretek

Megkülönböztetett jelentősége a hallássérültek oktatásában abban áll, hogy lehetőséget biztosít a manuális készségek magas fokú fejlesztésére, a mozgássorok összerendezettségének fokozására, az önálló életvitel megalapozására. Feladata, hogy direkt módon alapozza meg a munkavégzésre történő felkészülést, a pályaválasztást is.

Testnevelés és sport

A fejlesztésnek figyelembe kell vennie a tanulók adottságait, az átlagosnál gyakrabban előforduló mozgáskoordinációs zavarokat, testi fejlődési rendellenességeket. A tehetséggondozás fontos területe is egyben, ahol a hallássérült tanulók jó adottságaikat fejlesztve a halló társakkal azonos teljesítményekre képesek. Feladata a fizikai munkavégzésre történő testi és pszichikai felkészítés, a halló gyermekekkel való kapcsolatok kiépítése, versenyhelyzetek teremtése.

2.19.3. A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése

A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően a számonkérési, értékelési, esetleg - indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetősége érvényesíthető.

Diszlexia, diszgráfia

A fejlesztés feladatai:

- a rövid távú emlékezet fejlesztése,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,

- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszkalkulia

A fejlesztés feladatai:

- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

A sajátos nevelési igényű tanulók felülvizsgálata

A felülvizsgálat történhet szülői kérelem alapján, vagy az iskola kérelme alapján végzett, – a korábbi diagnózis megalapozottságát, a nevelés, a nevelés, oktatás formájának megfelelőségét, a fejlesztés eredményességének mérését célzó felülvizsgálati eljárás keretében.

A felülvizsgálat időpontját folyamatosan követni kell és a felülvizsgálat esedékességét az intézménynek jelezni kell az illetékes szakértői bizottság felé a felülvizsgálatot megelőző tanév júniusáig.

MÓDOSÍTÁS

A Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium igazgatója az intézmény Pedagógiai Programjának módosítását a tantestület bevonásával, a jogszabályi változásokhoz igazodva végezte el. A módosításokat a tantestület tagjai 2024. február 7-i értekezletükön megismerték.

Szombathely, 2024. február 07.

Hancz Gábor Tamás
igazgató

A Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnázium fenntartója a Csornai Premontrei Prépostság apátja az intézmény módosított Pedagógiai Programját, amelynek bevezetésére 2024. szeptember 1-jétől kerül sor, a mai napon jóváhagyta.

Szombathely, 2024. március 14.

Fazakas Z. Márton
premontrei apát,
csornai prépost-prelátus